

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
3^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2014-2020

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ
A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης
Έγκριση Πρακτικών 2ης Συνεδρίασης Επιτροπής Παρακολούθησης

κ. Αντώνης Ψαράκης Προϊστάμενος ΕΥΔ Πελοποννήσου: Με βάση τον πίνακα των συμμετοχών με όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου έχουμε απαρτία στο 60% οπότε μπορούμε να ξεκινήσουμε με τη σημερινή επιτροπή. Σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη τη σημερινή, πρέπει πρώτα από όλα να ζητήσω τη θετική σας ψήφο για την έγκριση της ημερήσιας διάταξης – αν δεν έχει κάποιος αντίρρηση επ’αυτού- θεωρούμε ότι εγκρίθηκε η ημερήσια διάταξη που αποτελεί το πρώτο θέμα μας το εισαγωγικό μέρος. Το δεύτερο μέρος αφορά την έγκριση των πρακτικών της περσινής της 2^{ης} δηλαδή συνεδρίασης της επιτροπής παρακολούθησης που έγινε στη Μονεμβασιά, λόγω του μεγάλου όγκου των πρακτικών που έχουν αναρτηθεί βεβαίως στο δίαυλο, επίσης θέλω να παρακαλέσω τα μέλη της Επιτροπής για τη θετική τους ψήφο ή αν υπάρχει αντίρρηση να τεθεί. Ευχαριστώ πάρα πολύ. Εγκρίθηκαν τα πρακτικά. Είναι και σε έντυπη μορφή εδώ στο Προεδρείο οπότε όποιος θέλει να δει κάτι οποιαδήποτε στιγμή και παρακαλώ τον Πρόεδρο της Επιτροπής παρακολούθησης τον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Πέτρο Τατούλη για την εισήγησή του. Σας ευχαριστώ.

Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης, Περιφερειάρχη
Πελοποννήσου

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης Πέτρος: Καλή σας μέρα. Και εγώ σας καλωσορίζω και χαιρετίζω αυτή την 3^η επιτροπή παρακολούθησης. Νομίζω ότι γίνεται σε μια πολύ κρίσιμη και σημαντική περίοδο όπου πλέον βρισκόμαστε σχεδόν στο μέσον της περιόδου του επιχειρησιακού προγράμματος 2014-2020 και νομίζω ότι τα συμπεράσματα που θα βγουν από την 3^η επιτροπή θα είναι καθοριστικά ιδιαίτερα για το μέλλον και την προοπτική της υλοποίησης του προγράμματος. Όπως γνωρίζουμε όλοι μας η Χώρα μας βρίσκεται σε μια βαθιά οικονομική κρίση, με μια τεράστια οικονομική ύφεση η οποία επιδεινώνει όλα τα στοιχεία της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του τόπου. Αυτό νομίζω ότι είναι το σημαντικότερο συμπέρασμα, είναι πανθομολογούμενο και αποδεκτό από όλη την Ελληνική Κοινωνία. Εκείνο όμως που έχει μεγάλη σημασία είναι ότι αν δεν είχαμε χειριστεί και δεν είχαμε κλείσει το πρόγραμμα 2007-2013 επιτυχώς με τον τρόπο που εμείς το χειριστήκαμε και το διαχειριστήκαμε τότε η ύφεσις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου θα ήταν ακόμα μεγαλύτερη. Θεωρώ ότι η επιτυχής ολοκλήρωση αυτής της προγραμματικής περιόδου βοήθησε στο να περιοριστούν τα επιφαινόμενα της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που περνάει ο τόπος μας. Η εκτίμησής μου είναι ότι το πρόγραμμα αυτό ουσιαστικά θα πρέπει να στηρίζει κυρίως κάποιες συγκεκριμένες στρατηγικές,

οι οποίες θα πρέπει να έχουν σημείο αναφοράς, κατά τη γνώμη μας, πρώτα την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και των αποτελεσμάτων της οικονομικής κρίσης. Η μεγάλη ύφεσις έχει δημιουργήσει τεράστια ζητήματα όπως είναι γνωστό οι πολίτες και οι κοινωνικές ομάδες που έχουν περάσει και βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας είναι εξαιρετικά σε υψηλό ποσοστό και αυτό νομίζω ότι θα πρέπει να είναι το μέλημα και η φροντίδα μας στο πώς θα μπορέσουμε να ανακουφίσουμε αυτά τα φαινόμενα τα οποία παρατηρούνται στην περίοδο αυτή. Το δεύτερο μεγάλο θέμα είναι ακριβώς το πώς το πρόγραμμα αυτό θα υπηρετήσει συγκεκριμένες ιεραρχήσεις και συγκεκριμένες στρατηγικές έτσι όπως η προετοιμασία του προγράμματος από την Περιφέρεια έχει γίνει αυτά τα τελευταία χρόνια και πάνω από όλα τα μετρήσιμα αποτελέσματα, τα οποία πρέπει να έχουν, ιδιαίτερα δε στα θέματα της κοινωνικής αλληλεγγύης και της οικονομικής αλληλεγγύης. Στα θέματα της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων νομίζω ότι το ενδιαφέρον μας και η φροντίδα μας θα πρέπει να είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα. Γιατί το θέμα της ανεργίας το οποίο ταλανίζει και μαστίζει ολόκληρη την Ελληνική Κοινωνία, ιδιαίτερα δε την Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι ένα σημαντικό θέμα το οποίο θα πρέπει να είναι μέσα στους κύριους στόχους που έχουμε επιλέξει προκειμένου να υπηρετήσουμε αυτόν τον στόχο της μείωσης της ανεργίας και βέβαια νομίζω ότι αυτό αποτελεί και έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που πρέπει να θέσουμε σε προτεραιότητα. Το τρίτο θέμα το οποίο ασφαλώς και μας ενδιαφέρει πάρα πολύ είναι τα μεγάλα ζητήματα τα οποία θα πρέπει να μας αφορούν και να μας απασχολούν σε σχέση με τις υποδομές κυρίως δε στις προτεραιότητες που έχουμε δημιουργήσει για τα θέματα της περιφερειακής μας οικονομίας που έχουν να κάνουν σε σχέση με τις προτεραιότητες που έχουμε κυρίως σε θέματα που αφορούν στην προσβασιμότητα, στην ανάπτυξη του τουριστικού μας προϊόντος και της αγροτικής μας οικονομίας. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που πλέον κυρίως οφείλεται στις γενικότερες πολιτικές πάνω στα θέματα της ενέργειας είναι μέσα στα ενδιαφέροντά μας γιατί ασφαλώς η ενέργεια αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα για την ανάπτυξη της περιφερειακής οικονομίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Θεωρώ λοιπόν ότι οι προτεραιότητές μας έχουν να κάνουν στους εξής άξονες: ο πρώτος άξονας είναι ακριβώς το θέμα της επιχειρηματικότητας, της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και κυρίως στο πεδίο της ανταγωνιστικότητας. Σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων στην Πελοπόννησο είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, είναι επιχειρήσεις οι οποίες θα πρέπει να ενισχυθούν και θα πρέπει να βρεθούν τρόποι για να ενισχυθούν δημιουργώντας και καινούργια δεδομένα πάνω σε αυτή την αναγκαιότητα μιας και όπως όλοι γνωρίζουμε το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα δεν είναι σε θέση να βοηθήσει την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ιδίως στο πεδίο των απολύτων αναγκών στοιχείων στη ρευστότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στο θέμα των εγγυήσεων. Αυτό νομίζω ότι είναι ένα μεγάλο θέμα το οποίο ασφαλώς και εμείς έχουμε εξειδικεύσει και έχουμε βρει διάφορους τρόπους προκειμένου να υπάρξει ένας μηχανισμός που κυρίως θα εστιάζεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, στις δομές της Περιφέρειας μας και θα δημιουργεί καινούργιες δυνατότητες για την ενίσχυση της ρευστότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Εδώ θα ήθελα να σχολιάσω ότι κατά καιρούς στο θέμα των χρηματοδοτικών

εργαλείων δημιουργείται μια λογική η οποία απαιτεί από τα περιφερειακά προγράμματα την εκχώρηση των αντιστοίχων δεδομένων προκειμένου να ενισχυθούν οριζόντιες οικονομικές δράσεις για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας κάτι που εμείς δεν το βλέπουμε θετικά αλλά κυρίως θέλουμε να αναπτύξουμε τους δικούς μας μηχανισμούς προκειμένου πλέον να έχουμε μία συγκεκριμένη δομή η οποία θα μπορεί να δημιουργήσει αυτές τις προϋποθέσεις και προς αυτή την κατεύθυνση ήδη κινούμαστε έχοντας τη δυνατότητα πλέον η Περιφέρεια Πελοποννήσου αξιοποιώντας το ΠΕΠ το δικό μας πρόγραμμα, να δημιουργήσουμε αυτό το μηχανισμό της ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το δεύτερο μεγάλο θέμα είναι το θέμα της αντιμετώπισης της φτώχειας και με ότι αυτό συνεπάγεται. Και εδώ νομίζω ότι χρειάζεται μεγαλύτερο πείσμα, μεγαλύτερη προσπάθεια στο να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε όλες αυτές τις δομές οι οποίες θα μπορέσουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να ενισχύσουν τις πολιτικές για την αντιμετώπιση της φτώχειας και των φαινομένων που παρατηρείται σε μια τέτοια κατάσταση. Θεωρώ λοιπόν ότι σε αυτή την προσπάθεια θα πρέπει κυρίως να εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας, το πρόγραμμά μας θα πρέπει κυρίως να δημιουργήσει τέτοιες πολιτικές και εμείς στο επίπεδο των εξειδικεύσεων που έχουμε κάνει πάνω στο πρόγραμμά μας έχουμε αναπτύξει καινούργιες ιδέες, καινούργιες σκέψεις και καινούργια εργαλεία προκειμένου αυτά να φανούν χρήσιμα για την αντιμετώπιση συγκεκριμένου προβλήματος, αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία μας δίνουν τη δυνατότητα το πρόγραμμα να τα έχουμε και να τα έχουμε στη διάθεση των πολιτών. Ο τρίτος άξονας είναι ο άξονας των υποδομών και ιδιαίτερα στο θέμα της προσβασιμότητας. Ήδη αυτή τη στιγμή είμαστε ανοιχτοί με προσκλήσεις προκειμένου να εντάξουμε έργα τα οποία θα βελτιώσουν την προσβασιμότητα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Η Περιφέρεια μας έχει την τύχη να έχει ένα από τα σημαντικότερα και καλύτερα οδικά συστήματα στην Χώρα και αυτό νομίζω ότι είναι ένα συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες κάτι όμως που πρέπει με πολλή μεγάλη προσοχή και δουλειά να μπορέσουμε ακόμα περισσότερο να βελτιώσουμε την προσβασιμότητα ιδιαίτερα δε σε χώρους που έχουν άμεση σχέση με την ανάπτυξη της παραγωγικότητας, ιδιαίτερα δε σε χώρους όπου το πολιτιστικό μας προϊόν και το τουριστικό προϊόν μαζί θα μπορούν να το αξιοποιήσουν υπέρ της Περιφερειακής μας Οικονομίας. Ο τέταρτος άξονας είναι ο άξονας του περιβάλλοντος. Είναι γνωστό πλέον ότι το περιβάλλον και η αντιμετώπιση και η δημιουργία πολιτικών για τη βελτίωση του περιβάλλοντος αλλά και για την προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί μία από τις αρχικές μας πρώτες προτεραιότητες η οποία είναι κοινή αποδεκτή από όλες τις δομές και τους θεσμούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Σε αυτόν εδώ τον άξονα κυρίως έχω να πω ότι ήδη το μεγάλο μας έργο το θέμα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των στερεών αποβλήτων έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση από το τομεακό πρόγραμμα στο επίπεδο των 68 εκατομμυρίων και αυτό νομίζω ότι είναι ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα. Παρόλα αυτά όμως, παρόλο που κυρίως αυτό το έργο χρηματοδοτείται από το τομεακό θα πρέπει να βρούμε τρόπους για να δημιουργήσουμε προϋποθέσεις χρηματοδότησης της πολιτικής ανακύκλωσης που αποτελεί μια αυστηρή προϋπόθεση και μεγάλη ευθύνη για όλες τις δομές στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Το πέμπτο

μεγάλο θέμα είναι το θέμα της παρέμβασης μας σε χώρους κοινής ωφέλειας που είναι απαραίτητη πλέον για την ανακούφιση των μεγάλων προβλημάτων που απειλούν την ίδια μας την κοινωνία. Σε αυτό εδώ το θέμα το προηγούμενο πρόγραμμα είχαμε δημιουργήσει εξαιρετικές προϋποθέσεις με τις παρεμβάσεις μας στους χώρους της υγείας, στους χώρους της κοινωνικής προστασίας αλλά αυτό νομίζω ότι κυρίως πρέπει να επιταθεί και στο καινούργιο πρόγραμμα προκειμένου να έχουμε εξασφαλίσει τις καλύτερες υποδομές για να μπορούν να ανακουφίζονται οι συμπολίτες μας μέσα από την αξιοποίηση αυτών των δομών. Κλείνοντας θα ήθελα να πω αυτή την εισήγησή μου, ότι είμαστε αυστηρά προσηλωμένοι στην τήρηση του κανονισμού λειτουργίας της διαχείρισης του προγράμματός μας. Αυτό νομίζω ότι είναι το σημαντικότερο ζήτημα και το σημαντικότερο πρόβλημα. Είμαστε πολύ αυστηροί στην οποιαδήποτε εκχώρηση μέρους του προγράμματος μας προς άλλες κατευθύνσεις προς τις γενικές κατευθύνσεις των τομεακών προγραμμάτων. Ως παράδειγμα τέτοιο θέλω να αναφέρω το θέμα των Κέντρων Κοινότητας. Σε αυτόν τον τομέα Η Περιφέρεια Πελοποννήσου πρωτοστάτησε, πρωτοτύπησε και ουσιαστικά με την πολιτική που δημιουργήσαμε πλέον η δομή των κέντρων κοινότητας είναι μια καινούργια αντίληψη, μια καινούργια δομή, η οποία ουσιαστικά θα βελτιώσει πάρα πολύ τις προσφερόμενες υπηρεσίες στους συμπολίτες με κύριο άξονα τα οφέλη να πάνε αυστηρά στους ωφελούμενους και όχι σε διάφορες άλλες δομές. Με αυτές τις σκέψεις ανοίγουμε τη συζήτηση της 3^{ης} επιτροπής παρακολούθησης του προγράμματος της Πελοποννήσου.

κ. Αντώνης Ψαράκης: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την εισήγηση. Προτού προχωρήσω στο δεύτερο μέρος παρακαλώ τον κ. Φίρμπα τον Προϊστάμενο της Γενικής Αρχής Συντονισμού να έχει το λόγο. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την παρουσία του. Και επίσης θέλω να ευχαριστήσω θερμά τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Διεύθυνσης Απασχόλησης και από τη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης την κ. Ματούσοβα και από τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής τις κ. Ζορμπαλά και Μπανάβα, τόσο για την πολύ γόνιμη συνεργασία και την επιτυχημένη χθεσινή τεχνική συνάντηση, τα συμπεράσματα της οποίας μας δίνουν τη δυνατότητα να προχωρήσουμε σε συγκεκριμένους τομείς με συγκεκριμένες λύσεις και αυτό πάνω από όλα είναι προς όφελος του προγράμματος. Ευχαριστώ πάρα πολύ κ. Φίρμπα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ Ε.Π. «Πελοπόννησος» 2014-2020

κ. Φίρμπας: Ευχαριστώ πάρα πολύ κ. Πρόεδρε, φίλε Αντώνη. Φίλε Περιφερειάρχη, ευχαριστούμε που μας έχεις εδώ σήμερα και χθες στην εξαιρετικά καλά διοργανωμένη συνάντηση και πάντα να έχουμε τέτοιες συναντήσεις ωραία οργανωμένες. Καλό θα ήταν να είχαμε περισσότερο κοινό αλλά και έτσι καλά είναι τα πράγματα. Θα προσπαθήσω εκπροσωπώντας στην ουσία σήμερα στην Επιτροπή τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ τον Παναγιώτη τον Κορκολή που δεν μπορούσε να είναι μαζί μας και από τον οποίο έχετε το χαιρετισμό να σταθώ επιγραμματικά σε κάποια θέματα δίνοντας την εικόνα και στους παριστάμενους που δεν έχουν την ευκαιρία να πληροφορούνται κάποια θέματα. Παραδείγματος χάριν ποια είναι η συνολική πρόοδος του ΕΣΠΑ 2014-2020 που

εμφανίζει ή κάποια κατά τη γνώμη μας ικανοποιητικά ποσοστά ενεργοποίησης και θα δώσω κάποια χαρακτηριστικά στοιχεία χωρίς πολλή λεπτομέρεια που ενδεχομένως κουράσει αλλά ας πούμε στις προσκλήσεις ήδη το 70% του προγράμματος έχει ανοίξει σε προσκλήσεις που είναι διαθέσιμες για τους δικαιούχους. Περισσότερο από το 50% έχει ενταγμένα έργα. Ένα σχετικά ικανοποιητικό ποσοστό έχουμε και στις νομικές δεσμεύσεις που ήδη πλησιάζουμε και ξεπερνάμε το 32%, δηλαδή συμβάσεις οι οποίες αναμένουμε ότι θα μας δώσουν δαπάνες στο επόμενο διάστημα ώστε να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε και το μόνιμο άγχος της περίφημης απορρόφησης, η οποία αυτή τη στιγμή σε στοιχεία 30-10^{ου} που έχω στην παρουσίαση πλησιάζει το 13% και ο στόχος που έχουμε θέσει ως Χώρα να φτάσουμε μέχρι το τέλος του 2017 στο 20%, το οποίο θα μας κατατάσσει όπως είμαστε και τώρα το είπε και η συνάδελφος από την Επιτροπή χθες η Μυρτώ η Ζορμπαλά στις υψηλότερες θέσεις στην Ευρωπαϊκή ένωση να φτάσουμε το 20% το οποίο θα είναι ένα αρκετά ικανοποιητικό δεδομένων των δυσκολιών που πάντα εμφανίζονται στην ενεργοποίηση, στην έναρξη των πρώτων χρόνων των προγραμματικών περιόδων για τα προγράμματα των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Στεκόμενος για ένα δευτερόλεπτο στο παραπάνω στο θέμα των δαπανών θα έλεγα και θα τα πει και ο συνάδελφος μου αργότερα από την Γενική Αρχή Συντονισμού σε μεγαλύτερη λεπτομέρεια ότι πηγαίνουμε καλά σε ότι αφορά τους στόχους της απορρόφησης για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος αλλά έχουμε ένα ευρύτερο στόχο δημοσιονομικό στον οποίο γνωρίζουμε όλοι ότι έχει κατανεμηθεί με κάποιο τρόπο σε όλα τα προγράμματα όπου αντιμετωπίζονται δυσκολίες γιατί ήταν πραγματικά αρκετά αισιόδοξος αλλά παρακαλούμε, ακόμα και τώρα στον τελευταίο μήνα που όλοι καταβάλλουμε τις προσπάθειες να κλείσουμε με τον καλύτερο τρόπο να ενισχυθούν αυτές οι προσπάθειες να καταβληθεί κάθε προσπάθεια να μην χαθεί κανένα τιμολόγιο – που λέει ο λόγος- για να μπορέσουμε να πλησιάσουμε όσο το δυνατόν κοντύτερα τον στόχο που έχει τεθεί. Ένα ακόμα σημείο που άπτεται του θέματος της απορρόφησης αλλά και όχι μόνο γιατί δεν στεκόμαστε μόνο εκεί, ψάχνουμε και για στόχους και αποτελέσματα όπως είπε και ο Περιφερειάρχης και για το οποίο θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι χρειάζεται εγρήγορση και προσοχή, όχι τόσο για το 2017 γιατί εκεί το θέμα του περίφημου κανόνα $n+3$ και της αυτόματης δέσμευσης των πόρων που είναι πάντα μια «δαμόκλειος σπάθη» δεν αντιμετωπίζουμε πρόβλημα σε κανένα πρόγραμμα, όμως κρούουμε σαν γενική αρχή συντονισμού τον κώδωνα του κινδύνου για το $n+3$ του 2018 αλλά και κυρίως τους στόχους που έχουν τεθεί και αφορούν το αποθεματικό επίδοσης. Είναι μια καινούργια προσπάθεια των κανονισμών στο πλαίσιο της λογικής έμφασης στο αποτέλεσμα που πρακτικά για τους μη μνημένους σημαίνει το εξής: έχουν τεθεί κάποιοι συγκεκριμένοι στόχοι μέχρι το τέλος του 2018 και μέχρι το τέλος του 2023 αλλά ας σταθούμε στο 2018 που στο βαθμό σε επίπεδο άξονα και ταμείου δεν επιτευχθούν, τότε αυτό το 6% περίπου που έχει κρατηθεί στην άκρη σε κάθε άξονα, σε κάθε πρόγραμμα δεν θα μπορεί να πάει σε αποτυχημένο άξονα και θα πάει μόνο σε επιτυχημένους άξονες. Συνεπώς πρέπει όλοι στο βαθμό που θέλουν και νομίζω ότι όλοι θέλουν να συνεχίσουν ακώλυτα την υλοποίηση των προγραμμάτων τους, πρέπει να δοθεί μεγάλη έμφαση στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, να

είμαστε θα ξεκινήσουμε θα έπρεπε ήδη να έχουν ξεκινήσει την προσπάθεια να δουν που βρίσκονται σε σχέση με αυτούς τους στόχους αλλά σίγουρα με την αρχή του 2018 σε συντονισμένη προσπάθεια εθνικής αρχής συντονισμού και όλων των διαχειριστικών αρχών, θα δούμε που βρισκόμαστε και στο πλαίσιο της συμφωνημένης έναρξης ενός νέου κύκλου αναθεώρησης των προγραμμάτων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δούμε και το θέμα των ποσοτικών δεικτών που έχουν τεθεί. Το λέω για να μην υπάρχουν ψευδαισθήσεις. Αλλαγές δεικτών με την επίκληση ότι οκ αφού δεν τον πιάνω να τον αλλάξω, δεν μπορεί να υπάρξει στο «μενού» της συζήτησης. Θα πρέπει να είναι τεκμηριωμένη και αιτιολογημένη η πρόταση αλλαγής του δείκτη. Μπορεί να οφείλεται σε αλλαγή της στρατηγικής, μπορεί να οφείλεται σε λανθασμένη ενδεχομένως εκτίμηση και μεθοδολογία του υπολογισμού στην αρχή, είναι πράγματα που και από τον κανονισμό είναι αποδεκτά, θα τα δούμε με προσοχή και υπευθυνότητα και από τις δύο πλευρές και νομίζω ότι θα έχουμε καλό αποτέλεσμα. Ένα θέμα σημαντικό ειπώθηκε και χθες υποστήριξη δικαιούχων. Γνωρίζετε ότι υπάρχει μια συντονισμένη προσπάθεια στη βάση μιας Υπουργικής Απόφασης για την υποστήριξη των δικαιούχων που εκδόθηκε από το Υπουργείο μας. Είμαστε σε στενή καθημερινή συνεργασία με την μονάδα οργάνωσης διαχείρισης την ΜΟΔ Α.Ε. Έχει φτιαχτεί σε συνδυασμό ανθρώπων, εκπροσώπων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και των Υπηρεσιών της με τη ΜΟΔ μια ομάδα εργασίας που πολύ συγκεκριμένα ασχολείται με το θέμα, αλλά εδώ υπάρχει ένα συγκεκριμένο πάλι καινούργιο στοιχείο σε αυτή την προσπάθεια. Είναι τα λεγόμενα σχέδια δράσης για την υποστήριξη των δικαιούχων. Θέλουμε, σχεδόν απαιτούμε θα το πω, την εφαρμογή το σχεδιασμό αυτών των σχεδίων προκειμένου να μπορούμε να προτεραιοποιήσουμε τις ανάγκες. Κανένας, ούτε εσείς οι διαχειριστικές αρχές, ούτε η ΜΟΔ, ούτε η γενική αρχή συντονισμού δεν έχει την πολυτέλεια να αντιμετωπίζει τα όποια προβλήματα σε όλη την Ελλάδα. Πρέπει λοιπόν να μπορέσουμε να τα ιεραρχήσουμε σωστά τόσο στις οριζόντιες όσο και στις στοχευμένες δράσεις υποστήριξης των δικαιούχων. Ψηλά στην ατζέντα μας είναι η υποστήριξη των δικαιούχων, αλλά πρέπει να σεβαστούμε και τις δυνατότητες που όλοι έχουμε σε αυτό το πεδίο. Γνωρίζουμε και από τις άλλες επιτροπές παρακολούθησης ότι ένα θέμα αγκάθι στην υλοποίηση των προγραμμάτων που αναδείχθηκε είναι το λεγόμενο ως το πω «μποτιλιάρισμα» στο πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων λόγω του ότι πολλές και περίπλοκες προκηρύξεις κατέληγαν σχεδόν την ίδια στιγμή ταυτόχρονα στο σύστημα που γίνεται σε συνεργασία της ΜΟΔ και της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του Υπουργείου μας, έχουμε καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να απεμπλακούμε από τις δυσκολίες τηρώντας τη βασική αρχή που οδήγησε σε αυτήν την για εμάς και για την Επιτροπή best practice της δημιουργίας του πληροφοριακού συστήματος κρατικών ενισχύσεων, δηλαδή διαφάνεια για όλους τους συμμετέχοντες και ένας τρόπος ώστε με αντικειμενικότητα να υλοποιούνται τα θέματα των κρατικών ενισχύσεων που στο παρελθόν ταλάνισαν την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση. Τι κάνουμε; Προσπαθούμε συνεχώς να ενισχύσουμε και σε προσωπικό τις δομές αυτές, δεν είναι πάντα εύκολο γιατί είναι πολύ εξειδικευμένο προσωπικό και υπάρχει δυσκολία εξεύρεσης, αλλά κυρίως λαμβάνοντας μια σημαντική απόφαση για την απλοποίηση σε ορισμένου

τύπου προκηρύξεις των διαδικασιών ώστε ενδεικτικά σας λέω για προκηρύξεις κάτω από 10 εκατομμύρια ή προκηρύξεις που αναμένεται να έχουν μικρό αριθμό δικαιούχων να ακολουθηθεί μια απλοποιημένη διαδικασία του ΠΣΚΕ που όμως σέβεται τη βούληση του νομοθέτη για την τήρηση της γραμμής ελέγχου της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας. Επίσης και κλείνω με αυτό για το ΠΣΚΕ η προσπάθεια για χρήση πρότυπων εγγράφων, αλλά και βασική και που στηρίζεται και στην εγκύκλιο που έβγαλε η αρμόδια υπηρεσία για ομαδοποίηση των προκηρύξεων και όχι κατακερματισμό σε μικρές και σε προϋπολογισμό προκηρύξεις. Ενδιάμεσος φορέας. Δημιουργήθηκε ένα σημαντικό πρόβλημα νομικής φύσεως στο θέμα. Έχουμε φτάσει και σε συνεργασία με τους θεσμικούς φορείς στη Χώρα και στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων πάρα πολύ κοντά στην τελική λύση του θέματος στο επόμενο διάστημα με έναν απλό αλλά νομοθετικά κατοχυρωμένο τρόπο θα δοθεί λύση και σε αυτό για να μπορέσουμε ακώλυτα στη συνέχεια να προχωρήσουμε. Τέλος σε σχέση με την αναθεώρηση των προγραμμάτων συνολικά γνωρίζετε ότι αυτή η αναθεώρηση που έγινε τώρα αφορούσε κατά κύριο λόγο τη λεγόμενη τεχνική προσαρμογή του περίπου ενός δισεκατομμυρίου ευρώ που η Ελλάδα διασφάλισε για να προστεθεί στα προγράμματα. Από αυτά εξαιρώντας 25 εκατομμύρια που αφορούν στο ταμείο συνοχής τα υπόλοιπα περίπου 950 εκατομμύρια ευρώ αποφασίστηκε να μοιραστούν εξίσου στα δύο ταμεία δηλαδή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης το ΕΤΠΑ και στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Στο μεν ΕΤΠΑ η απόφαση η πολιτική ήταν να δοθεί μεγάλη έμφαση στα θέματα ανταγωνιστικότητας σε επιχειρηματικότητα, στα θέματα της ενέργειας και στα θέματα της κάλυψης των υποχρεώσεων έναντι του κοινοτικού κεκτημένου στα θέματα του περιβάλλοντος. Εδώ δίνουμε κατά την άποψή μας μία μεγαλύτερη δυναμική στη διαπιστωμένη μετακίνηση από το κομμάτι της βαθιάς ύφεσης που βρισκόταν η οικονομία και που υπάρχουν πλέον τα στοιχεία που δείχνουν ότι έχουμε γυρίσει πλέον σε ρυθμούς έστω χαμηλή σε πρώτη φάση, αλλά σταδιακά η προοπτική για μεγαλύτερη ανάπτυξη είναι να δώσουμε μια μεγαλύτερη ένεση σε αυτό τον τομέα, για να μπορέσουμε σε συνδυασμό να προχωρήσουν οι επενδύσεις και αυτές οι επενδύσεις να δημιουργήσουν θέσεις απασχόλησης. Λέγοντας για θέσεις απασχόλησης έχουμε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο όπου είπα ότι το μισό περίπου των νέων πόρων κατευθύνεται εκεί τόσο για θέματα επιτυχημένων δράσεων που έχουμε ήδη και υλοποιούμε αλλά και σε καινούργιες ανάγκες που άπτονται των αναγκών σε θέματα φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού αλλά και ενίσχυσης της απασχόλησης. Τέλος σε ότι αφορά τις λεγόμενες αιρεσιμότητες στις προϋποθέσεις που έθεταν νέοι κανονισμοί για την υλοποίηση των προγραμμάτων. Ολοκληρώθηκε με επιτυχία με εξαίρεση μία αιρεσιμότητα που υπάρχει μια εκκρεμότητα και περιμένουμε στο επόμενο διάστημα και μέχρι το τέλος του χρόνου να ολοκληρωθεί. Όλες οι άλλες έχουν καλυφθεί και ακώλυτα τα προγράμματα μπορούν να υλοποιούν έχουμε για όλες την έγκριση και τα προγράμματα μπορούν χωρίς κανένα κώλυμα πλέον να υλοποιούν, χρησιμοποιώντας αυτές τις αιρεσιμότητες όχι σαν ένα πρόβλημα, αλλά σαν ένα παράγοντα επιτυχίας για την υλοποίηση των προγραμμάτων. Σας ευχαριστώ καλή συνέχεια και καλή επιτυχία στις εργασίες.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστώ πάρα πολύ κ. Φίρμπα πολύ κατατοπιστικά τα επιμέρους θέματα που θίξατε. Θεωρώ ότι όλοι έχουν ακούσει και είναι γνώστες όλοι των θεμάτων. Απλά ενημερωτικά μόνο για το σχέδιο υποστήριξης δικαιούχων που σήμερα είναι πάρα πολλοί δικαιούχοι εδώ μαζί μας. Να πούμε ότι μετά από πολύ γόνιμη συνεργασία που είχαμε με την μονάδα οργάνωσης διαχείρισης με τη ΜΟΔ, τον κ. Αρβανίτη, με τους δικαιούχους και επειδή καταγράψαμε για ένα χρόνο συγκεκριμένες ανάγκες, το σχέδιο υποστήριξής μας είναι ήδη εγκεκριμένο. Το έχουμε αποστείλει σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση εκεί που έπρεπε να αποσταλεί. Ήδη έχουμε διοργανώσει δύο ενημερωτικές ημερίδες στην Κορινθία και στην Λακωνία, όπου πραγματικά δικαιούχοι και όταν λέμε δικαιούχοι, όχι μόνο με ενταγμένες πράξεις αλλά και δυνητικοί δικαιούχοι που λέγαμε παλιά- τώρα όλοι μαζί είναι στην έννοια του δικαιούχου- παρακολούθησαν αυτές τις δύο ημερίδες, οι οποίες και για το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα και για το θέμα της ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων και για τα επιμέρους ζητήματα που αφορούν τις διαδικασίες του ΕΣΠΑ μπορέσαμε να ενημερώσουμε τους δικαιούχους και βεβαίως αυτές οι ημερίδες, αυτή η συνεργασία θα ενταθεί στο έτος που έρχεται. Δεν γνωρίζω αν θέλουν τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κάποια αρχική τοποθέτηση σχετικά με αυτό. Τότε να προχωρήσουμε στο δεύτερο μέρος με βάση την ημερήσια διάταξη, όπου θα σας παρουσιάσουμε την πρόοδο υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος ξεκινώντας με τη δικιά μου πρώτη παρουσίαση της προόδου υλοποίησης και μια ενημέρωση σχετικά με την ετήσια έκθεση υλοποίησης του έτους 2016, η οποία ετήσια έκθεση υλοποίησης με βάση τον κανονισμό πρέπει να υποβάλλεται συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, πρέπει να τυγχάνει της έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συνήθως υπάρχει και σε επίπεδο Χώρας κάποια παρατήρηση κάτι άλλο το οποίο θεραπεύεται και αποστέλλεται στη συνέχεια με τελική κατάληξη την έγκριση της ετήσιας έκθεσης υλοποίησης.

Στο πλαίσιο λοιπόν αυτό και σχετικά με την πορεία ενεργοποίησης της εφαρμογής αλλά και τον προγραμματισμό που έχουμε για το επόμενο χρονικό διάστημα, να πούμε ότι η αρχική συνολική χρηματοδότηση – διότι θα δείτε στη συνέχεια μετά την πρώτη αναθεώρηση που είχαμε πρόσφατα που βρίσκεται σήμερα σε όρους δημόσιας δαπάνης το επιχειρησιακό πρόγραμμα. Η αρχική λοιπόν συνολική χρηματοδότηση ήταν 270,30 εκατομμύρια ευρώ. Τα δύο Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Επενδυτικά Ταμεία το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμβάλλει με 201 εκατομμύρια και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο με 69,3 εκατομμύρια. Πάντα σημειώνω ότι εκτός από το επιχειρησιακό σήμερα πρόγραμμα του οποίου σήμερα έχουμε την επιτροπή η πρόσθετη χρηματοδότηση που έχουμε εκτός του δικού μας επιχειρησιακού είναι τα 75 περίπου εκατομμύρια από το Ταμείο Συνοχής και η εκχώρηση πόρων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο μια διαδικασία που είναι σε εξέλιξη με την έννοια ότι είναι συγκεκριμένες δράσεις και συγκεκριμένες ενέργειες που έχουν εκχωρηθεί τις γνωρίζουμε και σταδιακά όπως πρόσφατα είδατε με την αγροτική οδοποιία ενεργούμε και σε αυτόν τον τομέα στο πλαίσιο της εκχώρησης που έχουμε. Με την πρόσφατη τώρα πρόταση της πρώτης αναθεώρησης αυξήθηκαν οι πόροι του προγράμματος κατά 11,34 εκατομμύρια ευρώ σε όρους κοινοτικής συνδρομής εκ των

οποίων τα 9,35 είναι από το Κοινωνικό Ταμείο και περίπου τα δύο εκατομμύρια από το ΕΤΠΑ. Έτσι λοιπόν η τελική διαμόρφωση σήμερα που μιλάμε είναι μια συνολική δημόσια δαπάνη 284,5 περίπου εκατομμυρίων ευρώ με κοινοτική συνδρομή που αντιστοιχεί σε αυτή δηλαδή συγχρηματοδότηση από τους πόρους των ταμείων να ανέρχεται στα 227,6. Το ΕΤΠΑ από τα 284,5 συμβάλλει με 203,5 περίπου εκατομμύρια ευρώ και το ΕΚΤ με 81 εκατομμύρια. Το ποσοστό της συγχρηματοδότησης ανέρχεται στο 80% και για τα δύο ταμεία. Τώρα λέμε και επαναλαμβάνουμε κάθε φορά τους άξονες προτεραιότητας και τα χαρακτηριστικά του επιχειρησιακού μας προγράμματος. Επτά λοιπόν άξονες προτεραιότητας, ο κάθε ένας αναφέρεται σε ένα ταμείο συγκεκριμένο. Έχουμε δέκα θεματικούς στόχους μέσα στους επτά αυτούς άξονες, 29 επενδυτικές προτεραιότητες μέσα σε αυτούς τους θεματικούς στόχους είναι δενδροειδής η ανάπτυξη όπως θυμάστε, 32 ειδικούς στόχους και 6 ειδικούς στόχους οι οποίοι αναφέρονται μόνο στον τομέα της τεχνικής βοήθειας και για το ΕΤΠΑ και για το ΕΚΤ. Η κατανομή των πόρων του προγράμματος ανά άξονα προτεραιότητας, στον άξονα προτεραιότητας 1, ο οποίος για να μην διαβάσω όλο τον τίτλο και να εστιάσω μόνο σε αυτά που ενδεχομένως πρέπει να θυμόμαστε, για ανταγωνιστικότητα, ελκυστικότητα και εξωστρέφεια της Περιφέρειας και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μετάβαση σε ποιοτική επιχειρηματικότητα με καινοτομία και αύξηση περιφερειακής προστιθέμενης αξίας. Συνολική λοιπόν δημόσια δαπάνη για τον άξονα 1, 41 εκατομμύρια ευρώ. Ο άξονας 2 Α όπου έχουμε συνολική δημόσια δαπάνη στα 79,77 εκατομμύρια- Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού με την ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση όλος ο άξονας συγχρηματοδοτούμενος από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Στη συνέχεια ο άξονας προτεραιότητας 2Β για την υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού με συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη 25 εκατομμυρίων. Ο άξονας προτεραιότητας 3 που αναφέρεται στην προστασία του περιβάλλοντος με δημόσια δαπάνη 60,6 εκατομμυρίων ευρώ. Ο τέταρτος άξονας προτεραιότητας με τις υποδομές ανάπτυξης εκσυγχρονισμό και συμπλήρωση αυτών συνολικής δημόσιας δαπάνης 73,2 εκατομμυρίων ευρώ. Και τέλος οι δύο άξονες προτεραιότητας της τεχνικής βοήθειας, της τεχνικής συνδρομής. Ο άξονας 5 για το ΕΤΠΑ με 3,62 εκατομμύρια και ο άξονας προτεραιότητας 6 για το ΕΚΤ με 1,25 εκατομμύρια ευρώ. Σημειώνω στη διαφάνεια που βλέπετε και επιβεβαιώνεται και από τον κ. Φίρμπα από αυτά που ακούσατε ότι κατά τον τρέχοντα χρόνο έχουν εκπληρωθεί όλες οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες αλλά και οι αυτοδεσμεύσεις που είχαμε στο πρόγραμμα με αποτέλεσμα να μπορούμε πλέον να υλοποιούμε χωρίς κάποια κανονιστική δέσμευση, να σημειώσω μόνο ότι και οι προσκλήσεις ύδρευσης παρά το γεγονός ότι τα σχέδια των κανόνων απορροής δεν έχει ολοκληρωθεί όπως είπε και ο κ. Φίρμπας πριν. Αφενός μέχρι τέλος του χρόνου θα έχει καλυφθεί και η κάλυψη αυτής της αιρεσιμότητας. Από την άλλη μεριά όλη η χρηματοδότηση, όπως είναι προγραμματισμένο να γίνει, θα γίνει γιατί η αιρεσιμότητα ούτως ή άλλως έχει καλυφθεί. Στην πορεία ενεργοποίησης και εφαρμογής του προγράμματος και με βάση τους όρους της εξειδίκευσης, της ένταξης, των νομικών δεσμεύσεων και των δαπανών, δηλαδή τα τέσσερα στάδια τα οποία ακούσατε και προηγουμένως που αποτελούν την εξέλιξη της υλοποίησης του προγράμματος και αναφέρονται γενικά

ως πορεία ενεργοποίησης. Στο θέμα λοιπόν της εξειδίκευσης έχουν εξειδικευτεί 45 δράσεις, 30 από το ΕΤΠΑ και 15 από το ΕΚΤ, συνολικού ύψους 173,4 εκατομμυρίων ευρώ με τα 150,5 από το ΕΤΠΑ και τα 22,9 περίπου από το ΕΚΤ. Στα παραπάνω ποσά να το τονίσω αυτό εξ αρχής τα έχω αναφέρει χωρίς να συμπεριλαμβάνω τα ποσά που έχουμε δεσμεύσει για τις στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης, μια πολύ σπουδαία καινούργια πτυχή των προγραμμάτων, η οποία ήδη και η βιώσιμη αστική ανάπτυξη και η ανάπτυξη πρωτοβουλιών από τις Τοπικές Κοινότητες και οι ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις αθροιστικά ύψους 47,18 εκατομμυρίων ευρώ με το ΕΤΠΑ στα 33,55 εκατομμύρια € και το ΕΚΤ στα 13,63 εκατομμύρια € σαν συμβολή σε αυτό το ποσό, δεν τα συμπεριλαμβάνω λοιπόν αυτά τα ποσά στην εξειδίκευση, διότι επειδή ακριβώς η εξειδίκευση στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης δεν φτάνει στο βάθος συγκεκριμένων δράσεων αλλά αυτή τη στιγμή είναι εγκεκριμένες μόνο οι στρατηγικές, παρόλα αυτά είναι ποσά που έχουν δεσμευτεί, δεν τα βάζω για όρους καθαρά τυπικούς στον όρο εξειδίκευση. Καταλαβαίνετε λοιπόν ότι τα πρώτα ποσά που σας ανέφερα με τις 45 δράσεις αυξάνονται εάν συνυπολογιστούν και οι στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης. Αυτό το συνολικό ποσό το βλέπετε στην επόμενη διαφάνεια ανέρχεται σε 220,5 εκατομμύρια ευρώ, 77,5 % του συνολικού προϋπολογισμού και το ΕΤΠΑ συγχρηματοδοτεί 184,05 και 36,5 περίπου συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Στην παρούσα επιτροπή παρακολούθησης θα ακούσετε στην συνέχεια και από τον κ. Κούτρη την προτεινόμενη εξειδίκευση που έχουμε, απλά επιγραμματικά για να κλείσουμε τον τομέα της εξειδίκευσης να σας αναφέρω ότι αφορά 4 δράσεις του ΕΤΠΑ ύψους 36 εκατομμυρίων ευρώ, 3 για τον άξονα προτεραιότητας 2B και 3 αποτελούν τροποποίηση προηγούμενης εξειδίκευσης με αύξηση και μείωση του προϋπολογισμού αυτής. Το συνολικό ύψος της εξειδίκευσης συμπεριλαμβανομένης και της προτεινόμενης σήμερα θα ανέλθει στα 231,54 εκ. € ήτοι 81,4 % του προϋπολογισμού του προγράμματος. 95,9% στο ΕΤΠΑ και 45% στο ΕΚΤ η αντιστοιχία. Περνώντας στο επόμενο βήμα της ενεργοποίησης στις προσκλήσεις. Έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα 39 προσκλήσεις ύψους 116 περίπου εκατομμυρίων ευρώ, 24 για δράσεις ΕΤΠΑ, 15 για δράσεις ΕΚΤ. Κατά την εφαρμογή απλά να τονίσουμε ότι υπήρξαν προσκλήσεις οι οποίες είτε κατέστησαν άγονες και επανεκδόθηκαν, είτε έκλεισαν χωρίς εξάντληση του συνόλου του προϋπολογισμού τους. Έτσι τώρα επειδή ακριβώς οι προσκλήσεις βρίσκονται σε αυτό το στάδιο όπου όλες οι προηγούμενες έχουν εκκαθαριστεί και δεν υπάρχουν διπλομετρήσεις μπορούμε να πούμε ότι αυτοί οι αριθμοί είναι πλέον καθαροί και ισχύουν οπωσδήποτε σε κάθε περίπτωση 27 του Νοέμβρη που τα στοιχεία της ημερομηνίας αυτής ανέβηκαν και στο δίαυλο για την ενημέρωση των μελών της Επιτροπής. Στα παραπάνω ποσά δεν περιλαμβάνονται πάλι οι στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης γιατί τα 36,63 εκ. € του συνολικού ποσού θα εξειδικευτούν στη συνέχεια μετά και την έγκριση του ενδιαμέσου φορέα και των αρμοδιοτήτων του με τη σχετική απόφαση του Νόμου. Στις εντάξεις, το επόμενο βήμα, έχουν ενταχθεί συνολικά 46 έργα πράξεις δηλαδή με συνολικό προϋπολογισμό 80,24 εκ. €, 26 εντάξεις για το ΕΤΠΑ προϋπολογισμός 67,75 και 20 πράξεις στο ΕΚΤ προϋπολογισμός 12,5 εκ. €. Το επόμενο βήμα οι νομικές δεσμεύσεις είτε οποιασδήποτε μορφής και αν είναι αυτές, είτε προερχόμενες από ανάθεση δημοσίων

συμβάσεων είτε αυτεπιστασίες είναι αυτή τη στιγμή στο ύψος των 60,3 εκ. €. Με τα 50 εκ. να αφορούν το ΕΤΠΑ και τα 10 εκ. περίπου το ΕΚΤ οι δαπάνες είναι στο 12% του προϋπολογισμού του προγράμματος και ανέρχονται σε 33,61 εκ. € σε απόλυτη τιμή με 26,64 εκ. από το ΕΤΠΑ και επτά εκατομμύρια περίπου από το ΕΚΤ. Ο προγραμματισμός για την επόμενη περίοδο των 22 ημερών έως το τέλος του έτους 2017 και επειδή ακριβώς από την ημερομηνία που επίσημα ενημερώνεστε από το δίαυλο έχουν ήδη εκδοθεί κάποιες προσκλήσεις από αυτές, έχει αποσταλεί σχετική πληροφόρηση και στις υπηρεσίες και στους δικαιούχους, συνολικά λοιπόν από τις 27-11^{ου} μέχρι το τέλος του έτους θα εκδοθούν και έχουν ήδη εκδοθεί κάποιες έξι προσκλήσεις συνολικού προϋπολογισμού σε δημόσια δαπάνη 41,25 εκ. €, οι οποίες από μόνες τους αντιστοιχούν στο 14, 5% του προγράμματος, 3 προσκλήσεις είναι για το ΕΤΠΑ στα 32,8 εκ.€ και 3 προσκλήσεις για το ΕΚΤ στα 8,45 εκατομμύρια €. Με αυτά τα δεδομένα λοιπόν στο τέλος του τρέχοντος έτους το σύνολο των προσκλήσεων θα είναι στο 68,2 % της συνολικής δημόσιας δαπάνης του προϋπολογισμού του προγράμματος, με προσκλήσεις 161,5 για το ΕΤΠΑ και 32,52 για το ΕΚΤ δηλαδή μία σοβαρή κάλυψη κατά 80% και 40% του προϋπολογισμού των δύο ταμείων. Όσον αφορά το θέμα της υλοποίησης: οι εντάξεις θα ανέλθουν σε ποσό δημόσιας δαπάνης 88,8 εκ.€, 31,2% του προϋπολογισμού του προγράμματος. Οι συμβάσεις σε 66,53 γιατί είναι κάποιες συμβάσεις οι οποίες είναι να υπογραφούν οπότε το 23,4 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος θα έχει συμβασιοποιηθεί και οι δαπάνες με βάση τους λογαριασμούς που γνωρίζουμε ότι έχουν εξοφληθεί θα ανέλθουν στα 38,32 εκ. € δηλαδή ένα σημαντικό κομμάτι του προϋπολογισμού του προγράμματος για το τέλος του τρέχοντος έτους. Με αυτές δε τις προοπτικές όπως έγινε σαφές και στη χθεσινή τεχνική μας συνάντηση εξασφαλίζεται η υπερκάλυψη του κανόνα $n+3$ για το έτος 2017 τόσο για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, όσο και για το Κοινωνικό ταμείο. Δύο λόγια τέλος ακριβώς για την ετήσια υλοποίηση του έτους 2016, η οποία συντάσσεται όπως και για κάθε χρονιά έτσι και για το έτος 2016 συντάχθηκε από την υπηρεσία μας με βάση τις κανονιστικές διατάξεις και τις οδηγίες της Εθνικής Αρχής συντονισμού και όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών. Εγκρίθηκε στις 30 του Ιούνη με απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης από τη γραπτή διαδικασία και ακολούθως υποβλήθηκε μέσω της πλατφόρμας FFC στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν αφορούσαν καταρχήν την εκ των προτέρων αιρεσιμότητα σε οριζόντιο επίπεδο Χώρας για το θέμα των δημοσίων συμβάσεων η οποία έχει καλυφθεί. Στην εκ των προτέρων αιρεσιμότητα για τον τομέα των αποβλήτων η οποία έχει καλυφθεί. Σε μέτρα που ελήφθησαν για αιρεσιμότητες στον τομέα των υδάτων, όπου όπως ακούσατε και από τον κ. Φίρμπα απομένει ένα μόνο σημείο της έγκρισης του σχεδίου διαχείρισης των λεκανών απορροής που μέχρι το τέλος του έτους θα έχει ολοκληρωθεί. Και κάποιες πληροφορίες για τις τιμές κάποιων δεικτών. Σε απάντηση όλων των ανωτέρω παρατηρήσεων δώσαμε τις σχετικές διευκρινίσεις με επιστολές και δικές μας και της εθνικής αρχής συντονισμού και των υπηρεσιών που ανήκουν στην αρχή και η νέα έκθεση υλοποίησης του έτους 2016 υποβλήθηκε ακολούθως στην πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εγκρίθηκε στις 25 Οκτωβρίου 2017. Με αυτό τον τρόπο και ευχαριστώ πάρα πολύ

για την προσοχή σας βλέπουμε την πορεία υλοποίησης που λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας εκκίνησης του προγράμματος στα τέλη Δεκεμβρίου του 2014 που είναι και η επίσημη έγκρισή του, στα τρία έτη αυτής της διαδρομής έχει μία σοβαρή πορεία υλοποίησης, έχει δε τον όγκο των προσκλήσεων και των αναμενόμενων εντάξεων σε εστιασμένους θεματικούς στόχους, σε εστιασμένες επενδυτικές προτεραιότητες έτσι ώστε να μπορούμε σε συνεργασία και με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης να επισημαίνουμε τα ζητήματα εκείνα πολλά από τα οποία είναι καινοτόμα, είναι νέα και προσπαθούμε με τον καλύτερο τρόπο να τα εφαρμόσουμε προς όφελος των δικαιούχων και τελικά των πολιτών της Περιφέρειας. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή και να περάσουμε στην παρουσίαση του Παναγιώτη του Κούτρη ο οποίος θα μας δώσει αναλυτικά την πορεία εξειδίκευσης, τις νέες δράσεις που προτείνουμε σήμερα προς εξειδίκευση και τα κριτήρια της επιλογής των πράξεων ακριβώς όπως μπαίνουν στις προσκλήσεις και αξιολογούνται στη συνέχεια για τις εντάξεις. Παρακαλώ Παναγιώτη.

Πορεία εξειδίκευσης του Ε.Π «Πελοπόννησος» 2014-2020

Νέες δράσεις προς εξειδίκευση

Κριτήρια επιλογής πράξεων

κ. Κούτρης Παναγιώτης Προϊστάμενος Μον. Α'ΕΥΔ Πελοποννήσου: Καλημέρα ευχαριστώ. Να χαιρετίσω και εγώ τη σημερινή συνεδρίαση της 3^{ης} επιτροπής παρακολούθησης. Μια αναδρομή στο σκέλος των εξειδικεύσεων της ενεργοποίησης όσον αφορά τις εξειδικεύσεις που έχουμε κάνει μέχρι σήμερα και στο τέλος να μιλήσουμε λίγο για τις εξειδικεύσεις που προτείνονται προς έγκριση σήμερα από την επιτροπή παρακολούθησης. Δεν θα αναφερθώ στα σωρευτικά συγκεντρωτικά νούμερα των εξειδικεύσεων τα είπα εσύ Αντώνη προηγούμενα. Θα προχωρήσω σε μια ανάλυση ανά άξονα προτεραιότητας. Και ξεκινάμε από τον άξονα 1. Εδώ έχουμε έξι εξειδικευμένες δράσεις προϋπολογισμού 6,6 εκ. €, το 16% του άξονα προτεραιότητας. Έχουν εξειδικευτεί πλέον αλλά 7,5 εκ. € που αφορούν τις δράσεις χωρικής ανάπτυξης. Συνολικά μπορούμε να πούμε συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων που έχουν εξειδικευτεί για την χωρική ανάπτυξη το 33.5% του προϋπολογισμού του άξονα. Προχωρώντας ανά θεματικό στόχο 1 στον άξονα προτεραιότητας όσον αφορά την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη εδώ έχουμε τέσσερις δράσεις εξειδικευμένες με προϋπολογισμό 3,6 εκατομμύρια ευρώ που αποτελούν το 60% του άξονα. Οι δράσεις αυτές αφορούν στην ενίσχυση πρωτοβουλιών μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την ανάπτυξη έρευνας και καινοτομίας. Η δημιουργία και λειτουργία υποστηρικτικού μηχανισμού για ίδρυση καινοτόμων επιχειρήσεων, εδώ να σημειώσουμε ότι υπάρχει και σχετική πρόσκληση στον αέρα για την υποβολή προτάσεων στο πρόγραμμά μας. Εργαστήρια ποιοτικού ελέγχου για ανάπτυξη έρευνας και καινοτομίας. Είναι η γνωστή μας πρόσκληση που υπάρχει προσπαθούμε να την βγάλουμε εδώ και αρκετό καιρό αλλά λόγω των εμπλοκών στο πληροφοριακό σύστημα των κρατικών ενισχύσεων δεν έχουμε καταφέρει να την ενεργοποιήσουμε. Και τέλος η ανάπτυξη μηχανισμού για την παρακολούθηση και εφαρμογή της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Στο θεματικό στόχο 2 όσον αφορά τη βελτίωση της πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών έχουμε δύο δράσεις

εξειδικεύσει 3 εκ. ευρώ που αποτελούν το 96% της εξειδίκευσης στον άξονα. Οι δράσεις αυτές αφορούν, μία δράση αφορά σε κρατικές ενισχύσεις και αφορά την ενίσχυση πολύ μικρών επιχειρήσεων στον τουρισμό. Και αυτή η πρόσκληση έχει κολλήσει στο γνωστό θέμα του πληροφοριακού του συστήματος κρατικών ενισχύσεων. Και δεύτερον η δημιουργία συστήματος διαχείρισης προορισμού και εδώ πάλι υπάρχει πρόσκληση στον αέρα για την υποβολή προτάσεων προς ένταξη στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Στο θεματικό στόχο 3 για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με δεδομένα τα προβλήματα που υπάρχουν σε επίπεδο Χώρας για την επιλογή του κατάλληλου ενδιαμέσου φορέα παραμένει ουσιαστικά μηδενική ενεργοποίηση με τις μόνες εξειδικεύσεις να αφορούν τις κατανομές που έχουν γίνει στις στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης. Αυτές ανέρχονται σε 7,5 εκ. € που αποτελούν το 23,5 % του προϋπολογισμού του άξονα. Στον άξονα προτεραιότητας 2 Α έχουν εξειδικευτεί εννέα δράσεις προϋπολογισμού 21,6 εκ. € ή το 27% του προϋπολογισμού του άξονα. Επιπρόσθετα αυτών των εξειδικεύσεων έχουν εξειδικευτεί 13,6 εκ. € σε δράσεις χωρικής ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένων και των εξειδικεύσεων που αφορούν στις δράσεις χωρικής ανάπτυξης στο ποσοστό ενεργοποίησης ανέρχεται σε 43%. Ανά θεματικό στόχο τώρα : στο θεματικό στόχο 8 για την προώθηση της βιώσιμης προσαρμογής και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων έχει εξειδικευτεί μία δράση 3,2 εκ. € που αποτελεί το 61,3% του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 8. Η δράση έχει εξειδικευτεί και αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων των εργαζομένων στους τομείς του τουρισμού και μεταποίησης. Να σημειώσουμε ότι και εδώ υπάρχει ανοιχτή πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων για ένταξη στο πρόγραμμα. Στο θεματικό στόχο 9 προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας έχουμε εξειδικεύσει συνολικά 8 δράσεις προϋπολογισμού 18,4 εκ. € ή το 24,9 % του προϋπολογισμού του στόχου. Στο θεματικό στόχο 9 οι δράσεις αφορούν στην ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Κοινότητας και της δημιουργίας της Περιφερειακής Πύλης, πρόκειται για ενταγμένο έργο που μίλησε και ο κ. Περιφερειάρχης προηγουμένως. Την ίδρυση δομών κακοποιημένων γυναικών όπου και εδώ έχουμε ενταγμένες υλοποιούνται τα έργα. Σε δράσεις ΚΗΦΗ Κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων που και αυτά είναι ενταγμένα και υλοποιούνται. Σε δράσεις ΚΔΗΦ όπου αναμένεται η πρόσκληση μέχρι τέλος του χρόνου να βγει στον αέρα, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων με αναπηρία. Οι δράσεις εναρμόνισης και επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής όπου είναι ενταγμένες στο πρόγραμμα και εξελίσσεται ομαλά η υλοποίησή τους. Όπως και οι δράσεις εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης η γνωστή παράλληλη στήριξη που υπάρχει στο πρόγραμμά μας και τρέχει. Επίσης έχουν γίνει κατανομές σε δράσεις χωρικής ανάπτυξης προϋπολογισμού 13,6 εκ. € ή το 18,3 του θεματικού στόχου 9. Έτσι αν συνυπολογίσουμε και τις στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης το ποσοστό εξειδίκευσης διαμορφώνεται στο 43% του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου. Στον άξονα 2Β που είναι υποδομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού έχουμε εξειδικεύσει πέντε δράσεις προϋπολογισμού 20,7 εκατομμυρίων ευρώ ή το 825 του συνολικού προϋπολογισμού του άξονα. Εάν λάβουμε υπόψη μας και τις εξειδικεύσεις τις

στρατηγικές των χωρικών Ταπ Τοκ στην περίπτωση μας εδώ προϋπολογισμού 2,5 εκ. το ποσοστό διαμορφώνεται στο 92,8. Ανά θεματικό στόχο στον άξονα 2B στο θεματικό στόχο 9 έχουμε εξειδικεύσει τρεις δράσεις με προϋπολογισμό 7,4 εκ. € ή το 74,4 % του θεματικού στόχου. Και αναφέρονται στην επέκταση και αναβάθμιση κτιριακών υποδομών και εξοπλισμού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υγείας. Εδώ να σημειώσουμε ότι υπάρχει ανοιχτή πρόσκληση στον αέρα για την κατασκευή αναβάθμιση των Κέντρων Υγείας της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας, καθώς και η προμήθεια εξοπλισμού για τις νοσοκομειακές μονάδες της Περιφέρειας. Επίσης η επέκταση και αναβάθμιση υποδομών πρόνοιας και χώρων υγιεινής. Και σε αυτό το θεματικό στόχο υπάρχουν κατανομές για τις στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης 2,5 εκ. € που αποτελεί το 25% του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 9. Συμπεριλαμβανομένων και των εξειδικεύσεων για τις στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης ο προϋπολογισμός εξειδίκευσης στο συγκεκριμένο θεματικό στόχο ανέρχεται στο 100% κοντά. Για το θεματικό στόχο 10 στην επένδυση στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση έχουν εξειδικευτεί δύο δράσεις προϋπολογισμού 13,3 εκ. € ή το 88,3 % του συνολικού προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 10. Λόγο δράσης αφορούν σε αναβάθμιση υποδομών προσχολικής και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Είχαμε πρόσφατα εκδώσει δύο σχετικές προσκλήσεις οι οποίες στην μεν πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπήρχε πάρα πολύ μεγάλη ζήτηση, στη δε προσχολική εκπαίδευση δεν καλύφθηκε ο προϋπολογισμός από τις εντάξεις που είχαν στο πρόγραμμα. Για αυτό το λόγο στο επόμενο διάστημα μέχρι τέλος του χρόνου θα προχωρήσουμε στην έκδοση νέας πρόσκλησης για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στον άξονα προτεραιότητας 3 υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς έχουμε εξειδικεύσει 11 δράσεις προϋπολογισμού 37 εκ. € ή το 61% του συνολικού προϋπολογισμού του άξονα. Και στον άξονα 3 έχουμε εξειδικεύσεις που αφορούν σε στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης προϋπολογισμού 19,2 εκ. € ή το 31% του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας 3. Συμπεριλαμβανομένων και των στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης οι εξειδικεύσεις στον άξονα ανέρχονται στα 56,2 εκ. € ή το 92,8 του συνολικού προϋπολογισμού του. Στο θεματικό στόχο 4 του άξονα 3 υποστήριξη μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς έχουμε εξειδικεύσει δύο δράσεις προϋπολογισμού 4 εκ. € ή το 53% του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 4. Οι δράσεις αυτές αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των δημοσίων κτιρίων, στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κατοικιών. Εδώ σημειώνουμε ότι υπάρχει σχετική πρόσκληση στον αέρα προς τον δικαιούχο το ΕΤΕΑΝ και αναμένουμε την υποβολή πρότασης προς ένταξη στο πρόγραμμά μας. Επιπλέον έχουμε εξειδικεύσει δράσεις για την χωρική ανάπτυξη προϋπολογισμού 4εκ. € μαζί με τις εξειδικεύσεις των στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης ο προϋπολογισμός των εξειδικεύσεων του θεματικού στόχου 4 υπερβαίνει τον προϋπολογισμό κατά 6,6 %. Ο θεματικός στόχος 5 προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή για την πρόληψη κινδύνων έχουμε εξειδικεύσει τρεις δράσεις προϋπολογισμού 6,2 εκ. € ή το 98% του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 4. Αυτές αφορούν σε δράσεις προστασίας

από τη διάβρωση, κατολισθήσεις ακτών και εδαφών, έργα πυροπροστασίας δασών και πρόληψης καταστροφών ως αποτέλεσμα των δασικών πυρκαγιών. Εδώ να σημειώσουμε ότι υπάρχει στον αέρα σχετική πρόσκληση για αυτή τη δράση για την προμήθεια εξοπλισμού, πρόληψης δασικών πυρκαγιών. Όπως επίσης υπάρχει πρόσκληση στον αέρα πρόσκληση για την εκπόνηση μελέτης περιφερειακού σχεδίου για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, μια προϋπόθεση που θα έπρεπε να καλύψουμε προκειμένου να ενεργοποιηθούν οι υπόλοιπες δράσεις του θεματικού στόχου. Για το θεματικό στόχο 6 διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος για την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων έχουμε εξειδικεύσει έξι δράσεις προϋπολογισμού 26,9 εκ. € που αποτελούν το 57,4 % του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 6. Αυτές αφορούν σε έργα υδρεύσεων, έργα επεξεργασίας λυμάτων, παρακολούθηση υδάτων κολύμβησης, δράσεις ενίσχυσης αρχαιολογικών χώρων, δράσεις ενίσχυσης μουσείων, δράσεις τουριστικής προβολής της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Επίσης έχουν κατανεμηθεί και σε στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης 15,2 εκ. € σε ύψος που αποτελούν το 32,4 % του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 6. Έτσι συμπεριλαμβανομένων των εξειδικεύσεων των δράσεων χωρικής ανάπτυξης ο προϋπολογισμός των εξειδικεύσεων για το θεματικό στόχο 6 ανέρχεται σε 42,1 εκ. € ή 89,8% του συνολικού προϋπολογισμού του. Στον άξονα προτεραιότητας 4 ανάπτυξη εκσυγχρονισμός συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και υγειονομική ανάπτυξη, έχουμε εξειδικεύσει δύο δράσεις προϋπολογισμού 82,5 εκ. € που αποτελούν το 112,6 % του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 7. Οι δράσεις αυτές αναφέρονται σε οδικά έργα και δράσεις βελτίωσης των επικίνδυνων σημείων εθνικού και περιφερειακού οδικού δικτύου. Να σημειώσουμε ότι έχουμε ενεργή πρόσκληση στον αέρα για τα οδικά έργα νέοι δρόμοι – βελτίωση υφισταμένων, όπου μέχρι τέλος του χρόνου αναμένουμε την υποβολή προτάσεων για ένταξη στο πρόγραμμα. Και τέλος για τον άξονα 5 και 6 που είναι η τεχνική συνδρομή για ΕΤΠΑ και Κοινωνικού Ταμείου έχουν εξειδικευτεί έξι δράσεις προϋπολογισμού 3,6 εκ. € στον ΕΤΠΑ στον άξονα 5 δηλαδή που αποτελεί το 100% του προϋπολογισμού του άξονα 5 και έξι δράσεις προϋπολογισμού 1,2 εκ. € το 100% του προϋπολογισμού του άξονα 6. Να δούμε τώρα λίγο τις νέες εξειδικεύσεις που σήμερα έχετε στο φάκελό σας και προτείνουμε για έγκριση από την επιτροπή παρακολούθησης. Όπως είπε και ο κ. Ψαράκης στην αρχή είναι 5 δράσεις εκ των οποίων οι 4 αφορούν σε τροποποιήσεις προηγούμενων εξειδικεύσεων και μία νέα εξειδίκευση. Με δεδομένο ότι κάποιες από τις τροποποιήσεις αφορούν σε διαφοροποίηση του προϋπολογισμού προηγούμενων εξειδικεύσεων με τη μία νέα εξειδίκευση και τις τροποποιήσεις των προηγούμενων ο συνολικός προϋπολογισμός των δράσεων που εξειδικεύεται προς έγκρισή τους από την επιτροπή παρακολούθησης ανέρχεται σε 11 εκ. €. Αναλυτικά να δούμε τις εξειδικεύσεις που προτείνουμε προς έγκριση. Είναι η μία δράση στο θεματικό στόχο 3, δράση Α1 που αφορά τη συμμετοχή της Περιφέρειας στο ταμείο επιχειρηματικότητας 2. Η εν λόγω εξειδίκευση της δράσης η οποία περιλαμβάνεται στον άξονα προτεραιότητα 1 και συγκεκριμένα στην επενδυτική προτεραιότητα 3 Α αφορά στον προσδιορισμό του ύψους του προϋπολογισμού που θα εκχωρηθεί στην ΕΥΔΕΠ ΑΝΕΚ για τη συμμετοχή του επιχειρησιακού μας προγράμματος στο ταμείο επιχειρηματικότητα 2.

Δεύτερον αφορά στη μεθοδολογία και τα κριτήρια αξιολόγησης των πράξεων για την επιλογή του δικαιούχου την οποία θα διενεργήσει η ΕΥΔΥΠ ΕΠΑΝΕΚ. Τα πλεονεκτήματα των χρηματοδοτικών μέσων σε σχέση με τις μη ενισχύσεις είναι πρώτον η μόχλευση πόρων και αυξημένων αντίκτυπων προγραμμάτων στο επιχειρηματικό περιβάλλον, δεύτερον η αυξημένη αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα λόγω της ανακύκλωσης των πόρων. Σκοπός της συμμετοχής του επιχειρησιακού προγράμματος Πελοπόννησος στο ταμείο επιχειρηματικότητας 2 είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης αυτών σε χρηματοδότηση. Ειδικότερα οι στόχοι του ταμείου είναι η ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση επενδυτικών κεφαλαίων κίνησης. Αυτή απευθύνεται για την ίδρυση νέων καινοτόμων εξωστρεφών και δυναμικών επιχειρήσεων, για την ανάπτυξη υφισταμένων επιχειρήσεων μέσω του τεχνολογικού και οργανωτικού τους εκσυγχρονισμού, την ενίσχυση της εξωστρέφειάς τους και την εισαγωγή καινοτομιών στην οργάνωση και λειτουργία τους. Καθώς και για την ενδυνάμωση επιχειρήσεων ή ανάλογων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας. Το ύψος της χρηματοδότησης του ταμείου επιχειρηματικότητας ανέρχεται στο ποσό των 2 εκ. €. Βασικοί ωφελούμενοι είναι οι υφιστάμενες και οι νέες πολύ μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις της Περιφέρειας όλων των νομικών μορφών. Ως δείκτης ορίζεται να ενισχυθούν 30-40 επιχειρήσεις. Ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης είναι η ΕΥΠ ΕΠΑΝΕΚ. Δυνητικοί δικαιούχοι είναι το ΕΤΕΑΝ ΑΕ στην περίπτωση μας. Μια δεύτερη δράση που προτείνουμε προς εξειδίκευση σήμερα είναι η αναβάθμιση των υποδομών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Φροντίδας. Η συγκεκριμένη τροποποίηση της εξειδίκευσης της δράσης 10.1 Α που εγκρίθηκε από την επιτροπή παρακολούθησης μέσω της ένατης γραπτής διαδικασίας αφορά στην αύξηση του προϋπολογισμού προκειμένου να εκδοθεί μια νέα πρόσκληση από αυτές που θα βάλουμε μέχρι τέλος του χρόνου. Για κτιριακές υποδομές στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς η προηγούμενή μας πρόσκληση καλύφθηκε με την ένταξη μόνο δύο νέων πράξεων. Ο προϋπολογισμός της δράσης 10.1 Α προτείνεται να αυξηθεί από 9,5 εκ. με βάση την ένατη γραπτή διαδικασία σε 15 εκ. €. Η παραπάνω αύξηση αναμένεται να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες της Περιφέρειας σε βελτιωμένες υποδομές εκπαίδευσης, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας. Στην παρούσα πρόταση περιλαμβάνονται τα κριτήρια επιλογής πράξεων με επιλογή της συγκριτικής αξιολόγησης ως μεθοδολογίας αξιολόγησης για την επιλογή και έγκριση πράξεων κτιριακών υποδομών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τρίτον μια τροποποίηση που αφορά στη δράση 6B1 έργα ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης πόσιμου νερού. Πρόκειται για τροποποίηση της εγκεκριμένης από την επιτροπή δράσης μέσω της ένατης γραπτής διαδικασίας που αφορά σε έργα διασφάλισης επαρκούς και ποιοτικού πόσιμου νερού καθώς και έργα διαχείρισης υδάτων και εξοικονόμησης πόσιμου νερού. Με την παρούσα τροποποίηση προτείνεται η αύξηση του προϋπολογισμού της δράσης κατά 5 εκ. € ήτοι από 13 με βάση την ένατη γραπτή διαδικασία σε 18. Καθώς επίσης προτείνεται και η τροποποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων χρηματοδότησης. Στην παρούσα πρόταση περιλαμβάνεται επίσης τα κριτήρια επιλογής πράξεων με την

επιλογή της συγκριτικής αξιολόγησης ως μεθοδολογίας αξιολόγησης για την επιλογή και έγκριση πράξεων. Μία άλλη δράση που προτείνουμε την τροποποίησή της αφορά στη δράση 6 B2 συμπληρωματικά έργα ολοκλήρωσης των υποδομών για τη βελτίωση επεξεργασίας λυμάτων. Πρόκειται για τροποποίηση της δράσης 6 B2 που είχε εγκριθεί κατά την 1^η συνεδρίαση της επιτροπής παρακολούθησης, η οποία αφορά σε έργα ολοκλήρωσης συμπλήρωσης των αναγκαίων υποδομών διαχείρισης των υγρών αποβλήτων. Η τροποποίηση αφορά στη μείωση του προϋπολογισμού της εξειδίκευσης για τη συγκεκριμένη δράση κατά ένα εκατομμύριο ευρώ προκειμένου να εξασφαλιστούν οι διαθέσιμοι πόροι για την αύξηση του προϋπολογισμού της δράσης 6B1 η οποία αφορά σε πράξεις βελτιωμένης διαχείρισης πόσιμου νερού. Συνεπώς ενόψει της επικείμενης 2^{ης} αναθεώρησης που αναμένουμε το Μάρτιο του 2018 προτείνεται η προσωρινή μείωση του προϋπολογισμού της προηγούμενης εξειδίκευσης ούτως ώστε να αυξηθεί η ενεργοποίηση της επενδυτικής προτεραιότητας 6 B μέσω των παρεμβάσεων για έργα ύδρευσης λόγω αυξημένων αντίστοιχων αναγκών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου., οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από τα τομεακά προγράμματα. Και τέλος η δράση 7 B1 λειτουργική αναβάθμιση ενδοπεριφερειακών συνδέσεων της Περιφέρειας η συγκεκριμένη τροποποίηση της εξειδίκευσης 7B1 που είχε εγκριθεί κατά τη 15^η γραπτή διαδικασία αφορά στα κριτήρια επιλογής πράξεων με προτεινόμενη την αρωγή μεθοδολογίας από συγκριτική σε άμεση για την έκδοση πρόσκλησης μέχρι τέλος του χρόνου για δράσεις οδικής ασφάλειας. Αυτή ήταν μια αναδρομή στην εξειδίκευση που έχουμε κάνει μέχρι σήμερα καθώς και η πρότασή μας για την εξειδίκευση των πέντε νέων δράσεων σήμερα.

κ. Ψαράκης: Να περάσουμε και στην επόμενη παρουσίαση του Παναγιώτη η οποία αφορά την αναθεώρηση της οποίας ο πρώτος κύκλος ολοκληρώθηκε πρόσφατα και θα έχουμε ένα δεύτερο κύκλο μέσα στις αρχές του 2018.

κ. Κούτρης Παναγιώτης: Μια άλλη ενότητα έτσι που μας απασχολεί είναι η αναθεώρηση που ανέφερε και ο κ. Φίρμπας με βάση την τεχνική προσαρμογή που η Ευρωπαϊκή επιτροπή αναθεώρησε τις συνολικές χορηγήσεις που υπήρχαν για τη Χώρα μας. Την κατανομή ποσού 970 εκ. ευρώ για τη Χώρα όπου οι διαθέσιμοι πόροι για τον προγραμματισμό στην περίπτωση της Πελοποννήσου με βάση την εγκύκλιο που οι υπηρεσίες σας καθόρισε το τεχνικό πλαίσιο. Στο πρόγραμμά μας εισέρευσαν μπορούμε να πούμε για το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης 1,995 εκ. € που αντιπροσωπεύουν το 1,24 των αρχικών πόρων του ΕΤΠΑ του προγράμματός μας. Για δε το ευρωπαϊκό κοινωνικό ταμείο σε 9,3 εκ. € που αντιπροσωπεύουν το 16,8 των αρχικών πόρων του προγράμματός μας. Αυτοί οι όροι είναι σε όρους κοινοτικής συμμετοχής. Έτσι η αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματός μας σε συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη είναι 14,1 εκ. € εκ της οποίας 2,493 είναι συγχρηματοδοτούμενοι από το ΕΤΠΑ και τα 11,8 εκ. € είναι συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη από το κοινωνικό ταμείο. Οι βασικές κατευθύνσεις με βάση το τεχνικό πλαίσιο που μας καθόρισε η ΕΥΣΣΑ για την προτεινόμενη αναθεώρηση σύμφωνα με την προαναφερόμενη εγκύκλιο η κατανομή των πρόσθετων πόρων του ΕΤΠΑ στα περιφερειακά προγράμματα προτεραιότητα αποτελεί η κάλυψη της κανονιστικής υποχρέωσης περί μη κατανομής τουλάχιστον 5% των πόρων του ΕΤΠΑ σε εθνικό επίπεδο για να χρηματοδοτηθούν ολοκληρωμένες δράσεις βιώσιμης αστικής

ανάπτυξης. Βάση αυτών των κατευθύνσεων το επιχειρησιακό πρόγραμμα Πελοποννήσου οι πολύ μικρής κλίμακας πρόσθετοι πόροι του ΕΤΠΑ κατανέμονται στο σύνολό τους στον άξονα 3 και ειδικά στο θεματικό στόχο 6 I και συγκεκριμένα στην επενδυτική προτεραιότητα 6 για τη χρηματοδοτική ενίσχυση των παρεμβάσεων βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος και την ανάπλαση των πόλεων της Περιφέρειας. Έτσι ο προϋπολογισμός του άξονα προτεραιότητα 3 αυξήθηκε κατά 4,29% με αντίστοιχη αύξηση του προϋπολογισμού του θεματικού στόχου 6 κατά 5,6% και της επενδυτικής προτεραιότητας 6 I κατά 6,6 %. Ως εκ τούτου οι πρόσθετοι πόροι κατευθύνονται στην ενίσχυση των δράσεων βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος και ανάπλασης των πόλεων κυρίως εκείνων των αστικών κέντρων της Περιφέρειας τα οποία δεν έχουν εκπονήσει και δεν θα υλοποιήσουν στρατηγικές ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης αλλά έχουν αντίστοιχες ανάγκες βελτίωσης του αστικού τους περιβάλλοντος και αποτελούν πρωτεύουσες αντίστοιχων περιφερειακών ενοτήτων. Όσον αφορά την ανάγκη συμβολής του επιχειρησιακού προγράμματος προς την ενίσχυση της ΒΑΑ στο εγκεκριμένο πρόγραμμα, είχαν δεσμευτεί να σημειώσουμε για ΒΑΑ επτά εκατομμύρια οχτακόσιες ογδόντα χιλιάδες € πόροι του ΕΤΠΑ το 4% δηλαδή της συνολικής ενίσχυσης του ταμείου και 4,2 εκ. € πόροι του ΕΚΤ ή 7,5 % της συνολικής ενίσχυσης του ταμείου για το επιχειρησιακό πρόγραμμα. Κατά την ενεργοποίηση των δράσεων χωρικής ανάπτυξης τη 2^η επιτροπή παρακολούθησης, πέρσι τέτοιο καιρό, κατόπιν σχετικής εξειδίκευσης των δράσεων ΒΑΑ εκδόθηκε πρόσκληση προς συγκεκριμένες αστικές αρχές Καλαμάτας και του δίπολου Άργους – Ναυπλίου με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 12,3 εκ.€ και αντίστοιχης κοινοτικής συνδρομής σε 9,9 εκ. €. Ο προϋπολογισμός του αυξημένος κατά 2 εκ. 20.000 € κοινοτική συνδρομή ποσού ΕΤΠΑ για τις ΒΑΑ έναντι εκείνου που είχε δεσμευτεί στο πρόγραμμά μας κατά την έγκρισή του, προέκυψε κατόπιν σχετικής μελέτης εξειδίκευσης των παρεμβάσεων χωρικής ανάπτυξης στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Ήδη έχουν εγκριθεί από τη διαχειριστική αρχή της Πελοποννήσου δύο στρατηγικές ΒΑΑ στην Καλαμάτα και στο Ναύπλιο σε σύμπραξη Άργους Ναύπλιο, ανταποκρινόμενος στις τρεις δημοτικές αρχές στη σχετική πρόσκληση της καλύπτοντας το σύνολο των ποσών του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ της σχετικής πρόσκλησης. Ως εκ τούτου η αυξημένη κατά 2 εκ. 20 χιλ. € πόροι του ΕΤΠΑ σε συνολική συνδρομή που διατίθεται για τις ΒΑΑ από εκείνους που είχαν καθοριστεί ειδικά στο πρόγραμμα υπερβαίνουν κατά 24,9 χιλιάδες ευρώ τους πρόσθετους πόρους του ΕΤΠΑ που κατανέμονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Έτσι το ποσοστό των πόρων του ΕΤΠΑ που διατίθεται για τα ΒΑΑ ανέρχεται σε 6,8 % στο νέο προτεινόμενο προϋπολογισμό έναντι 4,9 εκείνου του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ. Κατόπιν αυτών βλέπουμε στη διαφάνεια τον πίνακα όπως αποτυπώνεται στο πρόγραμμά μας πλέον της ενσωμάτωσης της αναθεώρησης όσον αφορά τις στρατηγικές ΒΑΑ. Οι πρόσθετοι πόροι του ΕΚΤ είναι η άλλη διαφάνεια. Σύμφωνα με την εγκύκλιο το 20% των πόρων σε εθνικό επίπεδο πρέπει να κατανεμηθεί στο θεματικό στόχο 9 των ΠΕΠ για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας. Στο πλαίσιο αυτών των κατευθύνσεων οι πρόσθετοι πόροι του ΕΚΤ για το πρόγραμμά μας κατανεμήθηκαν στο σύνολό τους στο θεματικό στόχο 9 του άξονα προτεραιότητας μεταξύ των επενδυτικών προτεραιοτήτων 9 I, 92I και 93I όπως παρουσιάζονται στη διαφάνειά μας που βλέπουμε. Έτσι ο προϋπολογισμός του θεματικού στόχου 9 ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ αυξήθηκε κατά 18,5 % και του άξονα προτεραιότητας 2 Α κατά 17,1%. Το μεγαλύτερο μέρος των πρόσθετων πόρων του ΕΚΤ το 69,5% κατανεμήθηκε στην επενδυτική προτεραιότητα 9I αυξάνοντας τον προϋπολογισμό της κατά 108,3%. Οι εμφανιζόμενοι στον παραπάνω πίνακα πρόσθετοι πόροι του ΕΚΤ στις τρεις επενδυτικές προτεραιότητες θα ενισχύσουν ενδεικτικές

δράσεις όπως η εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, δραστηριότητες κέντρων στήριξης οικογένειας τα λεγόμενα ΚΣΟΟΙ, με ενσωματωμένες στη λειτουργία τους των κέντρων κοινότητας με αναγκαία αύξηση του προσωπικού τους. Δραστηριότητες κέντρων παρακολούθησης του ολοκληρωμένου συστήματος πρωτοβάθμιας φροντίδας ηλικιωμένων οφειλή ενσωματωμένες και αυτές στη λειτουργία των κέντρων κοινότητας με αναγκαία αύξηση του προσωπικού τους. Τέταρτον, δράσεις πολιτικής του Υπουργείου Υγείας στον τομέα κυρίως της ψυχικής υγείας και της αποσυλοποίησης γενικότερα. Και τέλος κοινές δράσεις πολιτικής ή και αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, του Υπουργείου Υγείας όπως στέγες στηριζόμενης διαβίωσης και αναμόρφωση των κέντρων πιστοποίησης και αναπηρίας. Αυτή είναι η αναθεώρηση έτσι όπως την προσεγγίσαμε και την ενσωματώσαμε και αναμένεται η έγκρισή της από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εγκρίθηκε το σκέλος του ΕΤΠΑ μας ανέφερε χθες.

κ. Φίρμπας: Πάνο, μία διευκρίνιση. Οι πόροι του ΕΤΠΑ της αναθεώρησης είναι αποκλειστικά για ΒΑΑ και με διαδικασίες ΒΑΑ. Όχι τύπου αστικής ανάπτυξης, διαφορετικά δεν πιάνουν το 5%, το 5% για να μετράει πρέπει να είναι σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το άρθρο 7 του κανονισμού του ΕΤΠΑ, δηλαδή με ότι αυτό προβλέπει ολοκληρωμένο σχέδιο διαδικασία και τα λοιπά. Δεν παίρνεις αυτούς τους πόρους και χρησιμοποιούνται γιατί κάτι τέτοιο σαν να ανέφερεις, δεν γίνεται αλλιώς δεν θα μας βγαίνει το 5% στη Χώρα.

-: Οι πόροι για τις ΒΑΑ ήταν ήδη εξαρχής αυξημένοι σε σχέση με αυτούς του προγράμματος. Δηλαδή αυτό προσπαθούσε να πει ο Παναγιώτης. Ήδη για ΒΑΑ έχουμε πολύ περισσότερους πόρους από αυτούς του προγράμματος.

κ. Κούτρης: Αν τυχόν στο άθροισμα της Χώρας αυτό το 5% δεν δημιουργεί πρόβλημα είναι καλυμμένο, ξέρεις Γιώργο δεν μπορείτε εσείς να το δείτε είτε καλυμμένοι εσείς, εμείς έχουμε τη συνολική εικόνα αν λοιπόν κάποιος υπαναχωρήσει, χτυπάει, εξ' ου και σας το δώσαμε ρητά για ΒΑΑ.

-: Το ξέρω και λέω το εξής να το διευκρινίσουμε οι εγκεκριμένες ΒΑΑ έχουν αυξημένο προϋπολογισμό σε σχέση με αυτούς που είχαν δεσμευτεί ΕΤΠΑ εννοώ στο πρόγραμμά μας, πολύ περισσότερο από τους πρόσθετους πόρους που δόθηκαν.

κ. Κούτρης: Άρα για το τυπικό αυτοί οι εξτρά πόροι έρχονται για να καλύψουν εκείνο και αυτό που θεωρητικά κατά αυξημένο το πάτε αλλού. Μην το μπλέξουμε για να είναι καθαρό το πράγμα.

κ-: Αλλά πάλι σε αστικά όχι σε ΒΑΑ.

κ. Ψαράκης: Ωραία λύθηκε αυτή η διευκρίνιση. Να περάσουμε στη συνέχεια στο σχέδιο αξιολόγησης.

κ. Καφαντάρης Δημήτρης : Στο κομμάτι των τροποποιήσεων που αναφέρατε προηγουμένως για τις τροποποιήσεις των προσκλήσεων βλέπω εδώ ότι παίρνετε από την αποχέτευση και ενισχύετε τον κωδικό της ύδρευσης. Αυτό αν κατάλαβα καλά σε έργα ύδρευσης.

κ. Κούτρης: Ναι σημείωσα όμως προσωρινά.

κ. Καφαντάρης Δημήτρης : *Υπάρχει προοπτική αύξησης του κομματιού που αφορά αποχετεύσεις και βιολογικούς; Επειδή δεν φαίνεται αυτό, φαίνεται μόνο ότι μειώνεται από τα δύο στο ένα, αν κατάλαβα καλά και πάει προς το κομμάτι της πρόσκλησης των υδρεύσεων. Υπάρχει προοπτική να βγει πρόσκληση ειδικά σε κατηγορία Γοικισμών που είμαστε δεσμευμένοι ως Χώρα να υλοποιήσουμε αυτή την προγραμματική περίοδο ή όχι; υπάρχει πρόβλεψη;*

κ. Κούτρης: Βεβαίως υπάρχει αυτό το κάνουμε προσωρινά, λόγω μιας πρόσκλησης για ύδρευση όπου σε έναν προϋπολογισμό πρόσκλησης έξι εξακόσια είχαμε πάμπολλες αιτήσεις 31 αιτήσεις ύψους 46 εκ. € και αναγκαστήκαμε να απορρίψουμε πάρα πολλές ώριμες προτάσεις για αυτό σχεδιάζουμε έκδοση νέας πρόσκλησης να καλύψουμε μερικούς ακόμη από αυτούς. Τώρα όσον αφορά τα λύματα στην περιφέρεια μας έχουμε μια εκχώρηση από το Ταμείο Συνοχής για οικισμούς Γ' Κατηγορίας. Το συζητήσαμε και χθες αυτό. Τα χρήματα που περισσεύουν από μία πρόσκληση που έχουμε για τα μεταφερόμενα έργα μας περίπτωση Κρανιδίου και Λεωνιδίου λυμάτων ο κωδικός της εκχώρησης όσον αφορά τα λύματα ανέρχεται περίπου στα 17 εκ. Έχουμε μια πρόσκληση η οποία θα καλυφθεί από μεταφερόμενα έργα του ΥΜΕΠΕΡΑΑ όσον αφορά τα λύματα που θα μας καλύψουν έναν προϋπολογισμό 13 νομίζω 14 εκατομμύρια ευρώ. Τα υπόλοιπα αυτά συν τα δικά μας να σχεδιάζουμε να βγάλουμε κάποια πρόσκληση. Αφού χαρτογραφήσουμε έτσι τις ανάγκες μας πρώτα.

κ. Ψαράκης: Να πω ένα πράγμα στο συγκεκριμένο θέμα. Να το κλείσουμε. Οι πόροι που έχουμε εμείς με το ταμείο συνοχής με το πρόγραμμα ΥΜΕΠΕΡΑΑ θεωρήθηκε καταρχήν ο βασικός κορμός για αυτό το λόγο και στο πρόγραμμα το δικό μας έχουμε μόνο δύο εκατομμύρια στην επενδυτική προτεραιότητα τη συγκεκριμένη οπότε το σύνολο και του ΥΜΕΠΕΡΑΑ που είναι η μερίδα του λέοντος συν τα δικά μας δύο εκ. αποτελούν όλη τη δεξαμενή από την οποία πρέπει η Πελοπόννησος να εξασφαλίσει την αποχέτευση και επεξεργασία λυμάτων καταρχήν στους οικισμούς Γ' κατηγορίας. Επειδή προκύπτει αλλά αυτό είναι μια εκτίμηση που λέει ο Δήμαρχος Κορίνθου προς τα εκεί πηγαίνει, αλλά για να είμαστε απόλυτα τεκμηριωμένοι πρέπει να έχει τελειώσει και ο σχεδιασμός σε εκείνους τους οικισμούς Γ' κατηγορίας που υπήρχε πολύ μεγάλη ανωριμότητα στις μελέτες. Αν λοιπόν αυτό τελειώσει και επειδή επίκειται και από την ευρωπαϊκή επιτροπή κάποια πραγματογνωμοσύνη που έχει γίνει θα το δούμε συνολικά σε επίπεδο Περιφέρειας για να δούμε και τους πόρους που χρειάζονται. Φαίνεται όμως καταρχήν ότι τα 5 εκ. που είναι διαθέσιμα δεν θα μπορέσουν να καλύψουν όλους τους οικισμούς Γ' κατηγορίας.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Ανεξάρτητα όμως από αυτό που είπε πριν από λίγο ο κ. Ψαράκης ήδη μέσα στον Δεκέμβρη θα έχουμε μια σύσκεψη με το ΥΜΕΠΕΡΑΑ για να δούμε ακριβώς πως θα χειριστούμε αυτή τη μεγάλη προτεραιότητα και ανάγκη που υπάρχει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Αυτή τη στιγμή τα διαθέσιμα είναι συγκεκριμένα έχουμε δύο τρόπους να τα αντιμετωπίσουμε: ο πρώτος είναι η συνάντηση που θα γίνει με ΥΜΕΠΕΡΑΑ και ο δεύτερος τρόπος

είναι να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε και τι μπορούμε να προτείνουμε στην αναθεώρηση.

κ. Ψαράκης: Να ολοκληρώσει ο κ Καφαντάρης ένα λεπτό στο θέμα.

κ. Καφαντάρης Δημήτρης Δήμαρχος Πύλου Νέστορος : Είπατε μόνο για δύο έργα. Τα έργα είναι τρία στην Πελοπόννησο αγαπητέ κ. Κούτρη, τα οποία είναι με υπογραφές έργα γέφυρα Γ' προτεραιότητας. Είπατε το Λεωνίδιο νομίζω και κάποιο άλλο. Είναι και της Κορώνης το οποίο είναι και δημοπρατημένο έργο. Δεν το έχει συμπεριλάβει. Και από ότι γνωρίζω είναι έργο γέφυρα έχει πάρει ΦΕΚ Γ' κατηγορίας Οικισμού, είναι στην εξέλιξη υλοποίησης και μέχρι σήμερα δεν βλέπω αν υπάρχουν χρήματα για να μπορέσει να μπει ως έργο γέφυρα. Γιατί είναι υποχρεωμένη να μπει ως έργο γέφυρα, δεν είναι θέμα.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Για αυτό είπα ότι θα συζητήσουμε με το ΥΜΕΠΕΡΑΑ για να δούμε πως μπορούμε να διαχειριστούμε το πρόβλημα αυτό. Αυτή τη στιγμή το πρόγραμμά μας είναι συγκεκριμένο. Το έργο της Κορώνης δεν χωράει στο πρόγραμμά μας. Το ξέρεις πάρα πολύ καλά. Δεν χωράει στο πρόγραμμά μας. Γιατί οι δεσμεύσεις που έχουμε πάρει στην συνεννόηση που είχαμε κάνει με το ΥΜΕΠΕΡΑΑ ήταν για τα συγκεκριμένα έργα τα οποία βρίσκονταν ήδη σε εξέλιξη υλοποίησης. Και τα δύο αυτά έργα βρίσκονται σε πολύ προχωρημένο επίπεδο. Από εκεί και πέρα θα δούμε στη συζήτηση αυτή τι μέλει γενέσθαι για αυτό το θέμα. Δεν είναι μόνο το θέμα της Κορώνης, είναι και άλλα έργα τα οποία έχει δεσμευτεί το ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Είναι οι Γαργαλιάνοι, είναι και άλλα έργα.

κ. Καφαντάρης Δημήτρης Δήμαρχος Πύλου Νέστορος: Απλά φανταστείτε συγνώμη που διακόπτω, ότι στο συγκεκριμένο υπάρχει και ανάδοχος σε δημοπράτηση των δικτύων. Δεν είναι ένα έργο το οποίο είναι μια μελέτη μόνο.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Αυτό δεν είναι ευθύνη του δικού μας προγράμματος. Αυτό θέλω να καταλάβεις.

κ. Καφαντάρης Δήμαρχος Πύλου Νέστορος: Στο σχεδιασμό.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Αυτό θέλω να καταλάβεις, για αυτό λέω ότι θα γίνει αυτή η συζήτηση και η διαπραγμάτευση με το ΥΜΕΠΕΡΑΑ για να δούμε τι μέλει γενέσθαι για αυτά τα έργα.

κ. Καφαντάρης: Απλά να το αναφέρετε για να υπάρχει και αυτό στο σκεπτικό για να φαίνεται για τα έργα γ' κατηγορίας οικισμών.

κ. Ψαράκης: Η κ. Δρίτσα είναι εκπρόσωπος του ΥΜΕΠΕΡΑΑ εδώ απλά να πληροφορήσουμε αυτό που κουβεντιάσαμε και χθες και απλά ο κ. Καφαντάρης Δήμαρχος Πύλου Νέστορος έθεσε σχετικά με έργο συγκεκριμένο που έχει προφανώς δεν είναι σε αυτά που έχουμε στο μνημόνιο συνεργασίας εμείς, που έχει περάσει σε εμάς. Είναι έργο που εξακολουθεί και παραμένει στο επιχειρησιακό πρόγραμμα το δικό σας. Απλά εγώ εξέθεσα όλο το θέμα της συνεννόησης που πρέπει να γίνει για

τους οικισμούς Γ' κατηγορίας. Απλά για το συγκεκριμένο θέμα για να μην είναι και αναπάντητο και στο Δήμαρχο, το γνωρίζετε εσείς αν μπορείτε να πείτε δύο πράγματα πάνω σε αυτό.

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Καλημέρα σας. Από τη διαχειριστική αρχή του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Στην επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ ειπώθηκε ρητά όχι μόνο για τα θέματα των οικισμών της Πελοποννήσου αλλά γενικά για όλες τις Περιφέρειες που έχουν εκκρεμότητες σε σχέση με τους οικισμούς Γ' ότι θα γίνει μια προσπάθεια με βάση τους διαθέσιμους πόρους του προγράμματος. Και επειδή το πρόγραμμα πράγματι ενισχύθηκε από τη ρήτρα αναθεώρησης πρωτίστως για τη διαχείριση των λυμάτων. Όσα έργα έχουν πράγματι ωριμότητα και μπορούν να προχωρήσουν μέσα από επόμενη πρόσκληση γιατί αυτή τη στιγμή το πρόγραμμα του ΥΜΕΠΕΡΑΑ περιμένοντας να οριστικοποιηθεί η αναθεώρηση, οι πόροι τους οποίους διαχειρίζεται ο τομέας περιβάλλοντος της ΕΥΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ αφορούσαν αποκλειστικά facing έργα. Θα υπάρξει επόμενη πρόσκληση στην οποία με βάση τους διαθέσιμους πόρους δεν θα είναι πολύ μακριά αυτοί, γιατί η αναθεώρηση η δική μας εγκρίθηκε προχθές. Προχθές πραγματικά. Δεν το λέω το προχθές θεωρητικά. Θα πρέπει να κλείσει η διαδικασία αυτή με διαχειριστικές ενέργειες και από εκεί και πέρα για τα έργα που πράγματι έχουν ωριμότητα υπάρχει μέριμνα ....τι εννοείτε δεν μπήκε; Έχετε υποβάλει πρόταση και δεν μπήκε;

κ. Καφαντάρης Δήμαρχος Πύλου Νέστορος: Τεχνικό δελτίο στο ΥΜΕΠΕΡΑΑ εδώ και

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Μισό λεπτό. Μπαίνετε σε μια άλλη συζήτηση η οποία σχετίζεται με τα τυπικά δικαιολογητικά και τα λοιπά και τα λοιπά που σχετίζονται με την αξιολόγηση της πρότασης. Αυτό είναι ένα αντικείμενο το οποίο θα συζητήσετε με την υπηρεσία, εγώ δεν μπορώ να σας απαντήσω επ' αυτού του γιατί δεν μπήκε, προφανώς υπάρχουν λόγοι. Και σίγουρα δεν είναι αντικείμενο αυτής της συνεδρίασης. Αν όμως είναι θέμα τεχνικό, προφανώς λύνεται. Έτσι δεν είναι;

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Είναι δυσκολότερα τα πράγματα. Εδώ λέει ο κ. Δήμαρχος

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Εγώ μίλησα για τη διαθεσιμότητα.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Σας κατάλαβα πάρα πολύ καλά.

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Όχι για τα τεχνικά θέματα τα οποία μπορεί να έχει ένα τεχνικό δελτίο κατά την υποβολή του.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Από ότι κατάλαβα όμως εδώ υπάρχει προέγκριση δημοπράτησης. Έχει γίνει δημοπράτησις και υπάρχει ανάδοχος. Απλώς δεν ξέρετε συγκεκριμένα για το συγκεκριμένο έργο. Θα το δούμε.

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Στην παρούσα φάση συζητάμε για το κατά πόσο ένα οποιοδήποτε ώριμο έργο στην Περιφέρεια Πελοποννήσου μπορεί να τύχει

συγχρηματοδότησης με βάση τους διαθέσιμους πόρους, όχι αν έχει τεχνικά θέματα να λύσει προκειμένου να ενταχθεί. Αυτό. Αν θέλετε όμως και ειδική ενημέρωση για το συγκεκριμένο έργο επειδή εγώ τυγχάνει να είμαι Προϊσταμένη της Μονάδας Προγραμματισμού και όχι της αξιολόγησης πράξεων, μπορώ πολύ σύντομα να σας τη δώσω μιλώντας με το συνάδελφο ο οποίος έχει κάνει την αξιολόγηση του τεχνικού δελτίου.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Απλώς νομίζω ότι ξεφεύγει λίγο η κουβέντα μας είναι σωστό αυτό που λέτε. Απλώς από τη στιγμή που υπάρχει η προέγκριση δημοπράτησης το έργο είναι ενταγμένο, εφόσον λέει ο κ. Δήμαρχος ότι έχει προχωρήσει στο διαγωνισμό.

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Δεν είναι ενταγμένο επειδή έχει προέγκριση δημοπράτησης αλλά σε κάθε περίπτωση

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Τότε γιατί δεν υπήρξε η πρόβλεψις από το ΥΜΕΠΕΡΑΑ να περάσει ως facing το έργο;

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Θα μου δώσετε δέκα λεπτά να σας απαντήσω;

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Απλώς εγώ ήθελα να πω ότι εμείς ως Περιφέρεια είχαμε υπογράψει ένα μνημόνιο συνεργασίας με το ΕΜΕΠΕΡΑΑ, ΥΜΕΠΕΡΑΑ σήμερα και είχαμε βάλει μέσα με προτεραιότητα και την αναγκαιότητα της υλοποίησης ενός μεγάλου έργου που έχει κυρίως να κάνει με μια περιοχή ευαίσθητη τον Κορινθιακό κόλπο. Αλλά αυτά νομίζω θα τα δούμε όλα μαζί συζητώντας για τα μεγάλα προβλήματα τα οποία έχουμε στο θέμα αυτών των υποδομών.

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Μισό λεπτό όμως, για να κλείσουμε λίγο τον κύκλο γιατί πηγαίνουμε από το ένα θέμα στο άλλο. Αυτή τη στιγμή στο ΕΠ- ΕΜΕΠΕΡΑΑ υπάρχει μια συμφωνία η οποία οριοθετήθηκε τον Αύγουστο του 2016 με επιστολή, η οποία επιμέρισε με βάση τους τότε διαθέσιμους πόρους του προγράμματος που για την Πελοπόννησο ήταν συγκεκριμένοι. Και αυτά που παρέμειναν σε διαχείριση του τομέα Περιβάλλοντος της Διαχειριστικής Αρχής ήταν επίσης συγκεκριμένα και ήταν μόνο τα facing έργα. Τώρα που έχει έρθει η ρήτρα αναθεώρησης η οποία τακτοποιεί μια μεγάλη υπερδέσμευση, προφανώς με όλη την Ελλάδα, η προτεραιοποίηση είναι να κλείσουν οι Γ οικισμοί και είναι κάτι που συζητήθηκε και στην τεχνική συνάντηση. Αν μιλάτε για το προηγούμενο μνημόνιο το οποίο είχε διαμορφωθεί όταν είχε αρχικά εγκριθεί το πρόγραμμα, αυτό ήδη έχει επικαιροποιηθεί με τις επόμενες επιστολές που ήρθαν το 2016.

κ.Καφαντάρης Δημήτριος: Απλά μια ενημέρωση αν μου επιτρέπετε κ. Περιφερειάρχα ότι ήδη υπάρχει σε εξέλιξη η προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου της ΕΝΠΕ της ένωσης περιφερειών, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Εσωτερικών και της ΚΕΔΕ για τα θέματα των Γ οικισμών προτεραιότητας βιολογικών. Απλά είπατε προηγουμένως και εκεί θέλω να εστιάσω λίγο – συγγνώμη

που κάνω αυτή την παρέμβαση- ότι τα έργα γέφυρα μπήκαν – δεν μπήκαν αυτή είναι η διαφορά μας και δεν αφορά το συγκεκριμένο τραπέζι, απλά το αναφέρω γιατί είδα ότι αφαιρούνται πόροι από το κομμάτι που αφορούν την αποχέτευση όπως λέγατε και εσείς και ο κ. Κούτρης.

κ. Δρίτσα Χριστίνα: Θα σας απαντήσω επειδή δεν είμαι πρόχειρη στο διάλειμμα. Αφού επανέρχεστε θα επανέλθω και εγώ με τις πληροφορίες που υπάρχουν πραγματικά.

κ. Αντώνης Ψαράκης: Νομίζω ότι είναι θέμα που δεν αφορά περαιτέρω τη συνεδρίαση, μπορείτε να το δείτε στο διάλειμμα. Ευχαριστώ και για την κατανόηση. Κ. Βαλιώτη είχατε ζητήσει το λόγο.

κ. Βαλιώτης Ευάγγελος, Δήμαρχος Σπάρτης: Μια ερώτηση, θέλω να κάνω σε σχέση με τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Επειδή ο Δήμος Σπάρτης είναι δήμος αστικός πρωτεύουσας νομού, δεν είναι στο σχεδιασμό της Περιφέρειας με βάση τη στρατηγική μελέτη που είχε γίνει. Ήταν η Καλαμάτα και Άργος, Ναύπλιο. Με την αύξηση που γίνεται και από ότι κατάλαβα γίνεται για να καλυφθούν τα συγκεκριμένα τρία προγράμματα που τρέχουν, υπάρχει δυνατότητα να αυξηθεί ο προϋπολογισμός για να μπορούν να μπουν και οι άλλες Πρωτεύουσες των Νομών, οι οποίες δεν είναι σε αυτό το πρόγραμμα;

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης: Νομίζω ότι όλα αυτά θα εξαρτηθούν από τους διαθέσιμους πόρους. Εφόσον προχωρήσει η διαδικασία, θα δούμε τι διαθέσιμους πόρους και αν έχουμε. Ξέρετε η ένταξις στη ΣΒΑΠ είχαν κάποιους συγκεκριμένους κανόνες, πληθυσμιακούς, περιβαλλοντολογικούς, αρκετούς. Θα δούμε τότε τι άλλο μπορούμε να κάνουμε σε αυτό το θέμα.

κ. Αντώνης Ψαράκης : Οπότε κ.Λαμπροπούλου να προχωρήσουμε στην παρουσίαση που αφορά το σχέδιο αξιολόγησης σχετικά με την ενεργοποίηση και την πρόοδο του.

κ. Λαμπροπούλου: Σχετικά με το σχέδιο αξιολόγησης για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 γνωρίζουμε ότι έχει εγκριθεί κατά τη 2^η συνεδρίαση στην Μονεμβασιά. Από το σύνολο των αξιολογήσεων που προβλέπει το σχέδιο αξιολόγησης ανέρχονται μάλλον όλες στις 18 μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου χωρίς να περιλαμβάνουμε την εξάντας αξιολόγηση του προγράμματος η οποία συνόδευε το πρόγραμμα για την έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι αξιολογήσεις αυτές επιμερίζονται σε θεματικές για το σύνολο του προγράμματος. Κάποιες αναφέρονται στην εφαρμογή του προγράμματος, άλλες στην αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα και κάποιες στις επιπτώσεις του επιχειρησιακού προγράμματος. Οι 13 από αυτές τις αξιολογήσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο διενεργούνται με ευθύνη της ειδικής υπηρεσίας διαχείρισης του επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας και οι υπόλοιπες πέντε οι οποίες είναι θεματικές και αφορούν δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ διενεργούνται κατά κύριο λόγο με ευθύνη των υπηρεσιών της ΕΑΣ και είναι

οριζόντιες για το σύνολο της Χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις αντίστοιχες δράσεις του επιχειρησιακού προγράμματος Πελοπόννησος. Εντός του 2017 τώρα έχουν ενεργοποιηθεί δύο αξιολογήσεις, η οριζόντια αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στο ΕΠΑΝΑΔ και στα ΠΕΠ και οι δράσεις αυτές υλοποιούνται στο πλαίσιο των επενδυτικών προτεραιοτήτων των 9 Ι και 93Ι. Ο σχετικός διαγωνισμός θα διενεργηθεί από την ΕΥΣΕΚΤ. Και η αξιολόγηση της επικαιρότητας σχεδιασμό και στοχοθεσία του επιχειρησιακού προγράμματος Πελοπόννησος για το σύνολο των επενδυτικών προτεραιοτήτων του προγράμματος. Αρμόδια για το διαγωνισμό και την ανάθεση είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης της Περιφέρειας. Για το 2018 το σχέδιο αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος προβλέπει δύο αξιολογήσεις: την πρώτη αξιολόγηση στρατηγικής επικοινωνίας του επιχειρησιακού προγράμματος Πελοπόννησος και την αξιολόγηση της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας του ΠΕΠ. Τον Αύγουστο του 2017 συμβασιοποιήθηκε η αξιολόγηση της επικαιρότητας του σχεδιασμού και στοχοθεσίας και πρόταση αναθεώρησης του επιχειρησιακού προγράμματος για το 2014-2020 και έχει ήδη ξεκινήσει η υλοποίησή του, έχει παραδοθεί η μεθοδολογία αξιολόγησης και είναι σε εξέλιξη. Το Δεκέμβριο του 2017 αναμένεται η υπογραφή της σύμβασης μεταξύ της ΕΥΣΕΚΤ και της αναδόχου για την οριζόντια αξιολόγηση για τις δράσεις εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής και προετοιμάζεται από την ειδική υπηρεσία διαχείρισης της Περιφέρειας το τεύχος της προκήρυξης για την υποστήριξη του συμβούλου δημοσιότητας για την πρώτη αξιολόγηση στρατηγικής και επικοινωνίας του επιχειρησιακού προγράμματος.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πολύ. Να πούμε και το κομμάτι το οποίο αφορά την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής για την πληροφόρηση και την επικοινωνία, στο οποίο εντάσσεται και η χθεσινή εκδήλωση που κάναμε και η οποία παρουσίασε, απολόγισε τρόπον τινά την πορεία είκοσι ετών και άφησε ανοιχτές τις προτάσεις για έργα στο μέλλον. Όλα αυτά για την πληροφόρηση και επικοινωνία.

κ. Λαμπροπούλου: Σχετικά με τις ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας που έχουν γίνει λίγο σύντομα γνωρίζετε και από την προηγούμενη επιτροπή ότι είχαμε ξεκινήσει από το 2016 να κάνουμε εκδηλώσεις προβολής του προγράμματος καταρχήν με τη συμμετοχή Ευρώπη στην περιοχή μου, κάναμε κάποιες εκδηλώσεις το 2016, κάναμε ημερίδες, δημιουργήσαμε το κανάλι στο youtube, ξεκινήσαμε την ιστοσελίδα της Περιφέρειας και συνεχίσαμε το 2017 συμμετέχοντας πάλι στο Europe my region σε νέες εκδηλώσεις, αυτή τη φορά δώσαμε έμφαση σε θέματα υγείας, διοργανώνοντας εκδηλώσεις στο Κέντρο Υγείας Κιάτου. Στον τομέα της παιδείας με εκδήλωση που κάναμε στο 8^ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμάτας και με μια εκδήλωση που κάναμε για την παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος στο πάρκο Γουδέ που είναι συγχρηματοδοτημένο από την Ευρωπαϊκή ένωση. Παράλληλα συμμετείχαμε στο διαδικτυακό κινήρι θησαυρού στο διαγωνισμό φωτογραφίας και μπλόκινγκ που διοργάνωνε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εδώ βλέπουμε φωτογραφίες από τις εκδηλώσεις χαρακτηριστικά που είχαμε κάνει στο Europe in my region, δεξιά βλέπετε το πάρκο Γουδέ ένα τμήμα του. Συνεχίσαμε με ενέργειες δημοσιότητας αναθέτοντας τη

δημιουργία της ενιαίας ταυτότητας του επιχειρησιακού προγράμματος και επιλέξαμε και τη λεκτική ταυτότητα «Ανοίγουμε προοπτικές χτίζουμε το μέλλον» αυτά είναι σχετικά πρόσφατα και βλέπετε ότι και το power point έχει ενταχθεί στην καινούργια ενιαία ταυτότητα. Επανασχεδιάσαμε την ιστοσελίδα του προγράμματος και αποκτήσαμε συμμετοχή στα κοινωνικά δίκτυα με facebook twiter. Εμπλουτίζουμε την ιστοσελίδα μας, δημιουργήσαμε πρακτικό οδηγό δικαιούχων για τη δημοσιότητα για πληροφόρηση και επικοινωνία και συνεχίζουμε με ημερίδες, σεμινάρια και τεχνικές συναντήσεις στην ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων. Και μία από τις πρώτες μεγάλες εκδηλώσεις που διοργανώσαμε η χθεσινή που την γνωρίζετε όλοι κάποιες χαρακτηριστικές εικόνες. Κάναμε ένα διαγωνισμό φωτογραφίας, κάναμε έκθεση φωτογραφίας, είχαμε συμμετοχή σχολείων με έργα τους από μικρούς μαθητές και η εκδήλωση συζήτηση για την ευρωπαϊκή συνοχή. Είναι γνωστό το πλάνο επικοινωνίας που έχουμε ο προϋπολογισμός που έχουμε για όλη την περίοδο 2014-2020. Η κατανομή για το 2018 που έχουμε προϋπολογίσει ανέρχεται στις 272 χιλιάδες και περιλαμβάνει εκδηλώσεις, ενέργειες προώθησης, παραγωγή υλικών και άλλα. Μέσα σε αυτό το πλάνο επικοινωνίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία έχουμε υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία το σχέδιο μας για τη διαφήμιση για το 2018 και αναμένουμε έγκριση.

κ. Αντώνης Ψαράκης : Πολύ ωραία. Και του χρόνου λογικά θα έχουμε και εκδήλωση αντίστοιχη της φετινής με την έννοια του περιεχομένου και θα προσπαθούμε και κάθε χρόνο να κάνουμε και κάτι παραπάνω. Να περάσουμε ακούσατε και πριν για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών τοπικών κοινοτήτων τις δύο περιπτώσεις ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων που έχουν εγκριθεί. Θα μας ενημερώσει για την πορεία εφαρμογής η κ. Τουρλούκη.

κ. Τουρλούκη: Να αρχίσω από την εξειδίκευση των στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης, η οποία έγινε στην προηγούμενη 2^η συνεδρίαση επιτροπής παρακολούθησης και σε αυτήν αποφασίστηκε : ο σχεδιασμός στρατηγικής ανάπτυξης σε δύο αστικές περιοχές της Περιφέρειας οι οποίες επιλέχθηκαν βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων και είναι η μία το αστικό δίπολο Άργους Ναυπλίου και η άλλη το αστικό κέντρο της Καλαμάτας. Δεύτερον, αποφασίστηκε ο σχεδιασμός και η εφαρμογή στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης ΤαΠΤοΚ σε μια περιοχή της Περιφέρειας, η οποία δεν ήταν από την αρχή προσδιορισμένη, αλλά τέθηκαν τα ενδεικτικά χαρακτηριστικά και τα συγκεκριμένα κριτήρια για την επιλογή αυτής. Και τέλος αποφασίστηκε σε μια άλλη περιοχή εξαρχής προσδιορισμένη βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών τη Μάνη τη Δυτική και Ανατολική Μάνη αντιμετωπίζοντας την σαν μια ενιαία περιοχή να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν εκεί ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις. Αυτό που λέγαμε χθες τουριστικής ανάπτυξης. Θα σας παρουσιάσουμε την εξέλιξη και τα χαρακτηριστικά για τα ΤαΠΤοΚ και τα ΒΑΑ οι οποίες στρατηγικές έχουν ήδη εγκριθεί και η εφαρμογή των ΟΧΕ όπως προβλεπόταν θα γίνει αργότερα. Για τη στρατηγική ΒΑΑ εκδόθηκε η πρόσκληση στις 2 Φεβρουαρίου του 2017 ήρθαν και οι δύο προτάσεις στις 24 Απρίλη του 2017. Οι εγκρίσεις και των δύο στρατηγικών έγιναν ταυτόχρονα στις 17-11^{ου} του 2017 με

αποφάσεις του Περιφερειάρχη και αυτή τη στιγμή είναι υπό έκδοση οι αποφάσεις εκχώρησης των αρμοδιοτήτων στους ΦΔ και η εκχώρηση αφορά την αρμοδιότητα επιλογής των πράξεων. Γενικά στοιχεία για τη στρατηγική του Δήμου Καλαμάτας. Η κεντρική ιδέα του οράματος στρατηγικής είναι η εστίαση σε δύο περιοχές της Καλαμάτας, στο ιστορικό κέντρο και την παραλιακή ζώνη, που με μερικώς διαφορετικό αλλά συμπληρωματικό τρόπο επιτρέπουν την προώθηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής. Τελικός στόχος είναι σαν σύνθημα «Μια Καλαμάτα αναγνωρίσιμη, βιώσιμη, έξυπνη, εξωστρεφής και δίκαιη, που θα αξιοποιεί αναπτυξιακά και από άποψη ποιότητας ζωής στοιχεία όπως η παράκτια θέση, η ιστορία και ο πολιτιστικός πλούτος». Η στρατηγική περιλαμβάνει τρεις άξονες προτεραιότητας καθένas από τους οποίους αντιστοιχεί σε έναν από τους πυλώνες της ολοκληρωμένης βιώσιμης ανάπτυξης. Ο πρώτος είναι η βιωσιμότητα της οικονομίας και επιχειρηματικότητας. Δεύτερος κοινωνική βιωσιμότητα και δικαιοσύνη. Και ο τρίτος βιωσιμότητα στην Πόλη και ποιότητα ζωής. Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα της στρατηγικής είναι η αντιμετώπιση των εστιασμένων πολεοδομικών αδυναμιών, η αναστροφή των αναπτυξιακών πιέσεων στο ιστορικό κέντρο και αξιοποίηση της διαφανόμενης δυναμικής στην παραλιακή ζώνη και στο ιστορικό κέντρο. Η βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος. Της εικόνας της λειτουργίας και της ελκυστικότητας της περιοχής με επίπτωση στο σύνολο της Πόλης. Η προστασία και ανάδειξη των οικοπολιτιστικών πόρων που θα αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής των πολιτών. Η ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού σε ένα πλαίσιο που έχει προκύψει από ευρεία διαβούλευση με μεγάλη αποδοχή. Η αύξηση της επιχειρηματικότητας και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού. Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και κοινωνικής συνοχής στην περιοχή. Η προώθηση των αρχών της έξυπνης πόλης με εναυσματική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για την προώθηση της τοπικής και τουριστικής ανάπτυξης. Στον πίνακα αυτόν που σας παρουσιάζεται ενδεικτικά η κατανομή του προϋπολογισμού ανά ειδικό στόχο για το σύνολο της περιοχής. Έχουμε συνοπτικά το σύνολο των δαπανών στο ΕΤΠΑ είναι 6 εκ. 435 όπου επιμερίζονται, καλύπτουν στον άξονα 1 την επενδυτική προτεραιότητα 3 Α προώθηση της επιχειρηματικότητας κατά 1,220 εκ., στον άξονα προτεραιότητας 3 τις επενδυτικές προτεραιότητες 6 Ι με 3,665 εκ. και 1,160 τα λέω λίγο συνοπτικά. Και την 4C ενεργειακή απόδοση με 390 χιλιάδες. Για το ΕΚΤ προβλέπονται στον άξονα 2 Α 2,730 εκ. που επιμερίζονται σε δύο επενδυτικές προτεραιότητες την 9ΙD που είναι η βελτίωση πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες με 2.660,540 εκ. και η 9Ι ενεργητική ένταξη με 9.460,00. Ο συνολικός προϋπολογισμός της στρατηγικής αυτής είναι 9εκ. 165 χιλιάδες. Στρατηγική των Δήμων Άργους- Μυκηνών και Ναυπλίων. Ο κεντρικός στόχος της στρατηγικής στην αξιοποίηση της ιστορίας και του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής ως στρατηγικού πόρου για την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και της απασχόλησης με όρους βιωσιμότητας. Η στρατηγική βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για την αστική λειτουργική περιοχή του διπόλου Άργους Ναυπλίου αρθρώνεται με τέσσερις άξονες προτεραιότητας. Ο ένα είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, προαγωγής της επιχειρηματικότητας, καινοτομίας. Ο 2 προστασία, προώθηση, ενιαία προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος. Ο 3 αντιμετώπιση της

κλιματικής αλλαγής, βιώσιμη διαχείριση του αστικού περιβάλλοντος μέσω της μείωσης των ρύπων και ενίσχυση βιώσιμης κινητικότητας. Και ο 4 διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξη και προώθηση στην απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού. Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα είναι η άρση της αποσπασματικότητας που χαρακτηρίζει σήμερα τη σημερινή αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της περιοχής. Η αναστροφή του αναπτυξιακού περιβάλλοντος και ενίσχυση της ειδικής δυναμικής της περιοχής παρέμβασης. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των τοπικών επιχειρήσεων. Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού. Η προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η ενίσχυση της βελτίωσης της ποιότητας των υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης. Η βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών. Η διευκόλυνση της πρόσβασης και βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών σε φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους. Η ολοκληρωμένη ανάδειξη ποιότητας προορισμού face-branding για τις εστίες τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος του αειφόρου τουρισμού. Η προστασία δικτύωση και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος. Και η βελτίωση της κινητικότητας της ποιότητας ζωής και της τουριστικής εμπειρίας στους αστικούς πόλους της περιοχής παρέμβασης. Στον πίνακα παρουσιάζεται πάλι ενδεικτικά η κατανομή του προϋπολογισμού για το σύνολο της περιοχής. Συνοπτικά το σύνολο των δαπανών ΕΤΠΑ είναι 5,900 εκ. στον άξονα προτεραιότητας 1 και στην προτεραιότητα 3 Α έχουμε 600 χιλιάδες. Στον άξονα προτεραιότητας 3 στις επενδυτικές 6Ε έχουμε 3εκ. 6C διατήρηση και προστασία της φυσικής πολιτιστικής κληρονομιάς 900 και 4C ενεργειακή απόδοση 1.400 και για το ΕΚΤ προβλέπονται στον άξονα 2 Α2 520 εκ. στην 9I ενεργητική ένταξη 600 χιλιάδες, στην 9 2I κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων 300 χιλιάδες και στην 9 IV βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες 1,620 εκ. Ο συνολικός προϋπολογισμός της στρατηγικής του διπλού Άργους Ναυπλίου στα 8,420εκ. Και πάμε τι έχει γίνει μέχρι σήμερα για τη στρατηγική ΤΑΠ ΤΟΚ η πρόσκληση βγήκε στις 3 Μαρτίου του 2017. Υποβλήθηκε μόνο μια πρόταση στις 6 Ιουνίου του 2017 από την ΟΤΔ Αρκαδία 2020. Η στρατηγική εγκρίθηκε τον 11^ο του 2017 και αυτή τη στιγμή είναι υπό αξιολόγηση η ομάδα τοπικής δράσης ως ο ενδιαμέσος φορέας διαχείρισης. Η εκχώρηση των αρμοδιοτήτων προβλέπεται να είναι στο σύνολο των διαδικασιών διαχείρισης. Η ΟΤΔ της οποίας εγκρίθηκε η στρατηγική είναι όπως είπαμε η Αρκαδία 2020 και η περιοχή παρέμβασης είναι η Ορεινή Αρκαδία Δήμοι Τρίπολης- Μεγαλόπολης και Γορτυνίας. Το αναπτυξιακό όραμα της στρατηγικής είναι η βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής σαν τόπος κατοικίας και άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας με την προώθηση των αρχών της βιώσιμης και αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης. Και οι γενικοί στόχοι είναι δύο: ο βραχυπρόθεσμος στόχος έως το 2023 είναι η αναστροφή της φθίνουσας δημογραφικής και οικονομικής εξέλιξης της περιοχής παρέμβασης. Και μακροπρόθεσμος στόχος έως το 2032 είναι η αειφόρος ανάπτυξη με αξιοποίηση του συνόλου των παραγωγικών πόρων για την αναμόρφωση του παραγωγικού τύπου της περιοχής παρέμβασης. Οι ειδικοί στόχοι της στρατηγικής είναι πέντε. Η βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση στην αγορά της εργασίας.

Η αναβάθμιση των βασικών υποδομών και των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών για τη βελτίωση ποιότητας ζωής, στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η ανάδειξη φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε κλάδους που αξιοποιούν τοπικούς πόρους και ενδυνάμωση των δομών και μηχανισμών για την αξιοποίηση του τοπικού ανθρωπογενούς δυναμικού. Με βάση τους ειδικούς στόχους που παρουσιάστηκαν παραπάνω και προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα σημαντικότερα προβλήματα που εντοπίστηκαν στην περιοχή παρέμβασης επιλέχθηκαν οι κατηγορίες δράσεων μέσω των οποίων θα επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί. Οι κατηγορίες δράσεων αυτές εντάσσονται και ανταποκρίνονται στις επενδυτικές προτεραιότητες του ΠΕΠ οι οποίες χρηματοδοτούν τις ΤΑΠΤΟΚ. Και στον πίνακα αυτό παρουσιάζεται η κατανομή του προϋπολογισμού για κάθε κατηγορία δράσεων στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης. Έχουμε συνοπτικά τον επιμερισμό του προϋπολογισμού στον άξονα προτεραιότητας 1 και την επενδυτική προτεραιότητα 3 Α με 2,5 εκ. Για το ΕΚΤ προβλέπονται στον άξονα 2 Α 6,250 στην επενδυτική προτεραιότητα που είναι στρατηγικές ΤΑΠΤΟΚ, στον άξονα προτεραιότητας 2Β και την επενδυτική 9 D πάλι για τα ΤΑΠΤΟΚ 2,215 εκ συνολικά, στον άξονα προτεραιότητας 3 4Γ έχουμε για την ενεργειακή απόδοση 1,450, στην επενδυτική 6Β επενδύει στον τομέα των υδάτων 1,320 και στην 6Γ διατήρηση προστασίας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς 1,875 εκ. , στην επενδυτική 6Δ προστασία και αποκατάσταση ποικιλότητας 1,180 εκ. και τέλος προβλέπονται 1,775 εκ. στον άξονα προτεραιότητας 4 και στην επενδυτική προτεραιότητα 7Β ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας. Το σύνολο της στρατηγικής ΤΑΠΤΟΚ είναι 19 εκατομμύρια. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πολύ. Κλείνοντας το 2^ο μέρος που στην ουσία παρουσίασε την πρόοδο υλοποίησης του προγράμματος. Να πω το εξής η επόμενη ενότητα με τα οριζόντια θέματα αιρεσιμοτήτων, υποστήριξης δικαιούχων, τι γίνεται στις αναθεωρήσεις, τα θέματα του κοινωνικού ταμείου που θα είναι εισηγήσεις-παραυπάρχουσες – ενημέρωση – όπως θέλετε- από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης θέλω να προτείνω το εξής, επειδή υπάρχει ενότητα στο τέλος που λέει για συζήτηση και για παρεμβάσεις και επειδή μπορεί η όποια ερώτηση – παρέμβαση τώρα όχι να καλυφθεί αλλά να επικαιροποιηθεί, να πάρει κάποια στοιχεία από την επόμενη ενότητα των οριζοντίων θεμάτων, αν υπάρχουν κάποιες ερωτήσεις, όποιες παρεμβάσεις και τα λοιπά να ακούσουμε και τα οριζόντια θέματα, ώστε αν κάτι παραπάνω χρειαστεί στο τέλος να μπορεί να τεθεί και να γίνει ενημέρωση. Οπότε με αυτή τη λογική να παρακαλέσω το συνάδελφο τον Παναγιώτη τον Μπαρλαμπά από την ΕΥΣΕΕΠ του Υπουργείου Ανάπτυξης να μας ενημερώσει για τα θέματα που αφορούν την υποστήριξη των δικαιούχων και στη συνέχεια η κ Πελεκάση να μας μιλήσει για τα θέματα των αιρεσιμοτήτων που είναι αυτά που απασχόλησαν για ένα χρονικό διάστημα και τα οποία πλέον έχουν καλυφθεί καλό είναι να ξέρουμε γιατί προκύπτουν υποχρεώσεις, προκύπτουν σχέδια, προκύπτουν αποφάσεις και θα πρέπει να ξέρουμε πως θα τις εφαρμόσουμε. Ευχαριστώ. Παναγιώτη.

κ. Μπαρλαμπάς Παναγιώτης: Καλησπέρα και από μένα, όπως είπε και ο Αντώνης είμαι ο Παναγιώτης ο Μπαρλαμπάς από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και ξεκινώντας την παρουσίαση τη δική μας και στη συνέχεια όσων ανέφερε ο κ. Φίρμπας θέλοντας στην αρχή να δείξουμε μια διαφάνεια και κάποια περαιτέρω στοιχεία για τη συνολική ενεργοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020 στη συγκεκριμένη διαφάνεια βλέπετε ειδικότερα την ενεργοποίηση τόσο των τομεακών όσο και των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων όπου στα ΠΕΠ σε επίπεδο προσκλήσεων η συνολική δημόσια δαπάνη ανέρχεται στα 3,9 και παραπάνω δισεκατομμύρια ευρώ, οι εντάξεις κάτι περισσότερο από 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ και οι δαπάνες στα 666 εκατομμύρια ευρώ. Ειδικότερα για τις άμεσες προτεραιότητες για το 2017 της δικής μας υπηρεσίας σε αυτές ήταν τόσο στην επιτυχή ολοκλήρωση του κλεισίματος των επιχειρησιακών προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013, όσο και στην επίτευξη του ετήσιου στόχου δαπανών για το 2017. Ειδικότερα όσον αφορά το κλείσιμο της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου το σύνολο των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ έκλεισε με επιτυχία και το ποσοστό επίτευξης της κοινοτικής συνδρομής ανήλθε πάνω από το 105% , πράγμα το οποίο μας δίνει ένα μαξιλάρι ασφαλείας σε περιπτώσεις εξαίρεσης ή αφαίρεσης δηλωθεισών δαπανών από πιθανόν ελέγχους που θα προκύψουν και το 2^ο κομμάτι όσον αφορά την κατανομή του ετήσιου στόχου δαπανών για το 2017 το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Πελοπόννησος 2014-2020 ο στόχος των δαπανών ήταν στο 1,27 του συνολικού στόχου και σε αυτή τη διαφάνεια παρουσιάζονται οι υπόλοιποι στόχοι των υπόλοιπων επιχειρησιακών προγραμμάτων. Και εδώ γενικότερα ο στόχος που υπήρχε στα προγράμματα στο ΕΤΠΑ, στο ΕΚΤ και στα λοιπά ταμεία. Σχετικά με την κανονιστική υποχρέωση του n+3 όπως ειπώθηκε ότι κανένα επιχειρησιακό πρόγραμμα δεν αντιμετώπισε πρόβλημα για το 2017. Αυτό που θα ήθελα να αναφέρω είναι να μην εφησυχαστούμε καθώς από τη μεθοδολογία υπολογισμού της κανονιστικής αυτής υποχρέωσης οι υποχρεώσεις μεταφέρονται προς το τέλος της περιόδου κλεισίματος όπως φαίνονται για το συγκεκριμένο επιχειρησιακό ανά έτος. Όσον αφορά τα εργαλεία συντονισμού και παρακολούθησης της υπηρεσίας της δικής μας τα δύο σημαντικότερα είναι τα σχέδια δράσης δαπανών για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων κατά έτος και η υποστήριξη των τελικών δικαιούχων. Τα σχέδια δράσης δαπανών σε πολύ καλή συνεργασία με όλες τις διαχειριστικές αρχές γίνεται μια επικαιροποίηση σε τριμηνιαία βάση. Υπάρχει μια συνεχής συνεργασία με σκοπό τη ρεαλιστική αποτύπωση των προβλέψεων των δαπανών και την έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων με σκοπό την ομαλή και ποιοτική παρακολούθηση της εφαρμογής του προγράμματος. Και για το συντονισμό και την υποστήριξη των τελικών δικαιούχων όπως ήδη ειπώθηκε και από τον κ Φίρμπα υπάρχουν τόσο τα οριζόντια όσο και τα εξειδικευμένα μέτρα. Τα εξειδικευμένα στοχεύουν σε συγκεκριμένες ενέργειες υποστήριξης δικαιούχων με σκοπό την ενδυνάμωσή τους και στα οριζόντια μέτρα κυρίως είναι στην υποστήριξη μέσω της ΜΟΔ με οργανωμένα σεμινάρια. Τέλος και κλείνοντας και ειδικότερα στο χρονικό σημείο που είμαστε για το κλείσιμο του έτους και για τις απαιτούμενες ενέργειες, απλά θα ήθελα να πούμε ως υπηρεσία ότι ας επικεντρωθούμε όλοι στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη και πιο έγκαιρη και άμεση

καταχώριση των δαπανών για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κάλυψη του ετήσιου δημοσιονομικού στόχου. Αυτά ήθελα να πω από εμάς. Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πολύ Παναγιώτη. Σταυρούλα ας περάσουμε στο κομμάτι που αφορά τις αιρεσιμότητες και να δούμε και τις άλλες ενημερώσεις που θα μας κάνει που είναι πολύ χρήσιμες πραγματικά.

κ. Πελεκάση Σταυρούλα: Ευχαριστώ πολύ. Στο πλαίσιο της ενημέρωσης των μελών της Επιτροπής παρακολούθησης ΠΕΠ Πελοποννήσου θα θέλαμε ως ΕΥΣΣΑ μαζί με το συνάδελφο τον κ Πέτρο Σταύρου να σας πούμε ορισμένα βασικά θέματα τα οποία πιστεύουμε ότι πρέπει να ενημερωθεί η Επιτροπή, ο κ Σταύρου θα μιλήσει για τα θέματα που αφορούν αξιολόγηση την ετήσια έκθεση και λίγο τις χωρικές παρεμβάσεις- επεμβάσεις και μετά στη συνέχεια θα συνεχίσω εγώ.

κ. Σταύρου Πέτρος: Θα σας παρουσιάσω κάποια βασικά ευρήματα της έκθεσης προόδου για το ΕΣΠΑ για το σύμφωνο εταιρικής σχέσης 2014-2020. Ορισμένα πράγματα εισαγωγικά ειπώθηκαν και από το Γενικό μου Διευθυντή το πρωί. Εδώ θα γίνει μια παρουσίαση των ευρημάτων σε σχέση από την οπτική γωνία του θεματικού στόχου, μια παρουσίαση δηλαδή που σχετίζεται με το θεματικό στόχο σημαίνει ότι εντοπίζουμε τις ευρωπαϊκές πολιτικές και προσπαθούμε να δούμε τις εξελίξεις πάνω σε αυτό το κομμάτι. Η έκθεση προόδου του ΕΣΠΑ όπως οι εκθέσεις προόδου των προγραμμάτων και αυτή προβλέπεται από το άρθρο 52 του ν. 1303 και σε συγκεκριμένες προδιαγραφές και κεφάλαια που πρέπει να αναφερθεί κανείς. Εγώ δεν θα παρουσιάσω και για συντομία χρόνου τα κεφάλαια που αφορούν την ενίσχυση των αρχών, το συντονισμό των ταμείων με άλλες πηγές χρηματοδότησης και θα παρουσιάσω κάποια σχετικά ευρήματα που σχετίζονται με τις νέες αναπτυξιακές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουμε με την επίτευξη των στόχων της Ευρώπης 2020 και τις εξελίξεις σε επίπεδο θεματικού στόχου και λίγα για τις χωρικές στρατηγικές. Τα πρώτα τα είπα. Να πω ότι τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάρτιση της έκθεσης προόδου προέρχονται από τη eurostat, το εθνικό κέντρο τεκμηρίωσης, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, στοιχεία και πληροφορίες που προέρχονται από τις γενικές γραμματείες των Υπουργείων και τις επιτελικές δομές. Και βέβαια από τη συνεργασία με τις υπόλοιπες υπηρεσίες της Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Η πρώτη αναπτυξιακή πρόκληση που αντιμετωπίζουμε είναι η διατήρηση της βιωσιμότητας του ισοζυγίου των τρεχουσών συναλλαγών. Και γιατί είναι πρόκληση; Γιατί εάν μπούμε σε ρυθμούς ανάπτυξης δυναμικούς τότε για να μην επανεμφανιστούν αρνητικά ισοζύγια πληρωμών θα πρέπει αυτή την αναπτυξιακή πορεία δυναμική να τη συνδυάσουμε με δράσεις που αυξάνουν την αλυσίδα αξίας, βελτιώνουν τις αλυσίδες αξίας, εξοικονομούν ενέργεια ούτως ώστε οι εισαγωγές να περιορίζονται. Και η διατήρηση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών να συμβαδίζει με τους αναπτυξιακούς ρυθμούς. Καταλαβαίνουμε από αυτό ότι οι στρατηγικές όπως είναι η στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης αλλά και η δράση εξοικονόμηση ενέργειας Ειδικά οι θεματικοί στόχοι 1,2,3,4 και 8 που εξοικονομούν πόρους, αλλά και αλλάζουν το παραγωγικό μοντέλο της Χώρας είναι αυτοί οι

θεματικοί στόχοι που συμβάλουν που απαντούν στην πρόκληση αυτή. Η δεύτερη πρόκληση που έχουμε να αντιμετωπίσουμε είναι η παράλληλη δημιουργία δημοσιονομικού χώρου για την ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων σε συνθήκες που όλοι γνωρίζουμε ποιες είναι αυτές. Εδώ και πάλι οι θεματικοί στόχοι 4,6,9 και 11 μπορούν να συμβάλουν και με την εξοικονόμηση ενέργειας και με την καλύτερη αξιοποίηση των υποδομών, αλλά και με τις συνθήκες δημιουργίας μόχλευσης των όποιων δημόσιων πόρων. Η τρίτη αναπτυξιακή πρόκληση είναι η πρόκληση των αναγκών βιωσιμότητας που εμφανίζεται πλέον στο χώρο των επιχειρήσεων στο μικροοικονομικό επίπεδο. Και εδώ οι αλλαγές την εποχή έγκρισης του συμφώνου εταιρικής σχέσης είναι μεγάλες, οι συνθήκες πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση στα ξένα κεφάλαια είναι σημαντικές, έχουμε αλλαγές στη δομή των αγορών. Και το ισοζύγιο γεννήσεων και θανάτων των επιχειρήσεων έχει αλλάξει έχει ανατραπεί. Άρα και εδώ οι θεματικοί στόχοι 1,2 και 3 θα πρέπει να απαντήσουν σε αυτή τη νέα πρόκληση. Και τέλος η πρόκληση για την αντιμετώπιση των συνθηκών στην αγορά εργασίας στα ζητήματα της φτώχειας θίχτηκαν και το πρώι τα ζητήματα αυτά, παρόλη τη βελτίωση που παρουσιάζουν οι σχετικοί δείκτες έχουμε μια σημαντική μείωση της ανεργίας, όμως έχουμε και δύο ποιοτικά στοιχεία τα οποία παραμένουν ανησυχητικά. Το πρώτο είναι η διάρκεια της μακροχρόνιας ανεργίας, δεν μειώνεται αντιθέτως αυξάνεται, από ότι μας λένε τα στοιχεία και η ποιότητα των νέων θέσεων απασχόλησης. Περνάμε τώρα να δούμε λίγο την επίτευξη των στόχων της Ευρώπης 2020-2020 με τους οποίους συνδέεται το σύμφωνο εταιρικής σχέσης. Θα έλεγα τρία σημεία: όλοι οι στόχοι οι οποίοι αφορούν εξοικονόμηση ενέργειας, μείωση των ρύπων που δημιουργούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και αλλαγή μείγματος ενεργειακού μείγματος έχουν επιτευχθεί. Δεν έχει επιτευχθεί μόνο ο δείκτης της θέσης του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα. Όλοι οι στόχοι εκπαίδευσης – εθνικοί στόχοι σε σχέση με την Ευρώπη 2020-2020- έχουν επιτευχθεί. Εδώ θα επεσήμανα ότι αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο γιατί δείχνει ότι υπάρχει κάποια εσωτερική δυναμική αντιμετώπισης αντιστροφής του φαινομένου brain drain. Όταν οι δείκτες εκπαίδευσης πάνε καλά, σημαίνει ότι έχουμε ακόμα να βασιστούμε στις εσωτερικές δυνάμεις για να αντιμετωπίσουμε αυτό το γενικότερο πρόβλημα. Εκεί που αρχίζουν τα ζητήματα επίτευξης των στόχων είναι κυρίως στους στόχους της απασχόλησης και της φτώχειας. Εκεί ακόμα όσον αφορά την απασχόληση παρόλη τη μείωση της ανεργίας τα τελευταία χρόνια η απασχόληση παραμένει χαμηλή σε σχέση με τον εθνικό στόχο που είναι 70%. Είμαστε ακόμα στο 56,2% και όσον αφορά τα ζητήματα της φτώχειας ο αριθμός των φτωχών ακόμα δεν, η μείωση ο στόχος της μείωσης των ανθρώπων που βρίσκονται κάτω από το κατώφλι φτώχειας δεν έχει ακόμα επιτευχθεί. Επίσης να πω ότι είμαστε στο 80% της επίτευξης του στόχου για την έρευνα και ανάπτυξη, ο στόχος είναι 1,2% και εμείς βρισκόμαστε στο 80%, περίπου στο 1% αυτού του στόχου. Εδώ να πούμε ότι ελπιδοφόρο σημάδι είναι ότι μια μεγάλη δυναμική μια αρκετά σημαντική δυναμική εμφανίζεται στο χώρο των επιχειρήσεων. Έχουν αυξηθεί οι επιχειρήσεις σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης τις δαπάνες τους για έρευνα και ανάπτυξη. Και πιστεύουμε ότι με την εμβάθυνση και συνέχιση της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης αυτός ο στόχος θα

επιτευχθεί. Επίσης να πω ότι σε επίπεδο προγραμματικό οι πόροι που έχουν διατεθεί στην κλιματική αλλαγή, για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι περίπου στα 5,5 δις. Οι θεματικοί στόχοι που συνεισφέρουν σε αυτό είναι ο 4,5,6,7,9,3, και 1. σημαντικότερα προγράμματα που συμμετέχουν σε αυτή τη στρατηγική είναι η αγροτική ανάπτυξη, το ΥΜΕΠΕΡΑΑ και το ΕΠΑΝΕΚ. Τέλος να κλείσω με κάποια στοιχεία που αφορούν την ενεργοποίηση των θεματικών στόχων για να δούμε τη συνολικότερη εικόνα είχαμε στοιχεία μέχρι 31-12^{ου} του 2016 και μετά συγκρίναμε την επίτευξη με τα στοιχεία που είχαμε για 30-6^{ου}-2017. Εκεί λοιπόν βλέπουμε τη δυναμική που εμφανίζεται στο εσωτερικό των θεματικών στόχων, ο θεματικός στόχος 1 από το 15% πήγε στο 49% το πρώτο εξάμηνο του 2017. Ο θεματικός στόχος 5 πήγε από το 38, 39% στο 65%, αντίστοιχα ο θεματικός στόχος 6 από το 40% στο 60%, ο θεματικός στόχος 10 από το 37% στο 60% και ο θεματικός στόχος 11 από το 34% στο 69%. Εκτός από αυτούς τους στόχους σταθερή ανοδική πορεία εμφανίζουν οι στόχοι 4,7, 8 και 9 και έχουμε μια αργή εξέλιξη στην ενεργοποίηση των θεματικών στόχων 2 και 3. Σε επίπεδο επίτευξης δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων προφανώς δεν έχουμε σημαντικά ευρήματα. Η κατάσταση που επικρατεί στους θεματικούς στόχους 2 και 3 είναι ακόμα εξελισσόμενη διαδικασία, εκτιμάμε ότι θα ξεκολλήσει λίγο η επίτευξη των στόχων το επόμενο διάστημα. Έχουμε μια σταθερά βελτιωμένη εικόνα για το θεματικό στόχο 1 και 4. Έχουμε καλά στοιχεία για το θεματικό στόχο 5, 6 και 7. Επίσης οι θεματικοί στόχοι 8,9 και 11 είναι κυρίως οι στόχοι που είχαν εμπροσθοβαρείς δράσεις οπότε είναι οι πρώτοι που εμφανίστηκαν με μια δυναμική επίτευξης θεματικών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων. Και τέλος ο θεματικός στόχος 11 είναι ένας θεματικός στόχος ο οποίος η επίτευξη του οποίου εξαρτάται και από τις διεθνείς συνθήκες και από τις διεθνείς συμφωνίες μέσα στις οποίες βρίσκεται η Χώρα. Εδώ θα ήθελα να τελειώσω πριν παρουσιάσω τις επόμενες διαφάνειες οι οποίες λίγο πολύ συζητήθηκαν. Να πω λίγα πράγματα μόνο για τις χωρικές στρατηγικές. Οι χωρικές στρατηγικές έχουν ξεκινήσει, συμμετέχουν 11 προγράμματα και το ΕΠΑΝΕΚ, 11 στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης. Οι δέκα έχουν εγκριθεί. Το ΕΠΑΝΕΚ μπορεί να συμβάλει σημαντικά και επικουρικά στις στρατηγικές αυτές των Περιφερειακών Προγραμμάτων. Κυρίως θεματικοί στόχοι που συνεισφέρουν στις χωρικές αυτές στρατηγικές είναι οι 4, ο 6 και ο 5. μέχρι το τέλος του 2017 όλο το σύνολο των χωρικών στρατηγικών θα πρέπει να έχει εγκριθεί. Και τρία πράγματα για την αξιολόγηση σε εθνικό επίπεδο. Η ΕΥΣΣΑ σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ έχει στείλει ένα έγγραφο το Μάιο του 2017 που αφορούσε την αξιολόγηση εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Η έμφαση σε αυτό το έγγραφο δόθηκε σε δύο σημεία. Στην ποιότητα των αξιολογήσεων υιοθετώντας συγκεκριμένα κριτήρια και η αξιοποίηση των συμπερασμάτων των αξιολογήσεων όσον αφορά τις στρατηγικές επιλογές. Και ένα σημείο για το βραχυμεσοπρόθεσμο προγραμματισμό της μονάδας αξιολόγησης ΕΥΣΣΑ. Εμείς θα ετοιμάσουμε ένα έγγραφο, ένα κείμενο θέσεων αξιολόγησης που θα συνδέει τις αναπτυξιακές προκλήσεις την οικονομική συγκυρία με τις ανάγκες της αξιολόγησης. Και ένα δεύτερο έγγραφο εργασίας που θα αφορά τις αξιολογήσεις επιπτώσεων. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Πελεκάση Σταυρούλα: Σε συνέχεια λοιπόν αυτών που ειπώθηκαν σήμερα το πρωί από τον κ. Φίρμπα όσον αφορά την αναθεώρηση, θα ήθελα να πω όπως είπε και ο ίδιος ότι τελείωσε τώρα το ένα κομμάτι της μικρής αναθεώρησης αν μπορούμε να πούμε αυτό που αφορά την τεχνική προσαρμογή. Έχουμε μπροστά μας εντός του επόμενου εξαμήνου του 2018 θα γίνει μια ευρύτερη αναθεώρηση στην οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τόσο οι έντονες προκλήσεις και ανάγκες που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, αλλά και η κάθε Περιφέρεια συμπεριλαμβανομένης φυσικά και της Πελοποννήσου. Τα αποτελέσματα πορείας υλοποίησης όλων των επιχειρησιακών προγραμμάτων καθώς επίσης και οι τροποποιήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού και των κανονισμών που διέπουν τα ..Όλο αυτό είναι αυτό που ονομάζουμε στη Ευρωπαϊκή chart κανονισμός omnibus μια αργή διαδικασία η οποία σε αυτή τη φάση είναι στον τρίλογο σε συνεργασία με συνομιλίες ανάμεσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αναμένουμε τα οριστικά αποτελέσματά του. Θα ήθελα να συνεχίσω και να πω πολύ λίγα πράγματα όσον αφορά την Εθνική στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης όπου ξέρουμε ότι έχει γίνει μια σημαντική εξέλιξη, είναι η πρόσκληση που έγινε το Μάρτιο του 2017 για τη δράση ευρείας εθνικής εμβέλειας «ερευνώ – δημιουργώ» και στην οποία υπήρχε ένα έντονο ενδιαφέρον με αποτέλεσμα να υπάρξει αύξηση του προϋπολογισμού όσον αφορά το συνολικό προϋπολογισμό των δράσεων και όσον αφορά τον πρώτο κύκλο. Θα ήθελα όμως να μιλήσω πιο συγκεκριμένα για τις εξειδικευμένες στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης, των οποίων αν και η υλοποίησή τους είναι δύσκολη το ξέρουμε ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο πρόσθετο και ερευνητικό και διαχειριστικό βάρος αλλά είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να ζητήσουμε να συνεχιστεί η προσπάθεια και μάλλον να εντατικοποιηθεί και αυτό αφενός μεν γιατί χρειάζονται οι Περιφέρειες το σύνολο των Περιφερειών να προτεραιοποιήσουν τις επενδύσεις τους στο χώρο της έρευνας και καινοτομίας με μια προσέγγιση εκ των κάτω, πράγμα το οποίο γίνεται κλειδί αυτής της προσέγγισης είναι η επιχειρηματική ανακάλυψη, μία δράση στην οποία προσπάθεια έχει προσπαθήσει πολύ η Περιφέρεια Πελοποννήσου να το επιτύχει με τις δυσκολίες που υπάρχουν και αφετέρου βλέπουμε ότι η έξυπνη εξειδίκευση, οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης αποτελούν ένα σημείο το οποίο αναφέρεται με θετικά στοιχεία από τα κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά όχι μόνο. Άλλα όργανα όπως η Επιτροπή των Περιφερειών αναφέρεται στην έξυπνη εξειδίκευση ως το κλειδί ως το εργαλείο για την περιφερειακή ανάπτυξη. Τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης βλέπουμε σε όλα τα κείμενα τόσο για την τρέχουσα περίοδο 2014-2020, όσο και στα προγραμματικά στην προετοιμασία για την επόμενη περίοδο, πράγμα λοιπόν που δεν μας αφήνει τίποτα άλλο, να πούμε σε όλες τις Περιφέρειες και φυσικά και στην Πελοπόννησο ότι θα πρέπει να συνεχίσει την προσπάθεια της RIS, παρόλες τις δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Θα ήθελα να κάνω και μια μικρή αναφορά για τη στρατηγική Αδριατικής Ιονίου, η οποία δεν ακούστηκε στην Επιτροπή μας σήμερα ή eusair όπως είναι το ακρωνύμιο στα Αγγλικά είναι μια στρατηγική στην οποία συμμετέχει η Ελλάδα με το σύνολο των 13 περιφερειών της, όμως οι 5 τα Ιόνια-Ήπειρος- Δυτική Ελλάδα- Κρήτη και φυσικά η Πελοπόννησος οι οποίοι περικλείονται από τις θάλασσες αυτές, θα πρέπει να έχουν μια πολύ πιο έντονη

ενεργή συμμετοχή και δράση. Υπάρχει το πρόγραμμα διακρατικής εδαφικής συνεργασίας, το οποίο υποστηρίζει την eusair. Παρόλα αυτά αναζητούμε συνεργασίες και έργα τα οποία θα μπορέσουν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο και άλλων προγραμμάτων. Γενικά η ΕΑΣ η κατεύθυνση που δίνει σε όλες τις περιφέρειες και προεξέχοντας των 5 αυτών της Πελοποννήσου είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει άμεσα ο ορισμός εκπροσώπου σε κάθε διαχειριστική αρχή η οποία να παρακολουθεί την πρόοδο της eusair και ταυτόχρονα να υπάρξει μια κινητοποίηση ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων στην Περιφέρεια, σε κάθε Περιφέρεια για έργα μακροπεριφερειακού χαρακτήρα, όπως τα λέμε τα οποία μπορούν να ενταχθούν τόσο στο πρόγραμμα διακρατικής εδαφικής συνεργασίας, όσο και σε άλλα επιχειρησιακά προγράμματα. Κλείνοντας να μιλήσω λίγο για τις αιρεσιμότητες, αν και ο κ Φίρμπας είτε στην αρχή για τα βασικά και πιο σημαντικά θέματα τα οποία είναι ότι από το σύνολο των 41 αιρεσιμοτήτων οι οποίοι άπτονται όλων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του ΕΠΑΛΘ έχουμε μόνο μία εκκρεμότητα είναι για την αιρεσιμότητα 6.1 για τον τομέα υδατικών πόρων όπου και εκεί έχει εγκριθεί το πρώτο κριτήριο που αφορά τιμολογική πολιτική έχει ολοκληρωθεί και μένει μόνο το 2^ο κριτήριο το οποίο αφορά την ολοκλήρωση του 2^{ου} κύκλου των σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών. Ειδικά για το ΠΕΠ Πελοποννήσου ήταν 26 αιρεσιμότητες οι οποίες ήταν για το ΠΕΠ Πελοποννήσου, 7 θεματικές, υπόλοιπες 19 γενικές, η μόνη που εκκρεμεί είναι αυτή που είπαμε είναι η 6.1 που είναι η γενική εκκρεμότητα για όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα στα οποία άπτονται. Ευχαριστώ πολύ.

κ Ψαράκης: Ευχαριστούμε Σταυρούλα. Νομίζω καταρχήν για το θέμα της μακροπεριφέρειας επειδή έχει συμμετοχή και η κ. Λαμπροπούλου από πλευράς υπηρεσίας μας και σχεδιάζαμε σήμερα από τον εκπρόσωπο της εδαφικής συνεργασίας να ακούσουμε κάποια πράγματα. Δεν πειράζει ήταν πολύ χρήσιμη η παρέμβασή σου. Να παρακαλέσω από την ειδική υπηρεσία κρατικών ενισχύσεων να έχουμε την παρέμβασή της την τοποθέτησή της για διάφορα θέματα από χρηματοδοτικά εργαλεία πληροφοριακών σύστημα κρατικών ενισχύσεων, καθώς και για τη σύσταση και τη δημιουργία των ταμείων είναι πολύ χρήσιμα θέματα αυτά και πρέπει να τα ακούσουν και τα μέλη. Ευχαριστώ.

κ. Μπούρας Χρήστος: Καλησπέρα, είμαι Προϊστάμενος της μονάδας Δ΄ της ειδικής υπηρεσίας κρατικών ενισχύσεων και μαζί με τη συνάδελφο μου την κ Αρβανίτη θα αναφερθούμε σε τρία ζητήματα τα οποία απασχολούν τη διαχειριστική αρχή και το πρόγραμμα Πελοποννήσου και αφού αφορούν το πληροφοριακό σύστημα των κρατικών ενισχύσεων, τα έργα υποδομών και τα ζητήματα κρατικών ενισχύσεων που αφορούν αυτά καθώς και τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Πριν ξεκινήσουμε για το κάθε ζήτημα να αναφέρουμε ότι η ειδική υπηρεσία κρατικών ενισχύσεων βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή σε όλα τα ζητήματα των προσκλήσεων που αφορούν κρατικές ενισχύσεις είτε αυτά είναι έργα υποδομών είτε υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, είτε έργα επιχειρηματικότητας και αυτή η συνεργασία είναι συνεργασία η οποία θα συνεχιστεί μέχρι τέλος της περιόδου με τον

καλύτερο δυνατό τρόπο. Αναφορικά με το ζήτημα των κρατικών ενισχύσεων υπήρξε η αναφορά του Προϊστάμενου του κ. Φίρμπα αναφορικά με τις ενέργειες που γίνονται προκειμένου να επιλυθούν τα ζητήματα που αφορούν το εν λόγω σύστημα. Εγώ θα σας αναφέρω κάποια στοιχεία αναφορικά με αυτό και τι ενέργειες κάνουμε εμείς ως ειδική υπηρεσία κρατικών ενισχύσεων που έχουμε την επιχειρησιακή ευθύνη για το σύστημα. Το πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων βρίσκεται σε επαρκή λειτουργία από το 2006 μέχρι σήμερα εξυπηρετώντας χιλιάδες επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί και υποβάλλουν οι επιχειρήσεις για χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά και επενδυτικά ταμεία. Την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 το πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων έχει καταστεί υποχρεωτικό για όλες τις ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις με βάση το ν. 4314/2014. Προκειμένου να ανταπεξέλθει στον αυξημένο όγκο δράσεων κρατικών ενισχύσεων που πρέπει να φιλοξενηθούν στο ΠΣΚΕ ήδη βρίσκονται αυτή τη στιγμή σε παραγωγική λειτουργία 30 κρατικών ενισχύσεων και τομεακές και περιφερειακές. Η ΕΥΚΕ έχει προχωρήσει στην έκδοση εγκυκλίων και πρότυπων εγγράφων τα οποία πρέπει να τηρούνται απαρέγκλιτα από τις διαχειριστικές αρχές και τους ενδιαφερόμενους φορείς διαχείρισης. Την επόμενη προγραμματική περίοδο την επόμενη χρονική περίοδο αναμένεται να εκδοθεί ένας σημαντικός αριθμός προσκλήσεων από ένα μεγάλο αριθμό φορέων στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι και τα 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα έχουν να τρέξουν δράσεις επιχειρηματικότητας και RIS, εκτιμάμε δύο με τρεις ανά έτος σε κάθε πρόγραμμα, δράσεις που αφορούν ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις και βιώσιμη αστική ανάπτυξη, επίσης εκτιμάμε μία με δύο ανά έτος. Δράσεις του ευρωπαϊκού κοινωνικού ταμείου είτε σε κεντρικό επίπεδο είτε σε περιφερειακό. Είναι οι 47 δράσεις τοπικής δράσης το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης για το leader σε ποικίλους τομείς ενδιαφέροντος, όπως μεταποίηση τουρισμός. Το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, η αλιεία, το πρόγραμμα ΕΠΑΝΕΚ στόχο έχουν να βγάζουν πάρα πολλές δράσεις μέσα από το σύστημα. Όλα τα ανωτέρω σε συνδυασμό με το σημαντικό αριθμό σταδίων που απαιτούνται να παραμετροποιούνται στο πληροφοριακό σύστημα κατά τη διάρκεια ζωής κάθε πρόσκλησης κατά μέσο όρο λίγο μεγαλύτερο από 10 ανά πρόσκληση δημιουργούν τεράστιο φόρτο, ο οποίος προκειμένου να ξεπεραστεί έχουν γίνει ενέργειες τόσο αναφορικά με την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού όσο και με την πρόταση την οποία ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη δυνατότητα μιας πιο απλοποιημένης λειτουργίας του ΣΚΕ. Αυτή η απλοποιημένη λειτουργία θα αφορά προσκλήσεις με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης μικρότερο των 10 εκατομμυρίων ή προσκλήσεις που θα εκτιμάται ότι θα έχουν μικρό αριθμό υποβολών και συνακόλουθα ενταγμένων πράξεων. Με την εναλλακτική λειτουργία του ΠΣΚΕ δεν επέρχεται καμία απολύτως αλλαγή στη ροή και στη διαδικασία, ούτε παραλείπεται οποιοδήποτε στάδιο από την υποβολή μέχρι και την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, έτσι ώστε να καλύπτεται το σύνολο των αναγκών διαφάνειας, αποφυγής φαινομένων απάτης καθώς και της ύπαρξης των αναγκαίων στοιχείων στο ΠΣΚΕ και ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου καθώς και των διεπαφών με το ΟΠΣ ΕΣΠΑ ως τα αναγκαία στοιχεία για να μπορούν μετά να δηλωθούν στην FFC. Με την εναλλακτική

λειτουργία του ΠΣΚΕ επιδιώκεται στις προσκλήσεις που θα αφορά και οι οποίες υπολογίστηκαν περίπου στο 80% του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού προσκλήσεων να παραμετροποιηθούν όλα τα στάδια μία φορά και όλες οι προσκλήσεις να εντάσσονται σε αυτή, να χρησιμοποιούν τις ίδιες οθόνες. Με τον τρόπο αυτό υπολογίζεται ότι θα μειωθεί ο φόρτος εργασίας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 70% και θα υπάρξει μια ομαλή ροή στην υλοποίηση των προσκλήσεων στο ΠΣΚΕ. Με τον απλοποιημένο τρόπο στοχεύουμε να βγάλουμε και τις δράσεις που έχουμε εγκρίνει ως ΕΥΚΕ και για το επιχειρησιακό πρόγραμμα Πελοποννήσου. Για τις δράσεις που έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο στην οικονομία και την απορρόφηση του ΕΣΠΑ όπως δράσεις επιχειρηματικότητας ΕΠΑΝΕΚ, δράσεις επιχειρηματικότητας μεγαλύτερης των 10 εκ. σε περιφερειακό επίπεδο, τομεακές δράσεις, rts, δράσεις προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης, δράσεις του προγράμματος αλιείας, κοινωνικής οικονομίας, δράσεις του ΟΑΕΔ και λοιπά. Αυτές θα συνεχίσουν να τηρούνται με την ίδια διαδικασία που αυτή τη στιγμή υπάρχει και η οποία είναι η πλήρης διαδικασία του ΠΣΚΕ. Μια μικρή παρέμβαση για τις υποδομές με τις οποίες ήδη συνεργαζόμασταν. Αναφορικά με την υλοποίηση πράξεων υποδομών για την εφαρμογή των καλών κρατικών ενισχύσεων η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων έχει προχωρήσει στην έκδοση οριζόντιων οδηγιών καθώς και σε περιπτώσεις που αυτό δεν είναι δυνατό εξετάζει διακριτά την κάθε μεμονωμένη πράξη με τη χρήση συγκεκριμένου ερωτηματολογίου. Εφιστούμε την προσοχή ότι έχει τροποποιηθεί ο γενικός απαλλακτικός μηχανισμός ο 651/2014, αναφορικά με το άρθρο 56 που αφορά ειδικές διατάξεις για λιμάνια και αεροδρόμια. Και τέλος είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι στα έργα που υλοποιούνται μέσω των άρθρων του αρχικού απαλλακτικού κανονισμού απαιτείται πέραν της γνωστοποίησης εντός 20 ημερών της απόφασης ένταξης του έργου, γνωστοποίηση στο πληροφοριακό σύστημα sani 2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και υποβολή στο άλλο πληροφοριακό σύστημα που έχει η Ευρωπαϊκή επιτροπή εντός έξι μηνών από την ημερομηνία απόφασης ένταξης των έργων. Αυτά για το ΠΣΚΕ και για τα έργα υποδομών. Για τα χρηματοδοτικά εργαλεία θα έχει μια παρέμβαση η συνάδελφος μου η κ. Αρβανίτη. Σας ευχαριστώ.

κ. Αρβανίτη Νατάσσα: Ευχαριστώ πολύ. Από τη μονάδα β' της ΕΥΚΕ που είναι οι κρατικές ενισχύσεις σε έργα επιχειρηματικότητας και τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Η εφαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων της τρέχουσας περιόδου γίνεται με βάση τα άρθρα 32- 46 του κανονισμού 1303. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά ο προγραμματισμός και η υλοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων βασίζεται στην εκπόνηση εκ των προτέρων αξιολόγησης η οποία τεκμηριώνει την ανάγκη δημιουργίας χρηματοδοτικών εργαλείων, εκτιμά το χρηματοδοτικό κενό και μετά από ανάλυση της αγοράς προτείνει το είδος των εργαλείων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες αυτής. Τονίζεται ότι βάσει των οριζόμενων στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου η εκ των προτέρων αξιολόγηση υποβάλλεται στις επιτροπές παρακολούθησης των οικείων προγραμμάτων για ενημερωτικούς σκοπούς. Ο στόχος είναι οι επιτροπές παρακολούθησης να ενημερωθούν για τα αποτελέσματά τους καθώς και για την πρόβλεψη επικαιροποίησης σύμφωνα με την πρόοδο υλοποίησης των

χρηματοδοτικών εργαλείων. Η εν λόγω μελέτη αξιολόγησε την αναγκαιότητα χρήσης σε εθνικό επίπεδο τόσο μέσα από το τομεακό πρόγραμμα ΕΠΑΝΕΚ, όπως και το ΥΜΕΠΕΡΑΑ όσο και μέσα από τα ΠΕΠ. Κατ'εφαρμογή λοιπόν της εκ των προτέρων αξιολόγησης δημιουργήθηκαν τρία ταμεία χαρτοφυλακίου με αρχική χρηματοδότηση από το ΕΠΑΝΕΚ. Το ταμείο χαρτοφυλακίου επιχειρηματικότητας 2 που έχει διαχειριστή το ΕΤΕΑΝ το εν λόγω ταμείο έχει αρχικό κεφάλαιο 400 εκ. € και προβλέπεται να υλοποιηθεί μέσω των εξής προϊόντων: Δάνεια επιμερισμένου ρίσκου- Εγγυήσεις για ποσό έως 100 εκ.και Μικροδάνεια. Για τα μικροδάνεια υπάρχει ένα μικρό θεματάκι δεδομένου ότι απαιτείται μια τροποποίηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου. Το 2^ο ταμείο χαρτοφυλακίου είναι το ταμείο εξοικονόμησης ενέργειας το ΤΕΞΟΙΚ 2 όπως το ξέρουν οι περισσότεροι, με διαχειριστή την ΕΤΕΑΝ. Το εν λόγω ταμείο έχει αρχικό κεφάλαιο 68 εκ. € και για την υλοποίησή του προβλέπεται χορήγηση δανείων επιμερισμένου ρίσκου μηδενικού ή πολύ χαμηλού επιτοκίου, τα οποία μπορούν να συνδυαστούν και με άμεση ενίσχυση δηλαδή επιδότηση. Το εν λόγω ταμείο είναι σε φάση ολοκλήρωσης διαδικασίας επιλογής ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Τρίτον το ταμείο επιχειρηματικών συμμετοχών equifund, το οποίο συστάθηκε με αρχικό κεφάλαιο 200 εκ. € από τους διαρθρωτικούς πόρους και 30 εκ. € συνεισφορά από το ευρωπαϊκό ταμείο επενδύσεων το οποίο είναι και ο διαχειριστής του ταμείου. Τα προβλεπόμενα εργαλεία του ταμείου αυτού είναι επιχειρηματικές συμμετοχές σε όλα τα στάδια ανάπτυξης και όλων των μορφών επιχειρήσεις. Δηλαδή νεοσυσταθείσες, υπό σύσταση, όπως και στάδια ανάπτυξης, να μην σας κουράζω είναι αρκετά τεχνικά. Για το εν λόγω ταμείο βρισκόμαστε σε φάση ολοκλήρωσης της επιλογής των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Σημειώνουμε ότι είμαστε σε διαδικασία υλοποίησης του ταμείου χαρτοφυλακίου υποδομών. Το ταμείο αυτό θα καλύπτει ενεργειακή αποδοτικότητα, παραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και αστικές και χωρικές επενδύσεις. Και τέλος αναφέρουμε ότι είναι σε διαδικασία εκπόνησης της εκ των προτέρων αξιολόγησης το ΠΑΑ και το ΕΠΑΛΘ. Εκτός των ανωτέρω στις 24 Οκτωβρίου είχε σταλεί μια επιστολή από το Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και Ανάπτυξης όπου καλούσε τα ΠΕΠ να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για τη συνεισφορά πόρων στο ΤΕΠΙΧ στο ταμείο δανείων του ΤΕΠΙΧ. Μέχρι στιγμής όλα τα ΠΕΠ είχαν συνεισφέρει πόρους και σήμερα ακούσαμε με χαρά βεβαίως και το ότι το ΠΕΠ Πελοποννήσου θα συνεισφέρει 2 εκ. Παρακαλούμε πολύ να σταλεί η επιστολή εκδήλωσης. Και θυμίζουμε ότι την Τρίτη 12 του μήνα την ερχόμενη Τρίτη υπάρχει η ενημερωτική συνάντηση τεχνική για το πώς θα γίνει η εκχώρηση των πόρων αυτών. Και κλείνοντας σας λέμε ότι εκπονείται το σύστημα διοίκησης ελέγχου για τα χρηματοδοτικά εργαλεία θα ενημερωθείτε εν ευθέτω χρόνω. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την παρέμβαση. Να πούμε ότι έχουμε απαντήσει στην επιστολή για τη συνεισφορά μας με τα δύο εκατομμύρια. Έχει αποσταλεί από εμάς ηλεκτρονικά στο γραφείο του Γενικού Γραμματέα. Μπορείτε να το δείτε και αν κάτι άλλο έχει συμβεί, μπορούμε να επαναλάβουμε την αποστολή σε κάθε περίπτωση. Ήθελα απλά να ρωτήσω εσάς αν έχουμε κάποιο χρονοδιάγραμμα

για την απλοποίηση του ΠΣΚΕ που έχει – όπως το είπατε και εσείς- έχει καταγραφεί το θέμα και έχουμε και εμείς δύο προσκλήσεις για μεγάλο χρονικό διάστημα, απλά αν υπάρχει κάποιο χρονοδιάγραμμα που μπορούμε να ακούσουμε.

- *Για τις δράσεις που σας είχαμε βάλει στην ουρά, θα υλοποιηθούν, ήδη έχουμε τη φόρμα υποβολής έτοιμη οπότε θα βγουν για να μπορέσουμε να μαζέψουμε τις αιτήσεις άμεσα. Το άμεσα δηλαδή μέχρι τέλος του χρόνου θα έχουμε την υποβολή. Η πλήρης ανάπτυξη η εκτίμησή μας είναι ότι όταν λέμε πλήρη ανάπτυξη μιλάμε για δέκα βήματα και το αξιολογικό και το ελεγκτικό κομμάτι και η ολοκλήρωση και πληρωμές έχουμε βάλει ένα χρονοδιάγραμμα αν θυμάμαι μέχρι τέλος Μαρτίου να έχουμε την έκταση όλων των φορμών που πρέπει να αναπτυχθούν. Ωστόσο όπως σας ανέφερα θα βγουν άμεσα για να μπορέσουν οι δικαιούχοι να υποβάλλουν και ώστε να μπορέσετε και εσείς να αξιολογήσετε.*

κ. Ψαράκης: Πολύ ωραία ευχαριστούμε πάρα πολύ. Να παρακαλέσω την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Κοινωνικού Ταμείου για ενημέρωση σε θέματα που αφορούν τις δράσεις του ΕΚΤ.

κ Κουρούση Εμμανουέλλα: Από την ειδική υπηρεσία συντονισμού του ΕΚΤ. Τα πιο πολλά θέματα του ΕΚΤ έχουν ήδη συζητηθεί οπότε πολύ συνοπτικά θα προσπαθήσω να συγκεντρώσω τα σημεία στα οποία συνεργαστήκαμε με την Ειδική Υπηρεσία για τα θέματα του ΕΚΤ. Ξεκινώντας από τη διαδικασία αναθεώρησης ήδη από την προηγούμενη επιτροπή παρακολούθησης είχατε ενημερωθεί για τη προσπάθεια που κάναμε να ομογενοποιήσουμε τους επιχειρησιακούς δείκτες που αφορούν το ΕΚΤ ώστε να ανταποκρίνονται και στις δράσεις που πραγματικά υλοποιούνται. Οι δείκτες που προέκυψαν μετά από τη συνεργασία και των υπηρεσιών των υπολοίπων συμφωνήθηκαν με τη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ενσωματώθηκαν στα επιχειρησιακά προγράμματα που υποβλήθηκαν με την αναθεώρηση. Στη συνέχεια έγινε μια προσπάθεια με τις επιτελικές δομές και τα Υπουργεία που έχουν την ευθύνη πολιτικής των δράσεων για να δώσουμε κατευθύνσεις στις διαχειριστικές αρχές, τη στοχοθέτηση των δεικτών αυτών, τις τιμές δηλαδή που παίρνουν οι δείκτες. Και πέρα από αυτά οποιαδήποτε άλλη υποστήριξη χρειάστηκαν οι διαχειριστικές αρχές για άλλα θέματα της αναθεώρησης με οριζόντιες κατευθύνσεις. Στα θέματα της αξιολόγησης δεν θα πω τίποτα άλλο, τα είπαν οι συνάδελφοι από την ΕΥΣΑΑ. Να πω μόνο ότι η αξιολόγηση των δράσεων της εναρμόνισης γίνεται με την υποστήριξη της ΕΥΣΕΚΤ αλλά χρηματοδοτείται από το τομεακό του ΕΠΑΝΕΚ και είναι στη διαδικασία ανάθεσης της μελέτης και η μελέτη για τις δομές γυναικών θυμάτων βίας η οποία γίνεται σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας και την επιτελική δομή του Υπουργείου Εσωτερικών, αυτή χρηματοδοτείται από την Υπηρεσία μας και είναι και αυτή στη διαδικασία προκήρυξης. Να ενημερώσω επίσης ότι η υπηρεσία μας έχει ολοκληρώσει και παραλάβει μία μελέτη για τις στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης, σε μια προσπάθεια να προσδιοριστεί ένα εύρος κόστους για τις δομές αυτές και να δοθούν κάποιες κατευθύνσεις σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας για τους

όρους λειτουργίας τους. Από εκεί και πέρα υπήρξαν συνεργασίες για την περαιτέρω εξειδίκευση των δράσεων του ΕΚΤ, αλλά και για τις δράσεις οι οποίες ήδη υλοποιούνται όπως για παράδειγμα για τα κέντρα κοινότητας δεν έχω δει εκπρόσωπο της επιτελικής του εργασίας αλλά με δική τους ευθύνη σε συνεργασία με εμάς και με τις διαχειριστικές αρχές, κάνουμε κάποιες ημερίδες ενημέρωσης των στελεχών των κέντρων κοινότητας, οπότε αν ενδιαφέρεστε μπορείτε και εσείς να επικοινωνήσετε με την επιτελική του εργασία ώστε να ενημερωθούν οι υπάλληλοι για θέματα τα οποία προκύπτουν στη λειτουργία, μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία πρόσληψης και στα υπόλοιπα κέντρα, ώστε να μην καθυστερήσει η παροχή υπηρεσιών με κάποιου άλλου είδους εκπαίδευση που μπορεί να γίνει αργότερα. Είμαστε στη διαδικασία όπως ξέρετε εξειδίκευσης και άλλων δράσεων υγείας για τα οποία θα σας μιλήσει η εκπρόσωπος επιτελικής υγείας κοινωνικής οικονομίας, έχει έρθει ήδη το έγγραφο εξειδίκευσης οπότε μπορείτε να προχωρήσετε. Δράσεις ρομά. Υπάρχει συνεργασία με την ειδική γραμματεία ρομά. Έχει σταλεί το πλαίσιο περιγραφής και υλοποίησης των οριζόντιων δράσεων που μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ. Να πω και δύο λόγια για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα. Το 2017 συγχρηματοδοτεί τα 60 χρόνια του ΕΚΤ από την ίδρυσή του. Και στο πλαίσιο αυτό της ΕΚΤ έχει παράγει υλικά επικοινωνίας που έχουν σταλεί στα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΚΤ για να αξιοποιηθούν στις εκδηλώσεις τοπικού χαρακτήρα και στις ιστοσελίδες τους. Και για τα κέντρα κοινότητας έχουμε εκπονήσει συγκεκριμένα υλικά επικοινωνίας ώστε να μπορούν να σηματοδοτούνται και να επικοινωνούνται με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους Δήμους της Χώρας.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστώ πάρα πολύ το σύνολο των υπηρεσιών που με τους εκπροσώπους του σήμερα μας ενημέρωσαν για όλα αυτά τα θέματα. Νομίζω ότι σε αυτό το σημείο να παρακαλέσω τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να περάσουμε στη συνέχεια σε κάποιες ερωτήσεις συζητήσεις θέλετε στο τέλος; Δηλαδή μπορώ να δώσω το λόγο για συζητήσεις και παρεμβάσεις αλλά νομίζω ότι σε αυτό το στάδιο με το σύνολο των εισηγήσεων από το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης η κ. Ζορμπαλά και μετά η κ. Ματούσοβα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

κ. Ζορμπαλά: Θέλω να σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση και θέλω με αυτή την ευκαιρία να πω ότι χαιρόμαστε ιδιαίτερα για την καλή συνεργασία που έχουμε με τη διαχειριστική αρχή του Περιφερειακού Προγράμματος, αλλά και με τις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου που δουλεύουν για την υλοποίηση του προγράμματος. Όπως ξέρετε βεβαίως και το βλέπει κανείς καθημερινά η Ευρωπαϊκή ένωση βρίσκεται σε ένα αποφασιστικό σημείο της ιστορίας της και η κατεύθυνση προς την οποία θα κινηθεί θα έχει επίπτωση τόσο στους πόρους όσο και στο περιεχόμενο της πολιτικής συνοχής. Όπως γνωρίζετε έχει ήδη κυκλοφορήσει η 7^η έκθεση για τη συνοχή, κατά κάποιο τρόπο έχει πάρει τον παλμό της πολιτικής συνοχής στα κράτη μέλη και έχει κάποιες πρώτες προτάσεις για το πώς θα είναι την επόμενη περίοδο η πολιτική της συνοχής. Για μετά το 2020 τα πράγματα δεν φαίνονται πολύ ρόδινα μια και η αποχώρηση του BREXIT έχει δημιουργήσει μία τρύπα στον προϋπολογισμό της Επιτροπής. Νέες ανάγκες έχουν ανακύψει, το μεταναστευτικό, έχουμε την

κλιματική αλλαγή και υπάρχει το θέμα της ενεργειακής μετάβασης, τη διασυνοριακή συνεργασία, κοινωνικής ενσωμάτωσης, της αποτελεσματικότητας των θεσμών, που είναι πράγματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Άρα για μια Χώρα μικρή η οποία είναι αποδέκτης από τον κοινοτικό προϋπολογισμό η καλύτερη νομίζω διαπραγματευτική συνταγή είναι η καλή προετοιμασία και των κεντρικών αλλά και των περιφερειακών υπηρεσιών και φυσικά τα αποτελέσματα – γιατί αν κανείς έχει να επιδείξει αποτελέσματα – πιο καλά και πιο ψηλά το κεφάλι ας μου επιτραπεί η έκφραση – μπορεί να διεκδικήσει περισσότερα χρήματα για το μέλλον. Για την πρόοδο των περιφερειακών προγραμμάτων, θεωρούμε καταρχήν ότι είναι πάρα πολύ θετικό, όπως είπε και η κ Πελεκάση, ότι έχουν κλείσει σχεδόν όλες οι αιρεσιμότητες και μένει ανοιχτή μόνο αυτή των υδάτων. Είναι ένα μεγάλο βάρος που έχει φύγει αυτή τη στιγμή, ελπίζω να ήταν μια χρήσιμη άσκηση η οποία να βοηθήσει στην καλύτερη υλοποίηση των παρεμβάσεων. Κατά δεύτερο λόγο είναι καλό ότι ολοκληρώνεται η εξειδίκευση σε όλα τα περιφερειακά προγράμματα και της Πελοποννήσου όπως είδαμε τώρα. Και κατά τρίτο λόγο είναι καλό ότι η απορρόφηση σε εθνικό επίπεδο βρίσκεται σε υψηλό σημείο. Για την Πελοπόννησο θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ικανοποιητική. Πάντοτε βεβαίως κανείς θα έλεγε ότι υπάρχουν δυνατότητες επιτάχυνσης αλλά γενικά κινείται σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο η απορρόφηση. Κατά τρίτο λόγο θεωρούμε ότι είναι καλό ότι κάποιοι θεματικοί στόχοι έχουν πια τεθεί σε κίνηση και ότι υπάρχει σημαντική πρόοδος στα χωρικά. Μάλιστα με την τροποποίηση των προγραμμάτων έχουν προστεθεί κάποιοι πόροι, μικροί μεν αλλά είναι πόροι οι οποίοι είναι επιπλέον πόροι. Είναι καλό. Από εδώ και μπρος όμως αυτό που χρειάζεται είναι η ιδιαίτερη προσοχή στην υλοποίηση. Πρέπει γρήγορα να αρχίσουν να υλοποιούνται. Είναι συνήθως μικρές παρεμβάσεις αυτές, άρα μη χαθεί χρόνος στην υλοποίηση, έχει χαθεί κάποιος χρόνος για την επιλογή των στρατηγικών, προχωράμε καλά σε αυτό το επίπεδο, αλλά να μην χαθεί χρόνος για την υλοποίηση. Και δυστυχώς τώρα ακούω ότι όχι της Πελοποννήσου θα καθυστερήσει. Καλό είναι να μην καθυστερήσει πάρα πολύ βέβαια γιατί πλησιάζουμε προς το τέλος της προγραμματικής περιόδου, άρα κάτι πρέπει να αρχίσει. Για το ΤΑΠΤΟΚ η Πελοπόννησος είναι από τις λίγες Περιφέρειες, μοναδική Περιφέρεια η οποία κάνει ΤαΠΤοΚ με το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ. Ομολογώ ότι λίγο εξεπλάγην από τους προϋπολογισμούς, είχα κατά νου ότι τα ΤΑΠ ΤΟΚ είναι μικρές παρεμβάσεις, εδώ όμως βλέπουμε ότι το ΤΑΠΤΟΚ της Πελοποννήσου έχει έναν προϋπολογισμό μεγαλύτερο από όσο έχουν οι αστικές στρατηγικές της Περιφέρειας, αλλά εντάξει αυτό δεν είναι..Από εκεί και ύστερα όσον αφορά την υλοποίηση οι θεματικοί στόχοι 1,2 και 3 προχωρούν με βήματα μια κατάσταση εξόχως ανησυχητική. Όλοι γνωρίζουμε τα προβλήματα μια και είναι προβλήματα που συζητούνται από το 2015. Σίγουρα είναι εσωτερική αρμοδιότητα του Κράτους Μέλους αν θα το κάνει με ενδιάμεσο φορέα ή θα ενεργοποιήσει τις δημόσιες υπηρεσίες του, αλλά κάποια στιγμή πρέπει να αρχίσει να υλοποιείται. Με χαρά ακούσαμε χθες από τους συναδέλφους της διαχειριστικής αρχής ότι έχει γίνει κάποια επιλογή να μουν και οι ΔΙΣΑ στο παιχνίδι και αν κρίνεται ότι χρειάζεται και κάποια τεχνική υποστήριξη και αυτά καλό θα ήταν να χρησιμοποιηθούν τα χρήματα της τεχνικής βοήθειας. Αυτό το οποίο πραγματικά εμάς μας απασχολεί με τους στόχους

του 1 και του 3 κυρίως είναι ότι έχει καταβληθεί πάρα πολύ μεγάλη προσπάθεια. Οι Περιφέρειες ασχολούνται με τη GIS από το 2013, το ίδιο ισχύει έχουν εμπλακεί οι περιφερειακές επιχειρήσεις, έχουν εμπλακεί τα περιφερειακά ΑΕΙ. Για αυτό απαιτείται επιτάχυνση και κάπου πρέπει να δοθεί και αξία σε όλη αυτή την προσπάθεια που έχει γίνει όλα αυτά τα χρόνια. Το ίδιο ισχύει και για τα έργα της ψηφιακής σύγκλισης έχει καθυστερήσει όπως επίσης και ο θεματικός στόχος 4 έχουν καθυστερήσει λόγω των αιρεσιμοτήτων και των αυτοδεσμεύσεων αλλά κάποια στιγμή πρέπει να ξεκινήσουν όλα αυτά τα ζητήματα. Ήθελα να σας πω κάτι για τα απόβλητα. Δεν είναι πολύ μεγάλα τα ποσά αν και για τα πλαίσια του περιφερειακού προγράμματος είναι μεγάλα τα θέματα των λυμάτων, το ένα εκατομμύριο το οποίο βγαίνει και μάλλον θα ξαναμπει και ούτω καθεξής. Το πως θα γίνει αυτό δεν είναι κάτι θέμα το οποίο εμάς μας απασχολεί. Αυτό όμως που μας απασχολεί είναι το τελικό αποτέλεσμα. Θα θέλαμε εμείς στο τέλος της προγραμματικής περιόδου να έχει λήξει το θέμα των οικισμών Γ' κατηγορίας. Και αυτό γιατί όπως γνωρίζετε υπάρχουν πάρα πολλά ανοιχτά θέματα νομικά και ούτω καθεξής. Και επίσης ένα άλλο θέμα που μας απασχολεί και δεν αφορά μόνο τη δική σας Περιφέρεια είναι και το θέμα των συνδέσεων. Καλό είναι να γίνονται οι βιολογικοί καθαρισμοί, καλό είναι βεβαίως και οι βιολογικοί καθαρισμοί να λειτουργούν σωστά και με ασφάλεια, αλλά είναι πολύ σημαντικό να συνδέονται τα νοικοκυριά με τους βιολογικούς καθαρισμούς γιατί αν δεν συνδεθούν δεν υπάρχει αποτέλεσμα τελικά περιβαλλοντικό. Άρα και σε αυτό πρέπει κανείς να δει πως θα βοηθηθούν την περίοδο που είναι δύσκολη για τα νοικοκυριά. Θα βοηθηθούν να μπορούν να συνδεθούν με το βιολογικό καθαρισμό. Για τους υπόλοιπους στόχους δεν έχουμε να πούμε τίποτα γιατί φαίνεται ότι προχωράνε καλά ή σχετικά καλά, οπότε δεν θέλουμε. Απλώς αυτό το οποίο μας απασχολεί είναι για τις χωρικές παρεμβάσεις, είναι το θέμα που πρέπει να είναι κάπως σαφές το πώς συνδέονται τα εθνικά με τα περιφερειακά προγράμματα ώστε μην φτάσουμε στο τέλος και ανακαλύψουμε ότι δεν μπορούν να υλοποιηθούν οι χωρικές παρεμβάσεις γιατί δεν μπορεί να υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων. Και αυτό το οποίο επίσης μας απασχολεί είναι το μέλλον. Τώρα λίγο τα προγράμματα ζουν με ότι εκ περιουσίας διαθέτουν και με έργα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου που φέρνουν δαπάνες, αλλά κάπου πρέπει να αρχίσουν και τα καινούργια έργα να ωριμάζουν. Και εδώ είναι ένα ευρύτερο θέμα γιατί έχουμε ζήσει και ξαναζήσουμε την ιστορία των μελετών που μια αστοχούν, μια δεν είναι πολύ καλές, μια πρέπει να επικαιροποιηθούν. Κάπου πρέπει νομίζω να υπάρχει μεγαλύτερη αυστηρότητα στο θέμα των μελετών και από την άλλη μεριά και αυτό χρειάζεται μια συλλογική προσπάθεια ακόμη και σε εθνικό και σε περιφερειακό επίπεδο αλλά και σε τοπικό επίπεδο και εμείς αν μπορούμε να βοηθήσουμε είναι το θέμα της απλοποίησης των διαδικασιών και της νομοθεσίας. Δεν είναι δυνατόν έργα που είναι απλά τα κατασκευαστικά να παίρνουν να χρειάζονται πάρα πολλά χρόνια για να γίνουν. Γιατί έτσι τελικά απαξιώνεται το έργο και η μελέτη και το χειρότερο χάνονται ευκαιρίες – και δεν μιλάμε για τα κόστη και αυτά- χάνονται ευκαιρίες ανάπτυξης. Όλες αυτές οι υπερβολικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων είναι εις βάρος της τοπικής ανάπτυξης. Για την πληροφόρηση θέλω να σας πω ότι τον τελευταίο καιρό δίνεται

πάρα πολύ μεγάλη σημασία από τη δική μας πλευρά στο θέμα της προβολής του τι έχει γίνει και βεβαίως καταλαβαίνετε τους ευνόητους λόγους για το οποίο γίνεται αυτό. Πρέπει να αναδεικνύεται όχι μόνο το έργο αυτό αλλά και η προσπάθεια η οποία έχει γίνει για να βγει αυτό το έργο και ακριβώς γιατί πρέπει οι πολίτες, όπως είπε και χθες στο βίντεο για το μουσικό σχολείο Καλαμάτας νομίζω, ότι ο βασικός μας στόχος είναι να κάνουμε «ψαγμένους» πολίτες, εγώ θα το έλεγα απλά ενημερωμένους πολίτες διότι μόνο έτσι προχωράνε τα πράγματα. Ευχαριστώ πολύ και σας εύχομαι καλή επιτυχία και καλή συνέχεια.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πάρα πάρα πολύ. Κ. Ματούσοβα.

κ. Ματούσοβα: Ευχαριστώ. Θα ήθελα και από την πλευρά μου της Γενικής διεύθυνσης κοινωνικών ζητημάτων να σας χαιρετίσω, να σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση σε αυτή την επιτροπή. Και επίσης εγώ να εκφράσω ικανοποίηση για την καλή συνεργασία με την διαχειριστική αρχή και με τις αρχές των Υπουργείων που εμπλέκονται στην υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων στους θεματικούς στόχους 8 και 9 που ενσωματώνονται και στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Ακούσαμε για την αναθεώρηση του προγράμματος δηλαδή ολοκληρώθηκε η αναθεώρηση σχετικά με τους πρόσθετους πόρους με επιτυχία. Συμφωνήσαμε την κατανομή των πρόσθετων πόρων του ΕΚΤ. Είναι σημαντική ενίσχυση θα έλεγα αυτού του κομματιού του προγράμματος και το ποσοστό του ΕΚΤ στο πρόγραμμα αυξήθηκε κιόλας. Επίσης έγιναν κάποιες αλλαγές στους δείκτες με σκοπό οι δείκτες να εκφράσουν καλύτερα τη λογική των παρεμβάσεων που γίνονται και συγχρηματοδοτούνται. Για την απορρόφηση άκουσα τη συνάδελφο ότι προχωράει καλά και η απορρόφηση είναι ικανοποιητική. Θα έλεγα δυστυχώς ότι το ΕΚΤ καθυστερεί λίγο, πάει πίσω το ΕΤΠΑ. Ελπίζουμε στην επόμενη περίοδο να επιταχυνθούν τα έργα επειδή επίσης αυτή τη χρονιά είδα από τους πίνακες αρκετά λίγη πρόοδο και στις προσκλήσεις και στις εξειδικεύσεις, δαπάνες και τα λοιπά του ΕΚΤ. Ενώ τον προηγούμενο χρόνο το 2016 καταγράφηκε σημαντική πρόοδος. Γενικά πρέπει να πω ότι η Ελλάδα είναι η πρώτη Χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση στην απορρόφηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Δηλαδή σε εθνικό επίπεδο η απορρόφηση είναι υψηλή και επίσης οι Περιφέρειες της Ελλάδας και επίσης η Πελοπόννησος αν συγκρίνουμε με Περιφέρειες άλλες της Χώρας, της Ευρώπης είναι η απορρόφηση υψηλή, ικανοποιητική, αλλά σε σύγκριση περιφερειών της Ελλάδας θα μπορούσε η Πελοπόννησος να προχωράει ακόμα πιο γρήγορα. Θα θέλαμε να δούμε μια ταχύτερη πρόοδο. Και επίσης ελπίζουμε να τη δούμε στο επόμενο χρονικό διάστημα. Αυτό είναι πολύ σημαντικό επειδή όπως ακούσαμε η Χώρα και η Περιφέρεια αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις στην αγορά εργασίας, ακόμα υψηλά ποσοστά ανεργίας και επίσης μεγάλο ποσοστό πληθυσμού που απειλείται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Χρειάζονται προσπάθειες σε όλα τα μέτωπα ώστε να αντιμετωπιστούν αυτά τα προβλήματα συμβάλουν και τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα, ιδιαίτερα για την αντιμετώπιση της ανεργίας είναι οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Πολλά προγράμματα συγχρηματοδοτούνται στα πλαίσια του ΕΠΑΝΕΚ. Αλλά έχει και έναν προϋπολογισμό εδώ στο περιφερειακό πρόγραμμα που μπορεί να χρηματοδοτεί προγράμματα για απασχόληση για

αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και των ανέργων για καλύτερη ένταξη στην αγορά εργασίας. Και αυτά τα προγράμματα να λάβουν υπόψη τις συνθήκες, τις ιδιαίτερες συνθήκες εδώ στην Πελοπόννησο και να απαντούν στις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας. Χαίρομαι που άκουσα ότι προβλέπεται, ενδεχομένως θα είναι μία πρόσκληση σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Όσον αφορά το θεματικό στόχο 9 ο οποίος αποτελεί το πιο μεγάλο μέρος του προγράμματος εδώ υλοποιούνται ήδη έργα. Εγώ είχα την ευκαιρία να επισκεφθώ κάποια στη περασμένη επίσκεψη στην Περιφέρεια, το συμβουλευτικό κέντρο κακοποιημένων γυναικών και επίσης ένα κέντρο ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων. Πήρα μια πολύ θετική εικόνα και εντύπωση από τον τρόπο που λειτουργούν αυτές οι δομές και παρέχουν πολύ σημαντικές υπηρεσίες και έχουν μεγάλη αξία για τους επωφελούμενους αυτά τα έργα. Επίσης οι δράσεις για την εναρμόνιση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής προχωράνε ομαλά. Κινήθηκαν πρόσφατα τα Κέντρα Κοινότητας και χαίρομαι εδώ που η διαχειριστική αρχή και ο κ. Περιφερειάρχης επίσης δίνει πολλή έμφαση και πολλή σημασία στη λειτουργία αυτών των δομών. Εμείς επίσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις βλέπουμε ως πολύ πολύ σημαντικές για τον εμπλουτισμό των κοινωνικών υπηρεσιών για τους πολίτες που βρίσκονται σε μια δύσκολη κατάσταση κοινωνικά και κυρίως για τους ωφελούμενους του κοινωνικού εισοδήματος αλληλεγγύης. Εκτιμάμε πολύ την προσοχή και την επιμέλεια με την οποία ετοιμάζονται αυτά τα Κέντρα και προσδοκούμε με ανυπομονησία να ανοίξουν και να ξεκινήσουν να εξυπηρετούν τους πολίτες. Επειδή στα αναθεωρημένα προγράμματα προβλέπεται ενίσχυση και επέκταση της λειτουργίας αυτών των δομών με κέντρα υποστήριξης οικογένειας και μια υπηρεσία συντονισμού δράσεων και δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας ηλικιωμένων δηλαδή θα έχουν περισσότερα καθήκοντα από τα Κέντρα Κοινότητας και ελπίζουμε ότι θα γίνουν μόνιμες και σταθερές δομές στον κοινωνικό τομέα και στις κοινωνικές υπηρεσίες της Χώρας. Άκουσα ότι εδώ στην Πελοπόννησο έχετε μια ιδιαίτερη προσέγγιση για τη λειτουργία αυτών των δομών. Ανυπομονούμε να δούμε πως θα λειτουργούν και μπορούν και άλλες Περιφέρειες να εμπνευστούν. Επίσης οι Δήμοι εδώ στην Περιφέρεια της Πελοποννήσου οι οποίοι δεν απάντησαν στην αρχική πρόσκληση να εμπνευστούν από τη λειτουργία και ίσως να ανοίξουν και περισσότερα τέτοια κέντρα. Προς το παρόν προβλέπονται μόνο τρία. Έχουμε τις δράσεις της υγείας που αποτελούν ένα σημαντικό προϋπολογισμό στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Όπως και για τις δράσεις της κοινωνικής οικονομίας εδώ ξέρω ότι η πρόοδος δεν εξαρτάται αποκλειστικά από εσάς γιατί υπάρχει συντονισμός και οδηγίες από το κεντρικό επίπεδο, αλλά είμαι ευχαριστημένη ότι και εδώ κινούνται τα πράγματα, ότι ήδη υπάρχει εξειδίκευση των δράσεων που συμφωνήθηκαν με το Υπουργείο Υγείας δηλαδή προσδοκούμε να βγουν οι εξειδικεύσεις, οι προσκλήσεις, να ξεκινήσουν τα έργα που είναι πολύ σημαντικά να υλοποιούνται. Ο ίδιος προβληματισμός υπάρχει και για τις δράσεις κοινωνικής οικονομίας τις οποίες εμείς θεωρούμε επίσης πολύ σημαντικές γιατί έχουν στην κατάσταση της Χώρας που υποφέρει από μειωμένη οικονομική δραστηριότητα και από πολλούς ανθρώπους που είναι άνεργοι και που έχει πολλές ανάγκες ακάλυπτες. Νομίζουμε ότι αυτός είναι ένας τομέας που έχει δυνατότητα μεγάλης ανάπτυξης και θα θέλαμε να δούμε περισσότερη και ταχύτερη πρόοδο σε

αυτόν τον τομέα. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και που αντέξατε τα Ελληνικά μου.

κ. Ψαράκης: Έχουμε πει και είναι νομίζω πανθομολογούμενο ότι όχι μόνο δεν είχαμε πρόβλημα να αντέξουμε τα Ελληνικά σου, αλλά πολύς κόσμος και χθες στο event, στην εκδήλωση απόρησε και με τη σύνταξη και με τη γραμματική που χρησιμοποιείς και το λεξιλόγιο είναι πάρα πολύ στοχευμένο και δείχνει και την καλλιέργεια που έχεις κάνει στη γλώσσα προσωπικά και από όλους μας συγχαρητήρια για αυτό. Ευχαριστούμε πάρα πολύ και για τη συνεργασία που έχουμε σε κάθε περίπτωση και πράγματα που είναι σε εξέλιξη και πράγματα που όπως είπες έχουν εξειδικευτεί, απλά έλεγα σε αυτό το σημείο που κλείνουμε αυτόν τον κύκλο να δούμε ποιοι έχουν πρόθεση για παρέμβαση – τοποθέτηση οτιδήποτε ώστε να μπορέσουμε σε μία σειρά αν είναι δηλαδή μια θεματολογία, η οποία είναι για ένα συγκεκριμένο θέμα οι ερωτήσεις που θα γίνουν ώστε να κλείνει ο κύκλος για το συγκεκριμένο θέμα και να μπορούμε να πηγαίνουμε στο επόμενο. Η κ. Δρίτσα μου είχε πει προηγουμένως ότι θέλει το λόγο. Παρακαλώ.

κ. Δρίτσα: Απλά επειδή όσα έχουν ειπωθεί σε αυτή την αίθουσα καταγράφονται και στα πρακτικά και είναι καλό να δίνονται οι απαντήσεις και στο τραπέζι και όχι μόνο έξω. Σε σχέση με την ερώτηση του κ. Δημάρχου, θα ήθελα λίγο να κάνω μια μικρή σύνοψη η οποία σχετίζεται και με την ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Έργα τα οποία κάποια στιγμή καταγράφηκαν ως εικόνα πριν από κάποια χρόνια στους δικαιούχους ως facing, στην πορεία όταν έκλεισαν τα προγράμματα, οριστικοποιήθηκαν αν είναι ή δεν είναι. Η Κορώνη λοιπόν δεν ήταν ένα έργο facing ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Τι σημαίνει αυτό; Δεν χρεώθηκαν ποτέ δαπάνες για το συγκεκριμένο έργο του ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2007-2013. Ως εκ τούτου το συγκεκριμένο έργο αν και συμβασιοποιημένο σήμερα, τότε δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί ως facing, επομένως ουδέποτε υπεβλήθη τεχνικό δελτίο πράξης στην πρόσκληση που έχει εκδώσει η ΕΥΔ ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ για να μπορέσει να ενταχθεί. Αυτό που υποβάλλατε ήταν τεχνικό δελτίο για να πάρετε εθνικούς πόρους προκειμένου το έργο να μπορεί να τρέχει και να υλοποιηθεί και στη συνέχεια να τακτοποιηθεί μέσα από τη ρήτρα αναθεώρησης με νέα πρόσκληση του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Αυτό για να κλείσει ο κύκλος της συζήτησης. Πρέπει όμως να καταγραφεί ότι η Κορώνη όπως και άλλα έργα όταν έγινε η 2^η επικαιροποίηση των συμφωνιών μεταξύ του τομεακού και των εκχωρήσεων ήταν ένας οικισμός ο οποίος δεν ήταν Γ. Έγινε Γ' στις αρχές του 2017 με σχετική επιστολή της ΕΓΥ. Παρόλα αυτά πρέπει να καταγράψουμε ότι όταν εστάλη ένας πίνακας με οικισμούς Γ από την αρμόδια ΕΓΥ και η επιτροπή μας ζήτησε να προτεραιοποιήσουμε μόνο τα έργα των Γ οικισμών, είναι προφανές ότι οι συμφωνίες που έγιναν και επικαιροποιήθηκαν τον Αύγουστο του 2016 περιελάμβαναν μόνο τους Γ οικισμούς με βάση το έγγραφο της ΕΓΥ. Άρα η σημερινή εικόνα είναι ότι είναι πράγματι η Κορώνη σήμερα με ένα έγγραφο της ΕΓΥ είναι Γ και ότι η Κορώνη σήμερα αντιμετωπίζεται ως ένα νέο έργο για τους όρους διαχείρισης του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Άρα ως ένα νέο ώριμο έργο που εξυπηρετεί έναν Γ οικισμό θα αντιμετωπιστεί θετικά. Παρόλα αυτά οι ενέργειες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα είτε στο επίπεδο του προγραμματισμού, στις μεταξύ μας συμφωνίες με τη

διαχειριστική αρχή του ΕΠ Πελοποννήσου και στις διαχειριστικές ενέργειες που έγιναν από τον τομεακό ΕΥΔ ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ δεν μπορούσαν να συμπεριλάβουν την Κορώνη τις εντάξεις τους. Γίνονται όμως όλες οι ενέργειες για να διασφαλίσει εθνικό ΠΔΕ και το έργο να προχωρήσει προκειμένου στη συνέχεια αξιοποιώντας τις ρήτρες αναθεώρησης να ενταχθεί και στο πρόγραμμα. Ως προς το πλήθος των οικισμών ήθελα να πω κάτι επειδή ετέθη και ως μεγάλη αγωνία εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Καταγράφηκε στα πρακτικά της 3^{ης} συνεδρίασης του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ και από εμάς και από την κ. Κανελοπούλου ότι δυστυχώς αυτή τη στιγμή οι διαθέσιμοι πόροι του προγράμματος δεν φτάνουν για όλους τους Γ οικισμούς της Χώρας. Παρόλα αυτά εκεί ειπώθηκε ρητά ότι θα γίνει η μέγιστη δυνατή προσπάθεια ανάλογα με την ωριμότητα των έργων και με υπερδεσμεύσεις οι οποίες θα αξιοποιήσουν στη συνέχεια τις όποιες εκπτώσεις δώσουν τα εν εξελίξει έργα προκειμένου να ενταχθούν και να υλοποιηθούν. Ξαναλέω αυτό που είπα και στη χθεσινή τεχνική συνάντηση ότι το κυριότερο θέμα το οποίο θα αντιμετωπιστεί και στο πλαίσιο των 13 επιχειρησιακών σχεδίων τα οποία πράγματι εκπονούνται με τεχνική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η ωρίμανση αυτών των έργων και το πιθανό agglomeration που ανέφερε ο κ. Περιφερειάρχης για να δούμε – και είναι πάρα πολύ καλό παράδειγμα αυτό που παρουσιάστηκε για την περίπτωση της Κορινθίας κατά πόσο χωροταξικά η χωροθέτηση έργων που τυγχάνει σήμερα να είναι σε μια περιοχή που να μπορεί να εξυπηρετηθεί από λιγότερες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων και να μην πηγαίνουμε σε κάθε έναν Γ οικισμό και να κάνουμε και μία ΕΕΛ, υπάρχει και μία στρατηγική πίσω από αυτό. Άρα ειδικά για την Περιφέρεια της Πελοποννήσου αυτό που υφίσταται σήμερα είναι ότι η εικόνα που είχαμε το Ιούνιο του 2016 ήταν 35 οικισμοί εκ των οποίων Β οι 5 και οι υπόλοιποι 30 Γ. Με βάση αυτό κάναμε μία συμφωνία καταγράψαμε ότι οι 14 από τους Γ οικισμούς είχαν τελειώσει. Είπαμε ότι από ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ θα χρηματοδοτηθούν τουλάχιστον 9- 7 που έχει στην αρμοδιότητά της η ΕΥΔ ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ δύο που έχει στην αρμοδιότητά της η ΕΥΠ του ΕΠ Πελοποννήσου μέσω της εκχώρησης, όποιοι πόροι θα περισσεύουν από τα τότε διαθέσιμα χρήματα θα αξιοποιούνταν για τουλάχιστον άλλον έναν οικισμό αν αυτός ήθελε περιορισμένους πόρους για να υλοποιηθεί παραδείγματος χάριν μόνο δίκτυα τα οποία θα πήγαιναν να συνδεθούν πάνω σε μία ΕΕΛ γιατί όλοι γνωρίζουμε ότι οι προϋπολογισμοί δικτύων και μιας ΕΕΛ υπερβαίνουν τα δύο και τρία εκατομμύρια στο σύνολο σε αυτή τη φάση και επομένως θα δούμε ανάλογα με την ωριμότητα ανάλογα με το agglomeration που μπορεί να προκύψει σε επίπεδο σχεδιασμού υλοποίησης της υποδομής στην Κορινθία τι από όλα αυτά μπορεί να γίνει. Αλλά πρέπει να κρατήσουμε ότι πάντα αυτά συνδέονται με ωριμότητα, με διαθεσιμότητα πόρων την οποία η Ελληνική πλευρά προτίθεται να καλύψει και από εθνικούς πόρους. Και βέβαια εδώ θα πω και μια προσωπική μου γνώμη εάν ο κατάλογος των οικισμών της ΕΓΥ δεν κλειδώνει κάπου, κάποτε θα συνεχίσει να αυγατίζει. Άρα αυτό που σας λέω σήμερα σαν 36, δεν ξέρω αν στην επόμενη επιτροπή παρακολούθησης θα είναι 36 ή 40. Από την άλλη η ανάγκη και των οικισμών είναι απολύτως καταγεγραμμένη και καταλαβαίνουμε την αγωνία όλων όσοι παρευρίσκονται σε αυτές τις συναντήσεις να πουν και εμείς τι; Θέλω να πω ότι τα νούμερα που συζητάμε κάθε φορά πρέπει να

έχετε στο μυαλό σας ότι δεν διέπονται από αποφάσεις της διαχειριστικής αρχής, διέπονται από τους αρμόδιους φορείς που ορίζουν το policy making και στην περίπτωση των οικισμών Γ αυτή είναι η ΕΓΥ, η Ελληνική Γραμματεία Υδάτων. Εμείς διαχειριζόμαστε τους πόρους για να εφαρμόσουμε τα προβλεπόμενα στο ευρωπαϊκό κεκτημένο, να εξασφαλίσουμε ότι οι διαθέσιμοι πόροι θα δώσουν προτεραιότητα στα ώριμα έργα γιατί πάντοτε παίζει ρόλο και η απορρόφηση και θα γίνει η βέλτιστη διαχείρισή τους. Δεν ξέρω αν κάλυψα όλους όσοι έθεσαν κάποιες ερωτήσεις στο θέμα των λυμάτων.

κ. Ψαράκης: Νομίζω ότι ήταν αναλυτικό και καταλάβαμε ποιο ήταν το σκεπτικό ποια είναι η συνέργεια και με ποιο τρόπο αυτά τα πράγματα μπορούν να γίνουν γιατί πρέπει να γίνουν και νομίζω θα γίνουν.

κ. Πνευματικός: Παρακολούθησα με πολλή προσοχή υπομονή όλες τις τοποθετήσεις που έγιναν και θεωρώ ότι θα πρέπει να εκφράσουμε και εμείς τις απόψεις μας όσον αφορά το Δήμο Κορινθίων και κάποια θέματα ενδεχόμενα της ευρύτερης περιοχής του Δήμου μας γιατί έχουμε κάποια συσχέτιση με κάποια έργα τα οποία είναι υπό υλοποίηση. Είμαστε από αυτούς που πιστεύουμε ότι θα πρέπει να αυξήσουμε τους ρυθμούς μας όσον αφορά την απορροφητικότητα και μάλλον όχι την απορροφητικότητα γιατί δεν μου αρέσει αυτός ο όρος των χρημάτων που διατίθενται για να υπάρξει αποτελεσματικότητα σε σχέση με τις δράσεις τα έργα τα οποία υλοποιούνται. Από τη συζήτηση η οποία έγινε, από τις τοποθετήσεις θεωρώ ότι είμαστε κάποιοι ικανοποιημένοι αλλά και δεν είμαστε ικανοποιημένοι γιατί οι ίδιες τοποθετήσεις απαντούν σε πάρα πολλά από αυτά που θα αναφέρω τώρα. Ξεκινάω από τα αποχετευτικά για να έχουμε μια συνέχεια της τοποθέτησής σας. Στα αποχετευτικά ευθέως διαπιστώθηκε ότι τα χρήματα τα οποία διατίθενται για την Περιφέρεια Πελοποννήσου δεν φτάνουν – μπορώ να πω ότι είναι ελαχιστότατα-πολλαπλάσια αυτών που απαιτούνται για να λύσουμε τα προβλήματα στους οικισμούς κατηγορία Γ. Στη δική μας περιοχή υπάρχει ένα έργο το οποίο πιστεύω ότι θα πρέπει σίγουρα αυτή τη φορά να γίνει γιατί εμείς είμαστε θύματα ενός σχεδιασμού που έγινε με ευθύνη του ΕΠΠΕΡΑΑ όταν δηλαδή σε κουβέντες που κάναμε μας είπατε να αλλάξουμε στρατηγική ή προβλέπονταν οικισμοί από το γειτονικό Δήμο Βέλου Βόχας, Ζευγολατιού και Βραχάτι και οι δικοί μας οι τέσσερις οικισμοί που είναι συνεχόμενοι μια Πόλη ουσιαστικά Άσσος Λέχαιο είναι συνεχές οικιστικό σύστημα να μην έχουμε ένα βιολογικό καθαρισμό ξεχωριστό αλλά να οδηγηθούν στον κοινό βιολογικό που υπάρχει για τις ανάγκες του Δήμου Λουτρακίου για το Λουτράκι και για την Κόρινθο, πράγμα που μας ανάγκασε να αλλάξουμε στρατηγική και να κάνουμε επιπλέον μελέτες που τώρα έχουν ολοκληρωθεί. Θεωρώ ότι αυτό το έργο που αφορά ουσιαστικά μια Πόλη από το Λέχαιο μέχρι το Βραχάτι να ξέρετε είναι μία Πόλη, το τελευταίο σπίτι του Άσσου που είναι τα δικά μου διοικητικά όρια ξεκινάει το Βραχάτι. Το δε δικό μας οικιστικό συγκρότημα Λέχαιο Περιγιάλι Άσσος είναι συνεχές. Δηλαδή ο ένας δρόμος εδώ αριστερά είναι Περιγιάλι, από εκεί είναι Λέχαιο ή Άσσος. Αυτό το έργο πρέπει να αντιμετωπιστεί γιατί ταυτόχρονα είναι για τρεις Δήμους ουσιαστικά γίνεται και μικρή επέκταση του κοινού βιολογικού καθαρισμού Κορίνθου Λουτρακίου. Και θα κάνω

και άλλη μία παρέμβαση εδώ για να γραφτεί στα πρακτικά, προτιμάει το Κράτος να έχει πρόστιμα για το βιολογικό καθαρισμό των Αγίων Θεοδώρων που σχεδιάστηκε κακώς και κατασκευάστηκε με πολύ μεγαλύτερες διαστάσεις και για να γλιτώνουμε τα πρόστιμα ξεκινήσαμε μια διαδικασία, αλλάξαμε και εμείς σαν Δήμος Κορινθίων στρατηγική και τα λύματα της Δημοτικής Κοινότητας Γαλατακίου τα οποία από τη Δημοτική Κοινότητα του Δήμου Λουτρακίου τα Ίσθμια να πάνε στον άγιο Θόδωρα για να λειτουργήσει επιτέλους ο βιολογικός καθαρισμός. Αυτό ενώ μας είχαν πει ότι θα αντιμετωπιστεί γιατί εκεί το αρχικό πρόστιμο είναι δέκα εκατομμύρια και θα ακολουθήσουν και άλλα πρόστιμα που δεν λειτουργεί αυτός ο βιολογικός καθαρισμός. Δεν μπορώ να κατανοήσω τη λογική του Υπουργείου δηλαδή προτιμάει να δίνει δέκα εκατομμύρια πρόστιμο το Κράτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρά να δώσει πολύ λιγότερα για να κατασκευάσει το έργο που θα ζωντανέψει το βιολογικό καθαρισμό των Αγίων Θεοδώρων. Αυτό ως προβληματισμό να το μεταφέρετε. Γιατί δεν μπορεί να αναφέρεται ως πρόβλημα ένα τεχνικό έργο η διώρυγα της Κορίνθου που έκοψε τα Ίσθμια στη μέση και να λένε δεν είναι επιλέξιμος οικισμός τα Ίσθμια. Αν είναι δυνατόν. Ένας δρόμος είναι αντί να είναι μία λεωφόρος, είναι ένας υδάτινος δρόμος. Κόβει λοιπόν ένα χωριό στη μέση και αυτό το κάνει το χωριό να μην είναι επιλέξιμος οικισμός κατηγορίας Γ. Αυτό το πράγμα αν δεν υπήρχε το πρόβλημα του Αγίου Θόδωρα με το Δήμαρχο Λουτρακίου, θεωρώ ότι δεν θα το έθετα καθόλου. Το θέτω πιο πολύ αφορά το Δήμο Λουτρακίου Αγίων Θεοδώρων παρά το Δήμο Κορινθίων. Θεωρώ ότι θα πρέπει να το δείτε και αυτό το θέμα όπως και το προηγούμενο που είπα αυτοί οι οικισμοί πρέπει να ενταχθούν. Τα χρήματα είναι λίγα, πάρα πολύ λίγα, υποπολλαπλάσια αυτών που χρειάζονται ώστε να μην υπάρχουν προβλήματα προστίμων στη Χώρα από το 2022 πότε είναι υποχρέωσή μας να έχουμε ολοκληρώσει. Το δεύτερο θέμα. Θεωρώ ότι δεν είναι ικανοποιητικός ο απολογισμός που αφορά τα σχολεία είτε Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, είναι πολλαπλάσιες οι ανάγκες και εγώ αυτό το σχόλιο θα κάνω προς το παρόν με μια προσθήκη μόνο. Εμείς την προηγούμενη προγραμματική περίοδο είχαμε εντάξει ένα σχολείο στην Αρχαία Κόρινθο, ένα σχολείο το οποίο δεν έγινε όχι με δική μας ευθύνη. Είχαμε δημοπρατήσει, υπήρχε εργολάβος, έγιναν ανασκαφικές για δεύτερη φορά εργασίες γιατί είχαν γίνει όταν αγοράστηκε το οικόπεδο επί Κοινότητας Αρχαίας Κορίνθου και κάποια στιγμή το Κεντρικό Αρχαιολογικό συμβούλιο είπε ότι πρέπει να γίνει όλο το σχολείο με πασσαλοστήριξη που οδήγησε στην απένταξή του. Βέβαια αυτό το σχολικό συγκρότημα δεν μπήκε ποτέ ως έργο γέφυρα, δεν υπήρξε καμία πρόσκληση να γίνει έργο γέφυρα ένα σχολείο που αφορά ίσως τη μεγαλύτερη Κοινότητα που έχουμε στα διοικητικά μας όρια, κοντεύει τα φτάσει τις πέντε χιλιάδες κατοίκους. Ένα σχολείο που πρέπει να γίνει. Και βέβαια τώρα αυτό ως λάθος έχει γίνει, είδα εδώ απ'έξω στα απολογιστικά ένα Δημοτικό σχολείο της Αρχαίας Κορίνθου που είναι το παλιό που είχε γίνει επί Όθωνα μάλλον το 19^ο αιώνα, το οποίο έχουμε επισκευάσει με δικές μας δαπάνες ο Δήμος Κορινθίων και μάλλον αυτός ήταν ο λόγος που τελικά δεν πήγαμε σε καινούργια προκήρυξη για αυτό το σχολείο το έχουμε κατασκευάσει αυτό είναι το σχολείο; Δίπλα είναι και άλλα τόσα παράγκες να ξέρετε. Για να φτάσει να εξυπηρετήσει στοιχειωδώς τις ανάγκες αυτού του σχολείου και βεβαίως το Νηπιαγωγείο είναι – ευτυχώς με δωρεά

κάποιου συμπολίτη μας- στεγάζεται σε ιδιόκτητο χώρο που μας έχει παραχωρηθεί ένα διθέσιο νηπιαγωγείο που έχει γίνει από δωρεά. Θα δώσω τώρα μία απάντηση όσον αφορά τα Κέντρα Κοινότητας και όπως επιλέχθηκε από την Περιφέρεια Πελοποννήσου, έτσι για τα πρακτικά, να γίνουν μόνο εδώ στην Περιφέρεια Πελοποννήσου από όλη τη Χώρα. Γιατί στην υπόλοιπη Χώρα επιλέχθηκε σε κάθε Δήμο που ήταν πάνω από 5 χιλιάδες κατοίκους αν δεν κάνω λάθος πέντε ή δέκα χιλιάδες κατοίκους, να γίνει ένα Κέντρο Κοινότητας μία δομή δηλαδή που ανάλογα με τον πληθυσμό θα έχει δύο τρία τέσσερα στελέχη η κάθε μία για τις ανάγκες όλου αυτού του Δήμου. Και θα ήταν και μία ευκαιρία έτσι, εμείς έτσι το βλέπουμε, να αποκτήσουν κοινωνικές δομές – Ο δήμος Κορινθίων έχει- κοινωνικές δομές και οι μικρότεροι Δήμοι που δεν έχουν σήμερα κανέναν, ούτε έναν υπάλληλο στις δομές πρόνοιάς τους. Αυτό δεν επιλέχθηκε από την Περιφέρεια Πελοποννήσου και βεβαίως εγώ να καταθέσω ως απάντηση και το εξής: ότι δεν ήταν ο Δήμος Κορινθίων αυτός που επέλεξε να μην καταθέσει πρόταση στην αντίστοιχη πρόσκληση. Ήταν ομόφωνη απόφαση που έχει καταγραφεί και με πρακτικά και με έγγραφα όλων και των έξι Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας. Κανένας Δήμος δεν ήθελε να καταθέσουμε και ξέρετε κάτι γιατί δεν ήθελε; Αν δείτε το Δήμο και το πώς είναι χωροταξικά δομημένος και που είναι η Κόρινθος και τη στελέχωσή του ήταν αδύνατο αυτή η δομή με τους προτεινόμενους υπαλλήλους να ικανοποιήσει όλους τους Δήμους, που έχουμε και καταναλισμούς ΡΟΜΑ που είναι κάτι το ιδιαίτερο, όλους τους Δήμους ήταν αδύνατο να τους ικανοποιήσει. Προχωράω σε ένα άλλο θέμα που αφορά τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και τις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις. Εδώ επιλέχθηκε πάλι άλλη μία πρακτική με μια μελέτη η οποία έγινε με ευθύνη της Περιφέρειας Πελοποννήσου, επιλέχθηκε ο Δήμος της Καλαμάτας και ο Δήμος του Ναυπλίου. Και επειδή ο Δήμος του Ναυπλίου δεν είχε πληθυσμιακά το κριτήριο μπήκε και ο Δήμος του Άργους για να υπάρχει αυτό το κριτήριο, έγιναν μελέτες και αυτή τη στιγμή είναι στη φάση της υλοποίησης. Τα κριτήρια από ότι αναφέρθηκαν σε κάποιες τοποθετήσεις είναι πληθυσμιακά και περιβαλλοντικά κυρίως. Ο Δήμος Κορινθίων ο δεύτερος σε πληθυσμό Δήμος της Πελοποννήσου – στο ένα άκρο είναι η Καλαμάτα, στο άλλο άκρο είναι η Κόρινθος – δεν κατανοώ γιατί αποκλείστηκε και αν δούμε και τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του Δήμου μας, θα δούμε ότι το μεγαλύτερο κομμάτι της Κορίνθου ή μάλλον όλη η Κόρινθος είναι περίπου στο τελείωμα του Κορινθιακού κόλπου, μιας ευαίσθητης θάλασσας που έχει τεράστια περιβαλλοντικά προβλήματα και για να επανέλθω στο προηγούμενο θέμα με τις αποχετεύσεις, πρέπει κάποια στιγμή να δούμε όχι μόνο την κατηγορία Γ των οικισμών να ικανοποιηθούν από βιολογικά συστήματα αλλά όλους τους οικισμούς – όχι στα διοικητικά όρια της Περιφερειακής ενότητας Κορινθίας αλλά και στην Αχαΐα και στην απέναντι πλευρά της Στερεάς Ελλάδας. Πρέπει να υπάρξει εδώ μία παρέμβαση για τα περιβαλλοντικά προβλήματα και σας μιλάω και σαν πρώην Πρόεδρος του Συνδέσμου – που έχουμε οι 14 Δήμοι του Κορινθιακού – είναι πάρα πολλά και πρέπει να το δείτε. Όπως και σε μικρές κλειστές θάλασσες πάλι πρέπει να δείτε κάποιες εξαιρέσεις. Και πάμε σε ένα άλλο θέμα που πιστεύω ότι δεν υπάρχει αντίστοιχη πολιτική, δεν υπάρχει η πολιτική βούληση να προχωρήσουμε και μιλάω για την Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας σε μία σωστή και πιο αποτελεσματική

διαχείριση των υδάτων. Δεν θα σταθώ στο σκάνδαλο του φράγματος του Ασωπού που σήμερα είναι σταματημένο ή προχωράει με ρυθμούς χελώνας. Εγώ θα τοποθετηθώ για την αναγκαιότητα της ύπαρξης μίας μελέτης στα πλαίσια της διαχειριστικής της Βόρειας Πελοποννήσου του υδατικού διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου. Μια μελέτη τουλάχιστον που θα αφορά δίκτυα – για να είμαστε έτοιμοι – για να εκτελέσουμε αντίστοιχα έργα έστω και τμηματικά, υπάρχει τρόπος. Δίκτυα άρδευσης σε μια τεράστια αγροτική περιοχή όπως είναι η παραλιακή ζώνη της Κορινθίας η οποία τροφοδοτεί αν θέλετε με γεωργικά προϊόντα σχεδόν κατά αποκλειστικότητα και όχι μόνο – εισαγωγές γίνονται – το μεγάλο αστικό κέντρο της Αθήνας και λέω ως προτεραιότητα αυτή τη μελέτη, η οποία βεβαίως θα ικανοποιήσει και υδρευτικές ανάγκες αυτοσχεδιασμός μιας περιοχής που από το Κιάτο μέχρι την Κόρινθο και το Λουτράκι αντιμετωπίζει τεράστια προβλήματα με την έλλειψη νερού, μιας μελέτης που είναι απαραίτητη να γίνει γιατί πιστεύω ότι το έργο της κατασκευής των δικτύων θα μπορούμε να το εκτελέσουμε χωρίς να εξαντλήσουμε πόρους ούτε ένα ευρώ από τα κοινοτικά ή εθνικά ταμεία, γιατί έχει μια ανταποδοτικότητα και από τη μικρή συνεισφορά των αγροτών αλλά και έναν έξυπνο σχεδιασμό που θα κάνει η υδροηλεκτρική αξιοποίηση, άρα ένας μικρός δανεισμός από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η κατασκευή του έργου θα μπορέσει να αποπληρωθεί με χρήματα που θα δαπανηθούν θα πληρωθεί εύκολα από έσοδα που θα έχει το συγκεκριμένο έργο. Αυτό λοιπόν απουσιάζει. Και επίσης μια παρατήρηση τα χρήματα τα οποία δίδονται για ύδρευση σε όλη την Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι πολύ λίγα. Αν μιλάμε σήμερα για ποιότητα της ζωής, το βασικό στοιχείο της ποιότητας ζωής των κατοίκων είναι η ανάγκη που έχουμε ως άνθρωποι για το πρώτο αγαθό που έχουμε ανάγκη να επιβιώνουμε το νερό. Σήμερα υπάρχουν περιοχές που αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα και ιδιαίτερα εκεί στη δική μας την Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας τεράστια προβλήματα όχι μόνο ποιότητας αλλά και επάρκειας νερού. Και αυτό για μένα πρέπει να είναι μια προτεραιότητα η οποία δεν διορθώνεται και με τις τροποποιήσεις που προτείνονται σήμερα στα πλαίσια του περιφερειακού προγράμματος. Δεν προτείνεται κάτι το σημαντικό για να λυθούν τέτοιου είδους προβλήματα. Τέλος υπάρχει σήμερα μία πρόσκληση για την αγροτική οδοποιία και δεν μιλάω για αγροτική οδοποιία κάποια μεμονωμένα τμήματα που θα έλυναν ενδεχόμενα κάποια προβλήματα ενός Δήμου. Μιλάμε για αγροτική οδοποιία που ουσιαστικά ενοποιεί ολόκληρες περιοχές, συνήθως είναι μεταξύ δύο Κοινοτήτων που στο ενδιάμεσο διάστημα υπάρχουν γεωργικές κτηνοτροφικές επιχειρήσεις και είναι σημαντικό να ενοποιηθούν αυτοί οι οικισμοί για να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα στη γεωργική και κτηνοτροφική μας ανάπτυξη. Δεν βλέπω να υπάρχει μία πρόνοια για κάποια αύξηση των κονδυλίων, γιατί ξέρουμε αυτή τη στιγμή τις ανάγκες έχουν καταγραφεί από την πρόσκληση και από τις αιτήσεις που έχουν γίνει στα πλαίσια αυτής της πρόσκλησης. Εγώ πιστεύω ότι θα πρέπει να δούμε έστω και σε επόμενη στιγμή και βέβαια ενδεχόμενα να χρειαστούν και επιπλέον πόροι από το Κέντρο που θα εξευρεθούν γιατί η Πελοπόννησος είναι μία από τις περιοχές της Χώρας που έχει τη μικρότερη ανάπτυξη και τους πιο χαμηλούς δείκτες αυτούς που λαμβάνονται υπόψη για τις χρηματοδοτήσεις. Θα πρέπει να δούμε μια τροποποίηση του επιχειρησιακού μας προγράμματος ώστε να γίνει πιο αποτελεσματικό και να

βοηθήσει την ανάπτυξη εδώ της περιοχής. Για να επανέλθω, όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη, και τις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις, είπα πριν και θα κλείσω με αυτό ότι ουσιαστικά με πολιτική ευθύνη επιλέχθηκε η Καλαμάτα, το Ναύπλιο και το Άργος. Εγώ δεν κατανοώ ούτε στα πλαίσια εξαγγελιών του κ Περιφερειάρχη γιατί έγινε αυτό όταν κατά καιρούς υπάρχουν εξαγγελίες για προτεραιότητα καλύτερης εμφάνισης και βελτίωσης της εικόνας της Περιφέρειας Πελοποννήσου στην είσοδο από τη διώρυγα μέχρι την Κόρινθο, που έχουν γίνει κατ'επανάληψη και σήμερα απουσιάζουν από αυτό τον σχεδιασμό. Επίσης δεν μπορώ να κατανοήσω εξαγγελίες που έχουν γίνει στην Κόρινθο για μουσείο Μικρασιατών, για λαογραφικό μουσείο, ενώ απουσιάζουν από τις δράσεις ενίσχυσης των μουσείων κονδύλια για να στηρίζουν τέτοιου είδους εξαγγελίες που έχουν γίνει κατά το παρελθόν. Κλείνω και με την κοινωνική πολιτική, κάποια στιγμή υπήρχαν δομές στην Κόρινθο, οι οποίες είχαν καταγραφεί στα απογραφικά δελτία τα οποία έγιναν το 2013 -2014, αν δεν απατώμαι, για να σχεδιαστεί η πολιτική για το επόμενο ΕΣΠΑ. Εμείς είχαμε μια δομή καταπολέμησης της φτώχειας με πάρα πολλές συνιστώσες, κοινωνικό παντοπωλείο, φαρμακείο, συσσίτια και ένα κέντρο φιλοξενίας αστέγων. Σε μία περίοδο που τα προβλήματα λόγω και των πλειστηριασμών που γίνονται θα αυξηθούν, εγώ θεωρώ ότι η Περιφέρεια Πελοποννήσου υστερεί όσον αφορά την προκήρυξη προσκλήσεων που αφορούν δομές φιλοξενίας, για την καταπολέμηση της φτώχειας και ιδιαίτερα εγώ θα περίμενα γιατί εμείς είχαμε τη μοναδική δομή με κέντρο φιλοξενίας αστέγων στην Πελοπόννησο. Εγώ θα περίμενα τουλάχιστον γιατί ξέρω ότι οι πόροι είναι περιορισμένοι, να υπάρχει μία προκήρυξη για τέτοιες δομές φιλοξενίας. Αστέγων τουλάχιστον στις Πρωτεύουσες όλων των νομών. Εμείς παρότι αυτή η δομή έκλεισε δεν υπήρχε χρηματοδότηση, εμείς την κρατάμε ανοιχτή αυτή τη στιγμή εθελοντές με τους ίδιους ωφελούμενους να έχουν πάρει ένα κομμάτι της επιμέλειας των χώρων και αυτών που πρέπει να γίνουν, βέβαια με συσσίτια με εταιρίες που εθελοντικά, που έχουν κάνει προσφορά και δίνουν φαγητό κάθε ημέρα πρωί μεσημέρι βράδυ, κρατάμε αυτή τη δομή η οποία δεν φιλοξενεί μόνο να ξέρετε αστέγους από την Κόρινθο, φιλοξενεί και από άλλους γειτονικούς Νομούς οι οποίοι γνωρίζοντας ότι υπάρχει αυτή η δομή τους φιλοξενούν σε αυτό το χώρο. Θεωρώ ότι θα πρέπει να υπάρξουν αντίστοιχες δομές σε όλη την Περιφέρεια Πελοποννήσου, γιατί αμέσως το άμεσο διάστημα τους πρώτους μήνες του 2018 θα αντιμετωπίσουμε τεράστια προβλήματα κοινωνικά τα οποία αν δεν υπάρχουν τέτοιες δομές, δεν θα μπορούμε να αντιμετωπίσουμε.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την τοποθέτηση κ. Δήμαρχε. Η κ Νικολάκου έχει ζητήσει το λόγο.

κ. Νικολάκου Κωνσταντίνα: Θα ήθελα και εγώ από την πλευρά μου να καλωσορίσω τους εκλεκτούς προσκεκλημένους μας σε αυτή εδώ την 3^η επιτροπή παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος 2014-2020 για την Περιφέρεια Πελοποννήσου και βεβαίως και όλους τους εκπροσώπους των κεντρικών δομών της Χώρας μας που βρίσκονται εδώ και τη διαχειριστική μας αρχή να τη συγχαρώ για την προσπάθεια τη μεγάλη που καταβάλει για να μπορέσουμε να φέρουμε σε πέρας ένα πρόγραμμα μέσα σε πολύ δύσκολες και κρίσιμες για τους πολίτες εποχή. Θα

ήθελα επίσης να πω ότι δεν πρέπει ποτέ να το ξεχνάμε γιατί είναι σημαντικό να μαθαίνουμε από τα λάθη μας και μιλάω και για τους εκπροσώπους των Υπουργείων αλλά και για τα μέλη της Ευρωπαϊκής επιτροπής ότι είμαστε σε μία Περιφέρεια που όταν αναλάβαμε την ευθύνη της υλοποίησης του προηγούμενου προγράμματος αντιμετωπίσαμε τεράστια θέματα. Είμαστε πάρα πολύ χαμηλά τον Ιούλιο του 2011 και καταφέραμε να κλείσουμε ένα πρόγραμμα με πολύ θετικό πρόσημο σε ότι έχει να κάνει σε όλους τους δείκτες, κυρίως όμως καταφέραμε να κλείσουμε ένα πρόγραμμα το οποίο δεν θα άφηνε πίσω του έργα φαντάσματα. Αυτό είναι ένα σημαντικό θέμα που θα πρέπει να μας απασχολεί όλους ως Ελληνική Διοίκηση, είτε Κρατική, είτε Κυβερνητική, είτε Αυτοδιοικητική, ότι πάρα πολλοί πόροι, εκατομμύρια, πάρα πολλά εκατομμύρια υπήρχαν σε αυτή τη Χώρα από την Ευρώπη που όμως δεν είχαν σωστό τρόπο διαχείρισης. Θεωρώ ότι το παράδειγμα που υπάρχει σε επίπεδο Χώρας γιατί είναι Εθνικό το θέμα πάνω από όλα και έτσι πρέπει να το δούμε όλοι μας, για τα αποτελέσματα ώστε να ακούμε σήμερα ότι η Χώρα μας είναι πρώτη παραδείγματος χάριν στα δίκτυα απορρόφησης είναι μία απόδειξη ότι οι Αιρετές Περιφέρειες κατάφεραν να κερδίσουν αρκετό έδαφος σε σχέση με τα ευρωπαϊκά προγράμματα αλλά και να αποδείξουν ότι έχει έρθει η στιγμή που και αυτή η Χώρα πρέπει να γίνει σύγχρονη Ευρωπαϊκή. Έμαθα ότι αν αυτή η επιτροπή παρακολούθησης αντί για την Ελλάδα ήταν στη Γερμανία, ή σε μια άλλη ευρωπαϊκή Χώρα θα είχε εκπροσώπηση περισσότερο περιφερειακή, περισσότερο ενισχυμένους Δήμους και Περιφέρειες και λιγότερους εκπροσώπους από τη κεντρική διοίκηση. Θέλω να το καταθέσω αυτό γιατί γράφονται και πρακτικά, πιστεύω πολύ ότι η κεντρική διοίκηση και τα υπουργεία θα πρέπει να εμπιστευτούν αυτόν τον Φορέα που εκ του νόμου έχει την ευθύνη του στρατηγικού σχεδιασμού ανάπτυξης. Και αυτός ο φορέας είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο. Με φορέα υλοποίησης εκ μέρους της Διοίκησης την εκάστοτε Περιφερειακή Αρχή. Πρέπει λοιπόν αυτό να γίνει κατανοητό σε όλα τα επίπεδα και ευρωπαϊκά και εθνικά. Όπως και θεωρώ αδιανόητο να μην παρευρίσκονται σε άμεση επαφή διαπραγμάτευσης και συζήτησης και συνεργασίας – όπως θέλουμε να το πούμε- οι κύριοι υπεύθυνοι της στρατηγικής ανάπτυξης των Περιφερειών, οι Περιφερειάρχες, οι Εκπρόσωποι των Περιφερειών όταν προετοιμάζονται τα περιφερειακά προγράμματα τα επιχειρησιακά που οι ίδιοι μετά θα κληθούν να τα υλοποιήσουν. Πρέπει να γίνει αυτό. Πρέπει να υπάρχουν εκπρόσωποι της Περιφέρειας σε αυτές τις συζητήσεις. Αυτή είναι η άποψη που έχω. Δίπλα επτά χρόνια δίπλα σε έναν Περιφερειάρχη που από το πρωί μέχρι το βράδυ μοχθεί να υλοποιήσει αυτά τα προγράμματα. Αυτό είναι το ένα θέμα το οποίο ήθελα να θέσω. Πάμε στο δεύτερο θέμα. Εγώ χαίρομαι πάρα πολύ όταν ακούω τοποθετήσεις Αιρετών που αγωνίζονται για τον τόπο τους. Όπως άκουσα πριν από λίγο τον κ. Πνευματικό. Είτε συμφωνώ, είτε διαφωνώ μαζί τους. Μου αρέσουν οι άνθρωποι που αγωνίζονται για τον τόπο τους και που λένε καθαρά τις απόψεις τους. Θεωρώ όμως υποχρεωτικό – θα μου το επιτρέψετε κ. Ψαράκη- ως υπεύθυνος συντονιστής αυτής της συζήτησης- να καταλάβουμε όλοι ότι όταν μιλάμε για την ευθύνη της στρατηγικής ανάπτυξης της μιας Περιφέρειας και όταν μιλάμε για την ευθύνη της στρατηγικής διαχείρισης ενός επιχειρησιακού προγράμματος που έχει να κάνει με τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες τη σημερινή εποχή, πρέπει να είμαστε πάρα

πολύ προσεκτικοί, ιδιαιτέρως ενημερωμένοι και πάνω από όλα θα πρέπει να κοιτάμε το σύνολο και όχι το μέρος. Η Περιφέρεια δεν έχει την ευθύνη να τακτοποιήσει ή να είναι αρεστή στον άλφα ή στο βήτα. Η Περιφέρεια έχει τη μεγάλη ευθύνη των πολιτών της, όλου του συνόλου των πολιτών της να λειτουργεί με έναν τρόπο απόλυτα ορθό και δίκαιο. Θα ήθελα λοιπόν για το θέμα κυρίως του κοινωνικού προγράμματος που είμαστε περήφανοι, που πραγματικά είμαστε περήφανοι γιατί καταφέραμε να πείσουμε την ευρωπαϊκή επιτροπή ότι δεν μπορούν οριζόντιες αποφάσεις των Υπουργείων να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες που υπάρχουν σε κάθε τόπο. Είναι βέβαιο ότι η Θράκη δεν έχει την ανάγκη της Πελοποννήσου και το Βόρειο Αιγαίο δεν έχει την ανάγκη της Ηπείρου. Άρα λοιπόν είναι το πιο συγκεκριμένο τρανταχτό παράδειγμα ότι πρέπει να εξειδικεύουμε ιδιαίτερα τέτοια θέματα. Και μπαίνει ένας μαχητής Δήμαρχος που θεωρεί ότι πρέπει να είναι όλα προς την κατεύθυνση που αυτός πιστεύει. Εδώ αγαπητοί συνάδελφοι και λέω συνάδελφοι γιατί μιλάω αυτή τη στιγμή ως ένα μέλος της Επιτροπής όπου πιστεύω ότι όλοι εδώ έχουμε την ευθύνη να πούμε την πρότασή μας. Έχετε ένα μεγάλο δίλημμα εδώ. Να προχωρήσουμε με μία απόφαση η οποία θα μας έφερνε εκτός των αναγκών μας στα κέντρα κοινότητας; Να πάμε ένα σε κάθε Δήμο όταν δεν έχουμε ούτε έναν να στηρίξει το πρόγραμμα; Να αφήσουμε έξω κάποιους Δήμους που έχουν κάτω από το πληθυσμιακό όριο που λέει ο νόμος; Ή να προσπαθήσουμε να ακούσουμε ποιους ; αυτούς που γνωρίζουν που έχουν ορκιστεί για να υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Η Περιφέρεια Πελοποννήσου έχει μια Διευθύντρια και μία Διεύθυνση και Τμήματα που γνωρίζουν πολύ καλά τις ανάγκες διαχρονικά και θα ήθελα σε αυτό το σημείο η κ. Πουλοπούλου να δώσει με σαφήνεια μια απάντηση σχετικά με το θέμα που έχει να κάνει με τα Κέντρα Κοινότητας και με το πώς το δικό μας πρόγραμμα είναι το πλέον εξορθολογισμένο το μοναδικό ρεαλιστικό και αυτό που εξαφανίζει τους μεσάζοντες, είτε είναι εταιρίες που μέχρι τώρα όλους τους κοινοτικούς πόρους τους έπαιρναν και αντί να τους δίνουν στον ωφελούμενο τους έδιναν σε ημετέρους, είτε είναι δομές δηλαδή κτίρια, κτίρια που θα τα νοικιάζαμε ή θα τα παραχωρούσαμε ή που θα προσλαμβάναμε προσωπικό και μετά δεν θα είχαμε τον επόμενο χρόνο να τα λειτουργήσουμε. Και θα είχαμε αποτύχει παταγωδώς απέναντι στην ευθύνη που μας έδωσαν οι πολίτες να μην κάνουμε τα λάθη του παρελθόντος. Η επιμονή του Περιφερειάρχη, η σθεναρή του βούληση και η μεγάλη τεχνοκρατική γνώση της Υπηρεσίας μας με υψηλότατο αίσθημα ευθύνης μας έχει φέρει αυτή τη στιγμή να είμαστε περήφανοι για αυτό το πρόγραμμα και πιστεύω και όλοι οι λίγοι γιατί μόνο η Κορινθία έχει αυτή την άποψη, ξεκινώντας από το Δήμο Κορινθίων και στη συνέχεια οι υπόλοιποι. Γιατί είναι λογικό όταν ο Δήμος Κορινθίων που θα έπρεπε να συνεργαστεί για αυτό λέει όχι, βεβαίως οι υπόλοιποι Δήμοι που δεν έχουν καμία δυνατότητα υποδομών, κοινωνικών παροχών, πως είναι δυνατόν να πουν ναι; Θεωρώ όμως ότι υπάρχει χρόνος να καταλάβουμε όλοι ότι σήμερα στην σημερινή εποχή όταν υπηρετούμε θεσμούς πρέπει να βάζουμε στην άκρη και ιδιοτελείς προσωπικές πολιτικές φιλοδοξίες και τις δικές μας απόψεις ότι μόνο ο τόπος μας είναι το κέντρο του κόσμου και ότι πρέπει οπωσδήποτε να συναινούμε και να συνεργαζόμαστε πάνω από προσωπικές ή μη επιθυμίες ή προτεραιότητες. Δεν λύθηκε το θέμα δεν σταμάτησε το θέμα των αναπλάσεων. Δεν ξέρω τι ενημέρωση έχει ο Δήμαρχος

Κορινθίων, δεν ξέρω αν ξέρει ότι ο Περιφερειάρχης ως πρώτο έργο έχει θέσει για την νέα περίοδο την Πύλη της Πελοποννήσου γιατί έτσι πρέπει να είναι το θέμα της διώρυγας. Δεν ξέρω αν ξέρει τον αγώνα που δίνουμε για να εξασφαλίσουμε νέους πόρους για νέα αστικά προγράμματα. Ναι η Καλαμάτα από τη μία και το Άργος Ναύπλιο από την άλλη. Δεν το είπαμε εμείς. Το είπε η μελέτη η οποία στηρίχθηκε στα πραγματικά γεγονότα που υπήρχαν στην Πελοπόννησο. Γιατί πλέον Η Πελοπόννησος τι είναι; Είναι μια μεγάλη ανοιχτή Πόλη, με ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό δίκτυο ευτυχώς και με τη μεγάλη προσπάθεια που κάνουμε για τα μικρά δίκτυα των Περιφερειακών Ενοτήτων. Λοιπόν άμα θα κάνουμε ένα έργο ανάπτυξης στο Άργος και στο Ναύπλιο, δεν επωφελείται η Κόρινθος; Άμα θα κάνουμε στην Καλαμάτα, δεν επωφελείται όλη η Πελοπόννησος; Άρα ένωση δυνάμεων. Περιορισμό του εγώ για το εμείς. Άλλη νοοτροπία για τον τρόπο συνεργασίας και συναίνεσης και να προσπαθήσουμε όλοι όσο μπορούμε να καταλαβαίνουμε ότι διαχείριση του ΕΣΠΑ σημαίνει προτεραιότητες – κανονισμοί Ευρωπαϊκής Επιτροπής – απόλυτη τήρηση κάτω κάτω για να μην χάσουμε ούτε ένα ευρώ, για να μην σπαταλήσουμε ούτε έναν πόρο χωρίς το όφελος να πάει στον πολίτη. Δεν είναι δικά μας τα έργα. Τα έργα είναι των πολιτών και οι πολίτες είναι πάρα πολύ δύσπιστοι σήμερα. Πρέπει να δίνουμε κάθε ημέρα αγώνα να αποδείξουμε ότι κάνουμε σωστά τη δουλειά μας. Και ότι δεν παίρνουμε πόρους από την Ευρώπη για να δημιουργούμε δομές οι οποίες δεν εξυπηρετούν τον πολίτη. Ζητάω συγγνώμη αν πήρα περισσότερο χρόνο. Όμως όφειλα και στον εαυτό μου και στους πολίτες να τα πω αυτά για να καταγραφούν ως τη δική μου άποψη όπου επί επτά χρόνια έχω τη μεγάλη τιμή να έχω μία θέση στην Περιφερειακή Διοίκηση που θεωρώ ότι είναι πολύ μεγάλης ευθύνης. Σε παρακαλώ κ. Πουλοπούλου, θα ήθελα σε ελάχιστο χρόνο όσο μπορείς να πεις δύο λόγια για το θέμα της διαχείρισης των Κέντρων Κοινότητας και αυτού του προγράμματος από το Ευρωπαϊκό κοινωνικό ταμείο που αποτελεί για τις αιρετές περιφέρειες το μεγάλο στοίχημα, αφού είναι η πρώτη φορά που το διαχειρίζονται.

κ. Πουλοπούλου: Σας ευχαριστώ. Όσον αφορά τα κέντρα κοινότητας και το σχεδιασμό που έγινε. Αυτό που ζητήθηκε από την Υπηρεσία μας, από την Πολιτική Αρχή της Περιφέρειας από τον Περιφερειάρχη κ Πέτρο Τατούλη και τους Αντιπεριφερειάρχες ήταν η πραγματική και υφιστάμενη κατάσταση των κοινωνικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και οι προτάσεις μας να περιλαμβάνουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο. Δεν ήθελαν με τίποτα να επαναλαμβάνονται λάθη του παρελθόντος. Έτσι λοιπόν η πρότασή μας περιελάμβανε ένα Κέντρο Κοινότητας σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα και μία επιτελική δομή στο Κέντρο της Περιφέρειας η οποία θα συντονίζει τις λειτουργίες του Κέντρου Κοινότητας. Στην πορεία και με βάση τις νέες δράσεις που έχουν επέλθει στα Κέντρα Κοινότητας η πρότασή μας αποδείχθηκε ότι είναι η πλέον ρεαλιστική, γιατί το Κέντρο Κοινότητας έρχεται να ενισχυθεί και με άλλες δράσεις. Τα κέντρα στήριξης οικογένειας τα προγράμματα των ρομά. Πως θα μπορούσαν λοιπόν όλα αυτά να λειτουργούν σε όλα τα κέντρα κοινότητας, σε 25 Κέντρα Κοινότητας; Δεν είναι δυνατόν. Ούτε οι πόροι ήταν αρκετοί, ούτε θα μπορούσαμε σε όλα τα Κέντρα Κοινότητας να τοποθετήσουμε και το προσωπικό που χρειάζεται και αυτά προγράμματα να είναι ποιοτικά να δίνουν

ποιοτικές υπηρεσίες. Ο κ. Δήμαρχος πριν είτε ότι μία δομή που λειτουργούσε το 2007-2013, τώρα λειτουργεί με εθελοντές. Εγώ θα πω ότι είναι όμηροι, είναι πρώην υπάλληλοι της δομής. Και αυτό είναι το πρόβλημα που καταγράψαμε στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Γιατί δεν την αναλαμβάνει σήμερα τη δομή ; αυτό ήταν ένα άλλο ζητούμενο από την πολιτική αρχή να είναι και βιώσιμες. Πολύ σημαντικό αυτό. Να φτιάξουμε δομές για τρία χρόνια; Μετά να σταματήσουν και από τη μία οι υπάλληλοι όμηροι και από την άλλη πολίτες μη εξυπηρετούμενοι; Αυτά είναι τα προβλήματά μας. Αυτά θέλαμε να λύσουμε και για αυτό έγινε αυτός ο σχεδιασμός. Κ. Περιφερειάρχη εγώ δεν έχω κάτι άλλο.

κ. Τατούλης: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Κ Φίρμπα.

κ. Φίρμπας: Ειπώθηκαν πάρα πολλά. Μια μικρή παρέμβαση επί, ας το πω, της δομής της όλης συζήτησης και του ποιοι είμαστε εδώ και τι κάνουμε εν πάση περιπτώσει. Γενικώς η επιτροπή έχει το ρόλο της και είναι παρατηρητής. Όμως θέλω να ξεκαθαρίσω το εξής: μια σειρά από θέματα που τέθηκαν και από το Δήμαρχο που αποχώρησε και από την Αντιπεριφερειάρχη, θα ήθελα να ξεκαθαρίσω ότι οφείλουν να απευθύνονται – δεν ξέρω αν είναι παρόντες εδώ – αλλά σε αυτό που έχουμε στήσει και ονομάζουμε επιτελικές δομές Υπουργείων που φέρουν την ευθύνη της Πολιτικής. Δεν θα ήθελα και θέλω να το ξεκαθαρίσω, και όση ώρα μίλαγε ο Δήμαρχος, ότι ενδεχομένως απευθυνόταν στη συνάδελφο από τη Διαχειριστική Αρχή του επιχειρησιακού για το περιβάλλον. Δεν είναι ευθύνη της διαχειριστικής η επιλογή συγκεκριμένων πολιτικών προτεραιοτήτων και ούτω καθεξής και θέλω να γίνει απολύτως σαφές. Αυτή η επιτροπή εδώ που βρισκόμαστε είναι μόνο και αποκλειστικά για το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Πελοποννήσου. Συνεπώς αν υφίστανται θέματα που έχουν να κάνουν με πολιτική περιβάλλοντος, υπάρχει επιτελική δομή για το περιβάλλον που οφείλει να τείνει ευήκοον ούς προς τα αιτήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και όχι μόνο. Σε σχέση παράδειγμα ας πούμε με αναφορές για την αγροτική οδοποιία οκ ακούστηκε, αλλά να το ακούσει ποιος; Δεν έχει να κάνει εδώ με το ΠΕΠ. Δεν βγάζει αγροτική οδοποιία το ΠΕΠ. Εντάξει. Είναι καθαρό. Το ακούει μεν, αλλά επειδή έτυχε να βρίσκεται.

κ. Νικολάκου: Οι Αιρετοί συνήθως δεν μιλάνε και ως υπηρεσιακοί, ξεφεύγουν καμιά φορά οι Αιρετοί έχουν και έναν άλλο ρόλο, ενισχυμένο.

κ. Φίρμπας: Κατανοητό. Εμείς λοιπόν ως υπηρεσιακοί επιτρέψτε μου να απευθυνθώ σε μία εκλεγμένη εκπρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και επιτρέψτε μου μια μικρή αποκατάσταση ας το πω έτσι σε ότι μας αφορά σαν Υπουργείο Οικονομίας γιατί όπως το είπατε σαν να ακούστηκε ότι δεν μετείχε η Περιφέρεια στο σχεδιασμό του προγράμματος και ότι κάποιος άλλος το σχεδίασε. Επειδή ήμουν εκεί τότε και Διευθυντής, μετά έγινα Γενικός Διευθυντής. Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σχεδιάστηκε με βάση κεντρικές κατευθύνσεις και κατανομή αυτό είναι απολύτως αληθές. Το περιεχόμενό του όμως ήταν απόλυτη ευθύνη της Περιφέρειας και μετείχατε και το σχεδιάσατε εσείς. Υπάρχουν πράγματα όμως τα οποία πολύ συχνά

κ. Νικολάκου: Που μετείχαμε; Στην Ευρώπη; Στην ευρωπαϊκή επιτροπή;

κ. Φίρμπας: Δεν υπάρχει θέμα Ευρώπης, δεν μιλάνε οι Περιφέρειες με την ...δεν σας διέκοψα

κ. Νικολάκου: Για να καταλάβετε τι ήθελα να πω.

κ. Φίρμπας: Αφήστε με να ολοκληρώσω και πείτε ότι θέλετε μετά. Δεν είναι οι Περιφέρειες οι οποίες διαπραγματεύονται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι τα Κράτη Μέλη. Εντάξει. Και υπάρχουν κινήσεις και της επιτροπής για τις Περιφέρειες, υπάρχουν κινήσεις για Πόλεις, υπάρχουν όλα αυτά τα λόμπι τα οποία προωθούν θα δούμε στον όποιο νέο κανονισμό τι θα υπάρξει. Δεν είναι θέμα αντιπαράθεσης μεταξύ Κεντρικού Κράτους και Περιφερειών. Εμείς και αυτό θέλω να τονίσω τηρούμε το τι υπάρχει σε σχέση με τους κανονισμούς. Και αυτά που υπάρχουν σε σχέση με τους κανονισμούς οφείλουμε να τα τηρούμε και να τα παρακολουθούμε. Και δεν απευθύνομαι σε εσάς τώρα αλλά στον απελθόντα Δήμαρχο ότι ακούγονται και συνεχίζονται να ακούγονται πράγματα σαν να μην έχουν αλλάξει τα πράγματα στην περίοδο 2014-2020, σαν να μην υπάρχουν θεματική συγκέντρωση και σαν να μην το γνωρίζουμε ότι υπάρχει. Δεν είναι τα λεφτά εκεί να τα κάνουμε ότι θέλουμε. Υπάρχει συγκεκριμένη θεματική συγκέντρωση που γνωρίζετε ότι περισσότερο από το 50% οφείλει να πηγαίνει σε συγκεκριμένους θεματικούς στόχους: Καινοτομία-Ενίσχυση επιχειρήσεων και ούτω καθεξής. Είναι αυτό που έλεγα χθες. Προτεραιοποίηση για να μπορέσουμε εκεί που έχουμε στριμωχτεί όλοι σε σχέση με αυτές τις δράσεις που είναι απαραίτητες να δούμε ποια θα μπει πρώτο, δεύτερο, τρίτο και ούτω καθεξής. Δεν έχει νόημα στην 3^η επιτροπή παρακολούθησης να συνεχίζουμε να μιλάμε για το θέμα της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, όταν ήδη είναι ρητά προδιαγεγραμμένο μέσα στο εγκεκριμένο πρόγραμμα. Τι να κάνουμε; Έτσι θα προχωρήσουμε; Δεν έχει νόημα να επανερχόμαστε σε πράγματα τα οποία δεν έχουν βάση συζήτησης τη σήμερον ημέρα. Και αύριο σας βεβαιώνω και βάζω την υπογραφή μου θα δείτε ότι αυτά τα πράγματα θα γίνουν ακόμα και στενότερα και λόγω της μείωσης των πόρων και διότι όλες οι άλλες Χώρες συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας που ειρήσθω εν παρόδω έχει *leder* και δεν έχει Περιφέρειες σαν τις δικές μας δηλαδή είναι αυτόνομα κρατίδια. Θα πιάσουν και να είστε προετοιμασμένοι οι Αυτοδιοικητικοί για αυτό μια σειρά από πράγματα θα στενέψουν ακόμα περισσότερο διότι δεν αποτελούν κατά την άποψη των λεγόμενων Χωρών καθαρών συνεισφορέων στη λεγόμενη προστιθέμενη αξία της Ένωσης. Πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι.

κ. Περιφερειάρχης: Και εγώ ευχαριστώ πάρα πολύ τον κ. Φίρμπα. Απλώς θέλω να κάνω μερικές παρατηρήσεις. Ήθελα να πω ότι η Επιτροπή έχει κάποιους κανόνες τους οποίους πρέπει να τους σεβόμαστε όλους. Δεν είναι πολιτικό όργανο η επιτροπή. Η επιτροπή παρακολούθησης δεν μπορεί να μετατρέπεται σε έναν απέραντο πολιτικάντικο, σε μια πολιτικάντικη αρένα για να βγάξει ο καθένας τις προσδοκίες του, τις φιλοδοξίες του και κανένας δεν έχει δικαίωμα στην επιτροπή να κάνει υπέρβαση του ρόλου του. Και θα πρέπει όλοι να μάθουμε ακριβώς ποια είναι η

ευθύνη μας, πως λειτουργεί η Επιτροπή και οι αποφάσεις της Επιτροπής είναι εκτελεστές. Ξέρετε μετά την απόφαση της Επιτροπής, δεν έχει δικαίωμα κανένας να λέει γιατί πάρθηκαν αυτές οι αποφάσεις. Είναι υποχρεωμένος ως μέλος της Επιτροπής να συμμετέχει σε όλες τις διαδικασίες. Τώρα το συγκεκριμένο θέμα και επιτρέψτε μου λίγο παρόλο που δεν θα ήθελα, μου θυμίζει το φυγά και θέλω να το σχολιάσουμε. Ντρέπομαι και ζητάω συγνώμη. Ήρθε ο κ. Δήμαρχος με την καρέκλα του να βγάλει το λογύδιό του, να φανεί σε απόλυτη άγνοια απέναντι στον τρόπο λειτουργίας της Επιτροπής, να μιλήσει για πράγματα τα οποία δεν ενδιαφέρουν την Επιτροπή και να σηκωθεί να φύγει. Είμαι όμως υποχρεωμένος να δώσω δύο τρεις απαντήσεις. Δεν θέλω να χαρακτηρίσω την άποψη του και τη στάση του αλλά θέλω να πω δύο τρία πράγματα. Πρώτον στο θέμα των Κέντρων Κοινότητας έγινε ολόκληρος σχεδιασμός, έγιναν συγκεκριμένες διαβουλεύσεις μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων για να καταλήξουμε σε ένα σχέδιο το οποίο εγκρίθηκε. Εγκρίθηκε από όλους τους φορείς. Είναι ανεπίτρεπτο μετά από τόσο καιρό να επαναφέρει το θέμα αυτό στην επιτροπή όταν μία επιτροπή έχει εγκρίνει το πρόγραμμα αυτό. Έχει εγκρίνει τη δράση αυτή. Το δεύτερο θέμα που θέλω να πω είναι σε σχέση με την υπέρβαση της αρμοδιότητας. Είναι Δήμαρχος Κορινθίων, δεν είναι Αντιπεριφερειάρχης της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίων. Και θεωρώ ότι και αυτό είναι σημαντικό ζήτημα η αναφορά του στο ΕΠΠΕΡΡΑ και σε ένα μεγάλο πρόβλημα που εδώ και καιρό το έχουμε θέσει για το πώς θα αντιμετωπιστεί η ρύπανση του Κορινθιακού ξέρουμε πάρα πολύ καλά, το ξέρουν όλοι πλέον πόσο σημαντικός, ιδιαίτερος τόπος είναι ο Κορινθιακός. Το τρίτο θέμα που θέλω να θέσω είναι ότι θα πρέπει να καταλάβουμε ότι το πρόγραμμα είναι συγκεκριμένο. Δεν έχει απεριόριστες δυνατότητες ώστε ο οποιοσδήποτε λαϊκίζων θα θέλει να λέει ότι βάλτε και άλλα χρήματα, βρείτε και άλλα χρήματα και βάλτε τα και προσθέστε τα προκειμένου να υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες. Και το τέταρτο θέμα που θέλω να πω είναι ότι ο Δήμος Κορινθίων είναι ευνοούμενος Δήμος. Στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο το σύνολο των προτάσεων τους εντάχθηκαν στο πρόγραμμα. Και με αρκετά ζητήματα από ότι θυμάμαι. Δεν μπορεί λοιπόν να βάζει τέτοια θέματα στην Επιτροπή. Και ασφαλώς βέβαια νομίζω ότι η συμπεριφορά του με φέρνει σε δύσκολη θέση να ζητήσω εκ μέρους του συγνώμη για τη μη εύρυθμη συνέχεια της εποικοδομητικής συζήτησης που γίνεται στην επιτροπή. Για άλλη μια φορά ζητώ συγνώμη εκ μέρους αυτής της απαράδεκτης συμπεριφοράς του Δημάρχου Κορινθίων. Και θα τελειώσω ότι ήδη κάνουμε προσπάθεια και ήταν σε γνώση του ειδικά για να βρούμε τις προϋποθέσεις για να δημιουργήσουμε μια ΟΧΕ για το δήμο Κορινθίων. Και αυτό το λέω τώρα γιατί ακριβώς βρεθήκαμε υπό μία συμπεριφορά η οποία δυστυχώς δεν μας τιμά. Κ. Καφαντάρη.

κ. Καφαντάρης : Ευχαριστώ πολύ κ. Περιφερειάρχα. Δύο επισημάνσεις καταρχήν να πω ότι εδώ εκπροσωπώ την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος ως Αντιπρόεδρος του οργάνου και ως Αυτοδιοικητικός δηλαδή όλους τους Δήμους της Πελοποννήσου με αυτή την έννοια υπάρχει και η συμμετοχή. Στο κομμάτι λοιπόν των Κέντρων Κοινότητας οφείλω να πω ότι η Πελοπόννησος διαφοροποιήθηκε από τη γενική στρατηγική που είχε χαράξει η Αυτοδιοίκηση πρώτου βαθμού σε συμφωνία πάντα με

την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Εμείς ως Ένωση Δήμων Ελλάδος οι αποφάσεις όλες που έχουμε πάρει διαχρονικά μιλούν για την πρόνοια ως αρμοδιότητα της Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού, που ήταν πάντα. Διαχρονικά. Αυτή έχει τα κοινωνικά παντοπωλεία, κοινωνικά ιατρεία, δεν είχε εμπλακεί η Περιφέρεια στο κομμάτι αυτό. Και αυτό λειτούργησε έτσι σχεδόν σε όλη την Ελλάδα. Στην Πελοπόννησο σε συμφωνία που κάναμε με την Περιφέρεια, οι Δήμοι, η Μεσσηνία που ξέρω και σε άλλες περιοχές έχει γίνει μία προγραμματική σύμβαση η οποία κινείται σε αυτό το πλαίσιο. Πολλοί Δήμοι δεν είχαν τις υποδομές να στηρίζουν αυτή τη προσπάθεια. Άρα λοιπόν θεωρώ ότι κινήθηκε σε σωστά πλαίσια αυτή η προγραμματική των Κέντρων Κοινότητας στην Πελοπόννησο διότι υπήρχε συμφωνία μεταξύ όλων των βαθμίδων τουλάχιστον της πλειοψηφίας των βαθμίδων διοίκησης των Δήμων και της Περιφέρειας. Στο κομμάτι που ακούστηκε για το Δήμο Κορινθίων και να μου επιτρέψετε να κάνω μια μικρή παρέμβαση, εδώ να ακούγονται τέτοια σχόλια δεν βοηθούν κανέναν. Είναι άλλη η δουλειά της Επιτροπής και φυσικά ο Δήμαρχος μπορεί να πει και μια άποψη παραπάνω είναι πολιτικό πρόσωπο, δεν είναι υπηρεσιακός παράγοντας ή ο Περιφερειάρχης ή ο οποιοσδήποτε άλλος. Άρα λοιπόν καλό είναι να μην σχολιάζουμε σε αυτό το κομμάτι των παρεμβάσεων. Είχε μία άποψη πιστεύω ότι εκφράζει μια αγωνία. «Η φτώχεια φέρνει γκρίνια», όπως λέμε και εμείς στα χωριά μας. Άρα λοιπόν μπορεί να ξέφυγε λίγο από τη διαδικασία αλλά θεωρώ πάντα ότι οι επισημάνσεις πρέπει να γίνονται για να γίνουμε καλύτεροι και να διορθώνουμε όλη αυτή την πορεία. Στη συμμετοχή που αναφέρθηκε για το σχεδιασμό των προγραμμάτων των περιφερειακών του ΕΣΠΑ πάντα υπήρχε και πάντα πρέπει να υπάρχει μια σωστή και αγαθή συνεργασία μεταξύ των δύο βαθμών αυτοδιοίκησης. Ούτε η Περιφέρεια είναι Προϊστάμενη αρχή των Δήμων, ούτε οι Δήμοι της Περιφέρειας. Είναι δύο παράλληλοι θεσμοί οι οποίοι έχουν ένα μόνο στόχο, να εξυπηρετήσουν τον πολίτη. Σε μικρή κοινωνία και πιο μικρά πλαίσια η Δημοτική Αρχή. Σε μεγάλο σχεδιασμό η Περιφερειακή Αρχή. Μαζί σχεδιάζουν και είτε η κ Νικολάκου για το Περιφερειακό συμβούλιο, δεν σχεδιάζει. Οι Δήμοι με την Περιφέρεια μαζί σχεδιάζουν για την ανάδειξη της Περιφέρειας γιατί έχουν κοινά θέματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπίσουν. Και έτσι λειτουργούμε. Και έτσι λειτουργούμε. Συμπληρώνω. Απλά το λέω. Έτσι λειτουργούμε εδώ. Και όσον αφορά το κομμάτι των προσκλήσεων και τελειώνω με αυτό κ Περιφερειάρχα απλά στο κομμάτι του Περιβάλλοντος ειδικά ύδρευση και στα άλλα θέματα αν μπορούν να υπάρχουν κονδύλια και επιτρέπεται από τη διαδικασία να υπάρχουν αυξήσεις για να υπάρχει, οι ανάγκες είναι πάρα πολύ μεγάλες και στην ύδρευση και στις αποχετεύσεις αλλά και στο κομμάτι της εκπαίδευσης που από ότι είδα θα βγει νέα πρόσκληση για να μπουν νέα σχολεία. Είναι αναγκαιότητα και θα πρέπει να στηριχθούν είναι το μοναδικό πλαίσιο το οποίο κινείται χρηματοδοτικά στην Αυτοδιοίκηση γενικότερα γιατί οι ελληνικοί πόροι έχουν σχεδόν μηδενιστεί. Άρα θα πρέπει να δούμε αυτό το κομμάτι για αυτό βγάζουμε μια αγωνία ως Αυτοδιοίκηση και χωρίς να υπάρχει καμία παρεξήγηση δεν λέμε κάτι παραπάνω. Το λέμε γιατί αγωνιούμε για το αύριο της Περιφέρειας μας και των Δήμων μας. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

κ. Περιφερειάρχη : Σε ευχαριστώ και εγώ Δημήτρη. Αλλά θεωρώ όμως ότι είναι ένα δικό μας πρόβλημα τέτοιες συμπεριφορές. Εδώ είναι η εικόνα της Περιφέρειας απέναντι σε σημαντικούς προσκεκλημένους που είναι μέλη της Επιτροπής. Δεν έχει δικαίωμα κανένας να αμαυρώνει το προφίλ της Περιφέρειας Πελοποννήσου και ιδιαίτερα των Αυτοδιοικητικών Θεσμών. Σε αυτό είμαι κάθετος και δεν δέχομαι καμία συζήτηση. Το δεύτερο θέμα που θέλω να πω είναι ότι κοιτάζτε θα πρέπει κάποτε σε αυτή την Χώρα να ακουστούν κάποιες αλήθειες. Στα θέματα της ύδρευσης έχουν όλα τα προηγούμενα προγράμματα έχουν βοηθήσει τις υποδομές. Οι Δημοτικές Αρχές επιβάλλουν ανταποδοτικά τέλη στους πολίτες. Αντιλαμβάνεστε λοιπόν ότι οι Δήμοι και οι Δημοτικές Αρχές έχουν αυτομάτως την ευθύνη του να προσφέρουν υπηρεσίες πόσιμοι νερού στους πολίτες που θα προστατεύει τη δημόσια υγεία, με ότι αυτό συνεπάγεται. Και αυτό το λέω για να καταλάβει και ο καθένας μας ότι, ήδη ακούστηκε προηγούμενα, ότι στο επόμενο πρόγραμμα οι πόροι θα είναι εξαιρετικά μειωμένοι. Θα πρέπει λοιπόν να αλλάξουμε λογική. Να βρούμε άλλα μοντέλα για να δούμε πως θα πρέπει να βελτιώσουμε αυτές τις ιστορίες. Γιατί ακούσατε προηγούμενα κ. Καφαντάρη ακούσατε προηγούμενα τι είπε ο συνάδελφός σας. Ότι έξω υπάρχει μια φωτογραφία του παλιού σχολείου της Αρχαίας Κορίνθου. Το σχολείο της Αρχαίας Κορίνθου το εντάξαμε στο πρόγραμμά μας. Με αλληπάλληλες συσκέψεις και πρωτοβουλίες δικές μας. Εμένα και της διαχειριστικής αρχής. Προσπαθήσαμε να το απαλλάξουμε από τα προβλήματα που έβαζε η Αρχαιολογική υπηρεσία καθότι το σχολείο είναι μέσα σε αρχαιολογική ζώνη προστασίας. Δεν ανταποκρίθηκε ο ίδιος, αλλά ήταν δική μας ευθύνη. Αυτό βέβαια το λέω για να καταλάβουμε λίγο ότι εντάξει ζωντανός οργανισμός είμαστε. Δεν είμαστε νεκροταφείο. Άλλωστε απεχθανόμαστε όλοι μας την εικόνα του Σάιλοκ και ο κ Δήμαρχος δυστυχώς έδωσε μια τέτοια εικόνα.

κ. Ψαράκης: Εγώ δύο προτάσεις θέλω να πω μόνο. Ότι από πλευράς των συναδέλφων μου και δικής μου που κάνουμε αυτή τη μεγάλη προσπάθεια και λυπόμαστε που δεν έχουμε ένα ολόκληρο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Έχουμε να διαχειριστούμε ως υπάλληλοι με συγκεκριμένους κανονισμούς, διαδικασίες και τα λοιπά. Προφανώς και επιζητούμε πάντα συναντίληψη, συνεργασία. Νομίζω ότι όλα τα έργα που έχουν βγει έχουν τελικούς δικαιούχους τους Δήμους. Τα περισσότερα το 70 με 80% των προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί για σχολεία, υδρεύσεις, για Κέντρα Κοινότητας δηλαδή γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια να χτίσουμε συνεργασία και με τις τεχνικές υπηρεσίες και τις κοινωνικές δομές των Δήμων. Και για αυτό το πράγμα απλά να παρακαλέσω να συνεχίσουμε τη συνεργασία. Δεν έχω να κάνω κάποιο άλλο σχόλιο. Να προχωρήσουμε στις παρεμβάσεις. Και να πεινάμε θα αργήσουμε θα κάνουμε τις παρεμβάσεις μας, θα τελειώσουμε τη συζήτησή μας, θα έχουν όλοι το λόγο κανονικά. Κ. Δελαβέρη επειδή είναι ένα μεγάλο κομμάτι που αφορά το θέμα της υγείας στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και είναι πάρα πολύ σημαντικό και θίχτηκε και νωρίτερα. Παρακαλώ.

κ. Δελαβέρη: Ευχαριστώ πολύ που μου δίνετε βήμα διαλόγου. Θα ήθελα καταρχήν να μεταφέρω κ. Περιφερειάρχη και Προϊστάμενε της Ειδικής Υπηρεσίας το χαιρετισμό του Υπουργού Υγείας κ. Ξανθού και του Αναπληρωτή Γενικού

Γραμματέα κ. Βαρδαρού και τις ευχές τους για καλή δύναμη στη συνέχεια της διοίκησης αυτού του σημαντικού προγράμματος για την Περιφέρεια. Δεν είναι τυπικό πρέπει να συγχαρώ για τις περιεκτικές και επαρκείς παρουσιάσεις που μας βάλατε πολύ γρήγορα σε όλο το θέμα, σε όλο το πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος. Πρέπει να συγχαρώ την υπηρεσία για τον τρόπο που τα παρουσίασε και να σημειώσω το πόσο εύκολη συνεργασία είχαμε στη διαδικασία της συνεργασίας για την εξειδίκευση των πόρων του προγράμματος. Και στο τέλος για τα 19 περίπου εκατομμύρια δημόσιας δαπάνης του ευρωπαϊκού κοινωνικού ταμείου που σας έστειλα πρόσφατα τα δελτία εξειδίκευσης και πρόταση κριτηρίων επιλογής. Θεωρώ ότι συμφωνήσαμε πολύ γρήγορα ότι επίκειται μια γραπτή διαδικασία με τη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη να προσδιορίζεται βέβαια σε συνεργασία και με τις υπηρεσίες συντονισμού με βάση την αλληλογραφία που υπάρχει. Θα ήθελα να σημειώσω πρώτα για τις υποδομές, ότι είναι πιο απλοποιημένες οι διαδικασίες, προσπαθούμε όσο μπορούμε, για το υπουργείο Υγείας του καθορισμού των δικαιούχων δηλαδή τους φορείς που εποπτεύει όταν είναι κύριοι των έργων όπως είναι η 6^η ΥΠΕ για την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, μπορεί με ένα απλό έγγραφό της η ΥΠΕ να ζητήσει τη μεταφορά της υλοποίησης του έργου από τις Υπηρεσίες της στην Υπηρεσία της Περιφέρειας διότι πάντα ισχύει το θεσμικό πλαίσιο που λειτουργεί η Τεχνική Υπηρεσία της Περιφέρειας ως Προϊσταμένη Αρχή των έργων και μπορεί να υλοποιήσει τα έργα, απλώς δεν είναι ένα έργο που έχει Διοίκηση το περιφερειακό συμβούλιο ένα συλλογικό όργανο αλλά τη δική σας Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών ως Προϊσταμένη Αρχή. Η μόνη προϋπόθεση είναι η θεώρηση της Κεντρικής Υπηρεσίας επί των Τεχνικών μελετών και αυτό διασφαλίζει όλους επειδή πρόκειται για ειδικών προδιαγραφών έργα. Και νομίζω επειδή οι μελέτες αυτές είναι ήδη έτοιμες θα την έχουν πάρει, όπως μίλησα και με τον κ. Μόκα. Σχετικά με το ΕΤΠΑ, δεν αφορά όμως την Περιφέρεια τόσο πολύ αυτό έχουμε συστήσει ένα δίκτυο, αν και είμαστε μικρή υπηρεσία των φορέων που εποπτεύει το Υπουργείο Υγείας και της Υπηρεσίας μας για την επιτάχυνση της μετάβασης από το ένα στάδιο ωρίμανσης στο άλλο και από το ένα στάδιο υλοποίησης στο επόμενο για να μην υπάρχουν νεκροί χρόνοι στην αξιοποίηση των πόρων. Για το ΕΚΤ θα ήθελα λίγο να πω ότι υπάρχουν τέσσερις τομείς στο τομέα Υγείας – όπως σας έχουμε στείλει και τα έγγραφά μας από το Φεβρουάριο του 2017- ο πρώτος είναι η δημόσια υγεία την οποία όμως αφήσαμε να εξειδικεύσουμε όταν θα ωριμάσει η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας επειδή είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της αγωγής υγείας και πρόληψης θα κάνουν οι τοπικές ομάδες υγείας, αυτή η νέα ομάδα εργασίας που ενισχύει τα κέντρα υγείας καθώς αποκεντρώνει τις υπηρεσίες τους μέσα στην Κοινότητα. Οι άλλες κατηγορίες εκτός από την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας είναι η ψυχιατρική μεταρρύθμιση, η ψυχική υγεία και η αντιμετώπιση των εξαρτήσεων. Δεν έχουμε διαφωνίες πάνω στους προϋπολογισμούς τουλάχιστον σε όρους δημόσιας δαπάνης, από όσο έχουμε συζητήσει. Θα ήθελα μόνο να σας πω ότι εμείς αισθανθήκαμε όχι τόσο το βάρος της αιρεσιμότητας σε αυτή την περίοδο η οποία έληξε στο τέλος του προηγούμενου έτους για εμάς για τον τομέα της υγείας αλλά περισσότερο το θέμα της αυτοδέσμευσης έχει δημιουργήσει λίγο καθυστέρηση στην έναρξη γιατί έχουν ξεκινήσει κάποια έργα της ψυχικής υγείας από το Μάιο και

κάποια έργα απεξαρτήσεων και όλα τα έργα των εξαρτήσεων από τον 8^ο του 2017 να είναι εφικτά και έτοιμα για κατάθεση φακέλου αλλά πρέπει να κάνουμε και όσα ορίζονται οριζόντια και περιμέναμε να ολοκληρωθεί και η διαδικασία της αυτοδέσμευσης που ξέρω ότι πηγαίνει προς το τέλος της, από ότι μαθαίνω από τις υπηρεσίες συντονισμού και τη διάθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να κλείσει γρήγορα. Ήθελα να πω ότι ένας τομέας που είναι της Πρωτοβάθμιας που θεωρούσαμε ότι θα ξεκινήσει αργότερα από τους άλλους τομείς που δεν είχαν να υλοποιήσουν ένα τόσο βαρύ θεσμικό πλαίσιο όπως τις τοπικές ομάδες υγείας, ξεκινάει ήδη νωρίτερα από τις άλλες δράσεις μας λόγω της ένταξης στο τομεακό πρόγραμμα δηλαδή δημιουργήθηκε ένα πρωθύστερο που δεν το περιμέναμε. Το πιο δύσκολο έργο ξεκινάει ήδη, έχουν προεγκριθεί οι νομικές δεσμεύσεις, οι προσλήψεις γίνονται και οι πρώτες TOMY ξεκινούν 11 νομίζω τον αριθμό από την Κεντρική Μακεδονία. Οι πρώτες TOMY που θα ξεκινήσουν στην Πελοπόννησο θα είναι περίπου 5 και θα είναι στο επόμενο δίμηνο τρίμηνο. Δεν είμαι σε θέση να σας πω πως γίνεται το matching με την υποδομή αυτή τη στιγμή. Ωστόσο η νομική δέσμευση έχει εγκριθεί, πόροι υπάρχουν και δεν πρόκειται να σας καθυστερήσουμε.

κ. Ψαράκης: Στο συγκεκριμένο και με βάση τα όσα ακούστηκαν και χθες να πω ότι καταρχήν εφόσον θα είναι 5 τα TOMY και όχι 17

κ. Δελαβέρη: όχι 17 είναι ο σχεδιασμός

κ. Ψαράκης: τα 5 είναι η πρώτη φάση

κ. Δελαβέρη: ο προγραμματισμός έλεγε ότι η πρώτη φάση θα περιλαμβάνει περίπου το 40% του ποσού και τα μέτρα που παίρνουμε για την προσέλκυση περαιτέρω των ιατρών, ο κ. Περιφερειάρχης ξέρει πολύ καλά πόσο υψηλής εξειδίκευσης άνθρωποι προτιμούν τα μεγάλα αστικά κέντρα, είναι ότι εκτός από την Κοινή πολύ ειδική Υπουργική απόφαση που βγάλαμε για κινητροδότηση στο μισθό για την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας των γιατρών που θα ασχοληθούν σε αυτή που δεν ήταν εύκολη να περάσουν από το Υπουργείο

κ. Ψαράκης: Δεν διαφωνώ απλά νομίζω ότι τα TOMY σε πρώτη φάση θα είναι στο επιχειρησιακό πρόγραμμα της Διοικητικής μεταρρύθμισης ούτως ή άλλως και μετά

κ. Δελαβέρη: Η ΚΥΑ που έχει εκδώσει η ΕΥΣΕΚΤ λέει από έξι μήνες έως έντεκα θα παραμείνουν σε αυτό το πρόγραμμα και αμέσως μετά

κ. Ψαράκης: Έξι το ελάχιστο έντεκα το μέγιστο.

κ. Δελαβέρη: Έξι το ελάχιστο έτσι έχει εκδοθεί το διαχειριστικό πλαίσιο που τουλάχιστον έτσι ισχύει ως τώρα. Πάντως σας λέω ότι ξεκινάμε δηλαδή κάνουμε κατανομές της ΥΠΕ που είναι συνδικαιούχοι μας. Δικαιούχος είμαστε εμείς. Οπότε αυτό το έργο θα το πάρετε έτοιμο με τη νομική του δέσμευση και με όλα τα στοιχεία και τους ωφελούμενους αμέσως διότι όπως ξέρετε απολογίζει πολιτικές όσον αφορά τους δείκτες η μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα απολογίζει εφαρμογή πολιτικών και όχι ωφελούμενους που είναι ένα άλλο πλάνο που αφορά τη δική σας στοχοθεσία.

Για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση ήθελα να πω ότι δράσεις έχουν προκύψει από την αξιολόγηση επί σειρά ετών της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και αφορούν κυρίως τους εφήβους αλλά και τη νέα ανάγκη με βάση και τα δημογραφικά της άνοιας και του αλτσχάιμερ και είμαστε πάρα πολύ ευτυχείς που είσαστε πάντα δεκτικοί θετικοί και περιμένουμε την ολοκλήρωση της αυτοδέσμευσης για να μιλήσουμε και για προσκλήσεις. Επίσης κάποια πρόσκληση για τις νέες δομές οι οποίες πάντα έχουν την κάλυψη της χρηματοδότησης από τον Κ.Α.Ε. 4544 του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου μετά τη λήξη της συγχρηματοδότησης. Δηλαδή όλα μας τα έργα έχουν την ασφάλεια της διατήρησης μετά δηλαδή της διατήρησης της χρηματοδότησης και στη συνέχεια. Για αυτή την έγκριση σκοπιμότητας για νέους φορείς, νέες δομές θα βγει μια πρόσκληση από τη Διεύθυνση ψυχικής υγείας. Για την ενίσχυση των υφιστάμενων που έχουμε αρκετά τέτοια προγράμματα δεν χρειάζεται να βγει πρόσκληση. Εκδίδονται οι εγκρίσεις σκοπιμότητας. Είναι γύρω στα τρία οχτακόσια ο προϋπολογισμός για τις ψυχιατρικές δομές, επίσης η δημόσια δαπάνη η διαβούλευση με εσάς έχει προχωρήσει χωρίς διαφωνίες. Νομίζω ότι θα εξειδικεύσουμε από κοινού, ίσως από Ιανουάριο θα έλεγα να μην σας ενοχλούμε το Δεκέμβριο αν έχετε άλλο πρόγραμμα.

κ. Ψαράκης: Εμείς θα προλάβουμε το Δεκέμβριο γιατί είχαμε επικοινωνία και με το γραφείο του κ Κορκολή και μας δόθηκε το πράσινο σήμα ώστε να κάνουμε την εξειδίκευση και να περιμένουμε την απάντηση της Ευρωπαϊκής επιτροπής επ'αυτών που έχετε αποστείλει πριν ακριβώς βγάλουμε την πρόσκληση ώστε να είμαστε σίγουροι ότι δεν θα χρειαστεί κάποια διαφοροποίηση.

κ. Δελαβέρη: Μέχρι τώρα όσες Περιφέρειες έχουν εξειδικεύσει και μπορείτε να το κάνετε και στη γραπτή διαδικασία, δίνεται εξουσιοδότηση στη διαχειριστική κατά την εξειδίκευση να προσαρμόσει τη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη. Αυτό είναι το θέμα. Η δημόσια δαπάνη είναι ένας προϋπολογισμός εκτιμώμενος που είναι συμφωνημένος από όλους.

κ. Θεοδώρου Ανδριάντα: Είμαι εδώ από τη Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της διαφθοράς, η οποία έχει οριστεί ως η Ελληνική Υπηρεσία για την προστασία των ευρωπαϊκών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής ένωσης για την καταπολέμηση της απάτης.

κ. Ψαράκης: Πείτε το AFCOS για να το συνηθίζουν.

κ. Θεοδώρου Ανδριάντα: Το AFCOS. Ομολογώ ότι δεν έχω πάει σε πολλές επιτροπές παρακολούθησης αλλά η δική σας θα μπορούσε να είναι μία από τις πιο διαδραστικές σε περίπτωση που όλοι οι προηγούμενοι ομιλητές είχαν μείνει να ακούσουν και τους επόμενους. Αντιπαρέρχομαι όμως αυτό και θέλω να πω ποιος είναι ο ρόλος του AFCOS. Το AFCOS λοιπόν έχει τη βασική δράση του να συντονίζει την παρακολούθηση των παρατυπιών που η κάθε διαχειριστική διαπιστώνει και καταγράφει. Είναι ένα σημείο υποδοχής των καταγγελιών για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα. Και τέλος θέλω να πω ότι είναι ο βασικός πυλώνας για την προστασία κατά αυτόν τον τρόπο των οικονομικών συμφερόντων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης. Να ενημερώσω ότι στην υπηρεσία μας από το Σεπτέμβριο έχει τοποθετηθεί Εισαγγελέας για την εποπτεία της διαχείρισης των καταγγελιών. Σε συνέχεια αυτού και προς ενίσχυση, να πω ότι έχει ολοκληρωθεί και η διαδικασία του Ευρωπαϊού Εισαγγελέα και αναμένονται οι θέσεις των Κρατών Μελών για τις οποιεσδήποτε παρατηρήσεις. Και τέλος να πω ότι εκδίδεται αυτές τις ημέρες και η εγκύκλιος για τη διαχείριση των καταγγελιών, οπότε θα μπορούμε να είμαστε περισσότεροι έτοιμοι να υποδεχτούμε και να συνεργαστούμε με όλες τις διαχειριστικές αρχές. Σας ευχαριστώ πολύ.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Κ. Χατζηπαραδείση.

κ. Χατζηπαραδείσης : Καλησπέρα σας. Από τη γενική γραμματεία έρευνας και τεχνολογίας. Να πούμε και κάνα δυο καλά νέα. Η Γενική Γραμματεία ολοκλήρωσε έναν κύκλο προκηρύξεων και πριν από μερικές ημέρες έβγαλε τα αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα για την Πελοπόννησο είναι πάρα πολύ θετικά. Η Πελοπόννησος στο «Έρευνώ- Δημιουργώ – Καινοτομώ» της εγκρίθηκαν έργα ύψους 6,7 εκ. περισσότερα από ότι έχει βάλει η ίδια στην δική της iis. Αυτό δείχνει ότι οι φορείς της Πελοποννήσου και δεν εννοώ μόνο τους κρατικούς αλλά κυρίως τις επιχειρήσεις γιατί από τα 6,7εκ. περίπου τα 6 αφορούν επιχειρήσεις. Που σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις της Περιφέρειας κάνουν πάρα πολύ καλές και ποιοτικές προτάσεις. Αυτό πρέπει να το δούμε σαν ένα ισχυρό χαρτί της Περιφέρειας. Σαν ένα πλεονέκτημα. Και θα πρέπει να το ενισχύσουμε περαιτέρω. Εγώ χθες χάρηκα πάρα πολύ και ευχαριστήθηκα κάτω για την παρουσίαση που είχατε για όλα αυτά τα έργα και επειδή τυχαίνει να είμαι από τους πιο παλιούς στα διαρθρωτικά από τα ΜΟΠ, το ΜΟΠ Πληροφορικής ακόμη, λοιπόν έχω παρακολουθήσει και έχω δει πάρα πολλά έργα υποδομής που έχουν γίνει και ήταν σωστό να γίνουν έργα υποδομής υλικά έργα υποδομής, υλικά έργα υποδομής, hard υποδομές χρειαζόμασταν. Τώρα πρέπει να μετακινηθούμε από τις hard υποδομές στις soft υποδομές τις άυλες δηλαδή υποδομές τεχνολογιών, πληροφορικής και επικοινωνιών, εκπαίδευσης, κατάρτισης, έρευνας, καινοτομίας. Γιατί είναι αυτές οι τελευταίες οι οποίες προσθέτουν στην ανταγωνιστικότητα του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας και μέσα από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας προσθέτουν στην απασχόληση και στην ευημερία της Περιφέρειας. Χάρηκα πολύ που η διαχειριστική αρχή ανέφερε ότι έχει βάλει μπροστά ήδη τέσσερις δράσεις για το επόμενο χρονικό διάστημα για υλοποίηση. Μία από αυτές είναι για ίδρυση επιχειρήσεων και λοιπά. Εμείς ετοιμάζουμε άλλες τρεις: μία είναι για clusters, μία είναι για competent centers και μία είναι για εταιρίες τεχνολογικές τεχνοβλαστού, σε εταιρίες spin off και λοιπά , οπότε εκεί υπάρχει αντικείμενο συνεργασίας, αν θέλετε για να δούμε πως θα λειτουργήσουμε συμπληρωματικά και συντονιστικά. Πιστεύω ότι την επόμενη επιτροπή παρακολούθησης μετά από ένα χρόνο θα έχουμε κάποια αποτελέσματα και από τη δική σας την πλευρά σίγουρα και από τη δική μας για να μπορούμε να τα παρουσιάσουμε σε μία αντίστοιχη εκδήλωση σαν τη χθεσινή για να δούμε τι κάνουμε και για τις soft δράσεις της Περιφέρειας. Και να σας πούμε ότι από την πλευρά μας η Γενική Γραμματεία είναι διαθέσιμη για συνεργασία, εάν χρειάζεστε αξιολογητές έχουμε ένα μητρώο 5 χιλιάδων αξιολογητών από το οποίο αντλούμε και στέλνουμε

στις Περιφέρειες ώστε να τους χρησιμοποιήσουν για τις δράσεις τους. Και οποιαδήποτε άλλη βοήθεια χρειάζεστε ή ανταλλαγή απόψεων και λοιπά είμαστε στη διάθεσή σας. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Ψαράκης: Εμείς ευχαριστούμε και θα είμαστε σε συνεργασία και για αυτό που είπατε πριν, να προχωρήσουμε και να δούμε και τις προτάσεις που ετοιμάζετε, είναι πολύ ενδιαφέρουσες.

κ. Χρηστίδης: Καλησπέρα σας από το Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής. Θα πιάσω το νήμα από τον προηγούμενο τον κ Χατζηπαραδείση, ο οποίος με κάλυψε σε πολλά θέματα, οπότε θα πάω λίγο πιο γρήγορα. Καταρχάς σας ευχαριστούμε για την πρόσκληση. Ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών είναι εξειδικευμένος σύνδεσμος, έχει τεχνογνωσία και είναι στη διάθεσή σας να υποστηρίξει αντίστοιχες δράσεις που έχετε. Ο άξονας προτεραιότητας 1 στον οποίο θα ήθελα να σταθώ είναι στο βηματισμό του αρκετά πίσω στην εξειδίκευση αυτή τη στιγμή και βέβαια η ανταγωνιστικότητα, η υιοθέτηση της καινοτομίας και ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι κρίσιμοι παράγοντες για την ανάπτυξη, είναι δύσκολες οι ημέρες που ζει η Χώρα και βέβαια σε αυτές τις δύσκολες ημέρες πολλές φορές αυτοί οι τομείς μένουν πίσω, αλλά με αυτόν τον τρόπο δεν θα πάμε μπροστά και υποθηκεύουμε το μέλλον. Δύο εξειδικευμένες παρατηρήσεις θα ήθελα να κάνω και προτάσεις. Στην προτεραιότητα 2B είδα με χαρά ότι έχετε εξειδικεύσει ένα εκατομμύριο ευρώ που κατευθύνονται σε μικρά στοχευμένα έργα τεχνολογιών πληροφορικής στον τομέα των τουριστικών επιχειρήσεων που βέβαια σωστή κατεύθυνση είναι η ατμομηχανή της οικονομίας αυτή τη στιγμή. Όμως αυτό το ποσό είναι πολύ μικρό, αν λάβει κανείς υπόψη την ανάπτυξη που έχει ο τουριστικός τομέας στην Πελοπόννησο και την κρίσιμότητα του ρόλου. Θα σας προτρέπαμε να στηρίξετε το ποσό αυτό, κάπως γνωρίζω ότι είναι στενά τα οικονομικά, αλλά ενδεχομένως μέσα από μια μετακίνηση πόρων από την προτεραιότητα 3 Α που έχει πόρους και ίσως θα είναι και δύσκολο να απορροφηθούν. Επίσης στην προτεραιότητα 2 Γ έχετε εξειδικεύσει ένα έργο που αφορά, εάν είμαι σωστά ενημερωμένος, destination management system, που καταλαβαίνω ότι είναι ένα κεντρικό έργο

κ. Ψαράκης: Και έχει εκδοθεί και η πρόσκληση.

κ. Χρηστίδης: Ένα κεντρικό έργο. Βέβαια είναι στη σωστή κατεύθυνση και αυτό το έργο. Όμως η προτεραιότητα αυτή αφορά γενικότερα υπηρεσίες πολίτες ψηφιακές υπηρεσίες προς πολίτες και επιχειρήσεις και ίσως θα έπρεπε να στηρίξετε με επιπλέον χρηματοδότηση αν μπορούσατε να εξασφαλίσετε πόρους, έτσι ώστε να δώσετε στον ευρύτερο δημόσιο τομέα της Περιφέρειας γιατί περί αυτού πρόκειται τη δυνατότητα να αναπτύξουν μικρά στοχευμένα έργα για την υποστήριξη των ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες και κυρίως προς τις επιχειρήσεις. Τέτοιοι φορείς βέβαια είναι η Περιφέρεια, οι ΟΤΑ και τα επιμελητήρια. Θεωρούμε κρίσιμο ο δημόσιος τομέας να δώσει ψηφιακές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και σε περιφερειακό επίπεδο και να μη στηρίζεται μόνο σε αυτές τις

υπηρεσίες οι οποίες κεντρικά δίνονται γιατί εκεί χάνεται λιγάκι η στόχευση. Σας ευχαριστώ πολύ και είμαστε στη διάθεσή σας για εξειδίκευση αυτών των προτάσεων και όπου αλλού χρειαστείτε και στους τομείς της κατάρτισης. Ευχαριστώ.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πολύ για την παρέμβαση. Θυμάμαι κάνετε κάθε χρόνο παρέμβαση και αυτό δείχνει ότι ασχολείστε. Θα παρακαλούσα να ασχολείστε βλέπετε και τις επενδυτικές προτεραιότητες και αυτό είναι πολύ καλό. Θα παρακαλούσα να μας στείλετε προτάσεις για το θεματικό στόχο 2 που είπατε για τις επενδυτικές προτεραιότητες τις εγκεκριμένες, το destination management system είναι μια πρόσκληση την οποία μπορεί να τη διαβάσει ο οποιοσδήποτε και να δει τον προσανατολισμό της και έχει βγει και αυτό από την πορεία της επιχειρηματικής ανακάλυψης την οποία κάναμε με ημερίδες και έχουν κατατεθεί απόψεις ο συγκερασμός των οποίων οδήγησε στην έκδοση αυτής της πρόσκλησης. Είναι μια διαδικασία δηλαδή η οποία είναι τεκμηριωμένη, έχει προταθεί από τις επιχειρήσεις για να καταλήξουμε εκεί και ακριβώς για αυτό το λόγο περιμένουμε και εμείς την όποια πρόταση κατατεθεί εκεί για να μπορέσουμε να την αξιολογήσουμε.

κ. Πλυταριά : Από την ΜΟΔ. Θα ήθελα να αναφερθώ στην τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη που παρέχει η ΜΟΔ και ειδικά για την Περιφέρεια Πελοποννήσου που έχει αναθέσει δύο αποκεντρωμένα στελέχη. Και επίσης θα ήθελα να αναφέρω ότι είναι σε εξέλιξη μία πρωτοβουλία για την υποστήριξη ορεινών Δήμων. Ήδη πραγματοποιήθηκε μια συνάντηση εργασίας στην Τρίπολη στις 22-11^{ου} όπου εντοπίστηκαν τα προβλήματα των πέντε ορεινών Δήμων της Πελοποννήσου και έχει ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός υποστήριξης. Τέλος θα ήθελα να αναφερθώ στην μεταφορά τεχνογνωσίας και η ΜΟΔ αναπτύσσει εγχειρίδια και οδηγούς. Και ένας πολύ χρήσιμος οδηγός που έχει αναρτηθεί στο side της ΜΟΔ είναι ο οδηγός για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων με τον ν. 4412. Επίσης αναμένεται ένας οδηγός για την ανάπτυξη πράσινων σημείων.

κ. Ψαράκης: Τον οδηγό που λέτε τον έχουμε διαβάσει και επίσημα και εμείς σε όλους τους δικαιούχους και τα λοιπά. Τον έχουμε αναρτήσει στην ιστοσελίδα ακριβώς για να είναι όλοι οι δικαιούχοι ενήμεροι.

κ. Παππάς Δημήτρης : Είμαι από το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, προσπαθώντας να μην καταχραστώ το χρόνο της επιτροπής αλλά πρέπει να δώσω δύο απαντήσεις σε κάποιες αναφορές που έγιναν στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, εμμέσως, από το Δήμαρχο. Η πρώτη φορά το φράγμα του Ασωπού Νομού Κορινθίας που αποτελεί ένα από τα τρία εμβληματικά έργα που έχουμε στην Περιφέρεια Πελοποννήσου σαν πρόγραμμα. Όντως το έργο αυτό έχει μεγάλα προβλήματα θεσμικής και οικονομικής φύσεως. Είχε ενταχθεί την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, αρχές της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου. Τα προβλήματα αυτά επηρέασαν το έργο. Δεν έχει ολοκληρωθεί. Σαν διαχειριστική αυτό που καταφέραμε είναι να εξασφαλίσουμε τους κοινοτικούς πόρους και να συνεχίσει η χρηματοδότησή του και την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Για την αγροτική οδοποιία στην οποία έγινε αναφορά, πρέπει να επισημάνω ότι η Περιφέρεια

Πελοποννήσου είναι η 3η Περιφέρεια από άποψης πόρων για τη συγκεκριμένη υποδράση μετά την Κεντρική Μακεδονία και τη Θεσσαλία με 4,1 εκ. €. Υπάρχει μια παρανόηση όμως, όταν μιλάμε για αγροτική οδοποιία στο πρόγραμμά μας δεν αναφέρουμε δρόμους που ενώνουν οικισμούς, χωριά, κάνουμε αναφορά για δρόμους συγκεκριμένων προδιαγραφών που έχουν και ένα συγκεκριμένο σκοπό: την προσβασιμότητα των δικαιούχων στις γεωργικές και κτηνοτροφικές τους εκμεταλλεύσεις. Σε κάθε περίπτωση θα θέλαμε να έχουμε και περισσότερους πόρους. Ωστόσο ξέρετε σκοπός του προγράμματός μας δεν είναι μόνο το να φτιάχνουμε αγροτικούς δρόμους, είναι πρωτίστως η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της πρωτογενούς παραγωγής, θα θέλαμε να έχουμε περισσότερους πόρους να εξυπηρετήσουμε και τους δικαιούχους της βιολογικής που από 400 εκατομμύρια οι αιτήσεις έφτασαν το 1,4 δις. Θα θέλαμε να έχουμε περισσότερους πόρους να εξυπηρετήσουμε τους δικαιούχους της μεταποίησης που για μια πρόσκληση 120 εκ. οι αιτήσεις έφτασαν τουλάχιστον στην πρώτη φάση στα 600 εκ. Οι πόροι είναι περιορισμένοι. Έχει γίνει όμως η κατανομή πόρων βασιζόμενοι σε μια swot ανάλυση και βάσει μιας συγκεκριμένης στρατηγικής. Σας ευχαριστώ πολύ.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την παρέμβαση πραγματικά. Και για την αγροτική οδοποιία δεν ήταν θέμα της σημερινής συνεδρίασης αλλά αφού αναφέρθηκε δώσατε τις διευκρινίσεις. Αν δεν υπάρχει κάτι άλλο να προχωρήσω στην ανάγνωση των συμπερασμάτων τα οποία και θα αναρτηθούν στο Δίαιυλο θα έρθει ειδοποίηση σε όλα τα μέλη να τα διαβάσουν.

- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -

- Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοπόννησος 2014-2020 η οποία συγκροτήθηκε με την με αριθμό πρωτ. 1226/18-3^{ου} -2015 απόφαση του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου συνήλθε στην 3^η συνεδρίαση στις 8-12^{ου} -2017 στην Τρίπολη μετά την υπ. 3073/30-11-2017 πρόσκληση του Προέδρου της Πέτρου Τατούλη Περιφερειάρχη Πελοποννήσου.

- Στην 3^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης παρέστησαν 34 μέλη με δικαίωμα ψήφου επί συνόλου 52 μελών και 7 μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου όπως όλα αναφέρονται στο έγγραφο με τις υπογραφές. Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και μετά από πρόταση του Προέδρου εγκρίθηκε από τα μέλη η ημερήσια διάταξη (δεν σας την κάνω ανάγνωση ολόκληρη είναι ακριβώς όπως την έχετε στο φάκελό σας).

- Η Επιτροπή Παρακολούθησης μετά από την παρουσίαση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης και της συζήτησης που ακολούθησε κατέληξε στα παρακάτω συμπεράσματα: 1. Έγκριση πρακτικών 2^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης. Η παρούσα Επιτροπή Παρακολούθησης εγκρίνει το πρακτικό της 2^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης που πραγματοποιήθηκε στις 8 Νοεμβρίου 2016 στην Μονεμβασία..

2. Η Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης Περιφερειάρχη Πελοποννήσου. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης Περιφερειάρχη Πελοποννήσου αναφέρθηκε στη στρατηγική του επιχειρησιακού προγράμματος σε σχέση με το αναπτυξιακό όραμα και τους αναπτυξιακούς στόχους τη Περιφέρειας

και κάλεσε τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης να συμβάλουν όλοι θετικά στην απόδοση των μέγιστων ωφελειών στους πολίτες της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

3. Πρόοδος υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος. Ενημέρωση για την ετήσια έκθεση υλοποίησης έτους 2016. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από την ΕΥΔ επιχειρησιακού προγράμματος Περιφέρειας Πελοποννήσου με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία αναφορικά με: 1. Το επίπεδο ενεργοποίησης και υλοποίησης του προγράμματος. Εξειδικεύσεις – Προσκλήσεις- Εντάξεις – Συμβάσεις – Πληρωμές. 2. Τον προγραμματισμό ενεργειών του προγράμματος και την εκτίμηση υλοποίησής του έως το τέλος του 2017. 3. Τη διαδικασία υποβολής και έγκρισης της ετήσιας έκθεσης υλοποίησης του προγράμματος για το έτος 2016. 4. Πορεία εφαρμογής της εξειδίκευσης επιχειρησιακού προγράμματος και έγκριση των νέων εξειδικεύσεων. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ενημέρωσε την Επιτροπή για την πορεία εφαρμογής της εγκεκριμένης εξειδίκευσης του προγράμματος συγκεκριμένα δε αναφέρθηκε στην ενεργοποίηση των δράσεων ανά άξονα προτεραιότητας, θεματικό στόχο και επενδυτική προτεραιότητα, καθώς και στον προγραμματισμό ενεργοποίησης των υπόλοιπων δράσεων. Παρουσιάστηκε και εγκρίθηκε μια νέα δράση προς εξειδίκευση Δράση 3 Α1 καθώς η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής πράξεων της συνολικού προϋπολογισμού δύο εκατομμυρίων ευρώ, ενώ παράλληλα παρουσιάστηκαν και εγκρίθηκαν τέσσερις τροποποιήσεις εξειδικεύσεων των δράσεων 10.1 Α, 6Β1, 6Β2 και 7Β1 με τις αντίστοιχες τροποποιήσεις προϋπολογισμών, με αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού εξειδικεύσεων και ως προς τη μεθοδολογία και ως προς τα κριτήρια επιλογής πράξεων. Συγκεκριμένα εγκρίθηκαν εξειδικεύσεις των παρακάτω δράσεων:

- Δράση 3 Α1. Συμμετοχή στο ταμείο επιχειρηματικότητας 2.
- Δράση 10 Α 1. Αναβάθμιση των υποδομών Πρωτοβάθμιας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Δράση 6 Β 1. Έργα ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης πόσιμου νερού.
- Δράση 6 Β 2. Συμπληρωματικά έργα ολοκλήρωσης των υποδομών για τη βελτίωση επεξεργασίας λυμάτων.
- Δράση 7 Β1. Λειτουργική αναβάθμιση ενδοπεριφερειακών συνδέσεων της Περιφέρειας. Παράλληλα η Επιτροπή Παρακολούθησης εξουσιοδότησε την ΕΥΔ για τις αναγκαίες τροποποιήσεις μικρής κλίμακας σε προηγούμενες εξειδικεύσεις με γραπτή διαδικασία και σε ορισμένες κατά τη σημερινή συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης κατά κύριο λόγο, προκειμένου να διευρυνθεί ο αριθμός των δυνητικών δικαιούχων και να βελτιστοποιηθούν οι τιμές των δεικτών εκροών και αποτελέσματος.

5. 1^η αναθεώρηση του επιχειρησιακού προγράμματος 2014-2020 Πελοπόννησος. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από τη Διαχειριστική Αρχή σχετικά με την έγκριση της προταθείσας πρότασης αναθεώρησης του προγράμματος με την κατανομή των πρόσθετων πόρων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ σε επενδυτικές προτεραιότητες και κατηγορίες δράσεων.

6. Ενημέρωση για την ενεργοποίηση και πρόοδο του σχεδίου αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος. Η ΕΥΔ Περιφέρειας Πελοποννήσου ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης σχετικά με την ενεργοποίηση και την εφαρμογή του

σχεδίου αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος για το έτος 2017 και του προγραμματισμού για το έτος 2018.

7. Ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης του επιχειρησιακού προγράμματος. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ενημέρωσε την επιτροπή για την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης του επιχειρησιακού προγράμματος Πελοπόννησος. Συγκεκριμένα η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από την ΕΥΔ σχετικά με τη διαδικασία εξέλιξης της εξειδίκευσης και της έγκρισης των δύο στρατηγικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και της στρατηγικής ΤΑΠΤΟΚ που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος. Επίσης ενημερώθηκε για την εξέλιξη των διαδικασιών έκδοσης των αποφάσεων ορισμού των αντίστοιχων ενδιάμεσων φορέων για την εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης στο πλαίσιο πάντοτε των εγκεκριμένων στρατηγικών ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ.

8. Ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής για την πληροφόρηση και επικοινωνία του επιχειρησιακού προγράμματος. Η ΕΥΔ παρουσίασε αναλυτικά στα μέλη της επιτροπής τον απολογισμό των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας από την προηγούμενη συνεδρίαση και για το έτος 2017 σύμφωνα με την εγκεκριμένη στρατηγική και επικοινωνίας του προγράμματος. Επίσης η διαχειριστική αρχή ενημέρωσε με αναλυτικό τρόπο τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης σχετικά με πλάνο επικοινωνίας του προγράμματος για το έτος 2018, το οποίο αφορά σε επτά δράσεις με προϋπολογισμό 279 χιλιάδες ευρώ.

9. Οριζόντια θέματα. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από τους εκπροσώπους της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για την πρόοδο στην εκπλήρωση των γενικών και θεματικών αιρεσιμοτήτων, τα σχέδια δράσης και την επιτυχή ολοκλήρωση των χρηματοδοτικών στόχων, τα εργαλεία παρακολούθησης και συντονισμού των επιχειρησιακών προγραμμάτων, την έκθεση προόδου του ΕΣΠΑ 2014-2020 που συντάχθηκε καθώς και τα αποτελέσματά της. Για την αναθεώρηση του ΕΣΠΑ 2014-2020 στο πλαίσιο της τεχνικής προσαρμογής του 2017 και της νέας αναθεώρησης, η οποία προβλέπεται να ετοιμαστεί και να υποβληθεί στις αρχές του 2018. Ακόμα για τις ενέργειες υποστήριξης των διαχειριστικών αρχών στην ενεργοποίηση του σχεδίου αξιολόγησης για την εξέλιξη το σχεδιασμό και την υλοποίηση των χωρικών παρεμβάσεων στο σύνολο της Χώρας. Για τα θέματα των κρατικών ενισχύσεων και την αντιμετώπιση των δυσκολιών που έχουν παρατηρηθεί στη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος κρατικών ενισχύσεων. Για την ενεργοποίηση σε εθνικό επίπεδο της εθνικής στρατηγικής για την έξυπνη εξειδίκευση. Για την πρόοδο ανάθεσης οριζόντιων αξιολογήσεων. Για τη δράση της εναρμόνισης και τη δράση των δομών γυναικών θυμάτων βίας. Για τις αλλαγές που συζητούνται αυτή τη στιγμή στο Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και τέλος για τις νέες προσκλήσεις που εμφανίζονται στις συζητήσεις για τη νέα προγραμματική περίοδο.

2.. Οι εκπρόσωποι των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την εξέλιξη της ενεργοποίησης εξειδικεύσεις και προσκλήσεις, καθώς και τους ρυθμούς υλοποίησης του προγράμματος αλλά και την ανησυχία τους για τους αργούς ρυθμούς ενεργοποίησης των θεματικών στόχων 1,2 και 3, καθώς και το σχετικά χαμηλό επίπεδο ενεργοποίησης και υλοποίησης του θεματικού στόχου 9.

Παρότρυναν την ΕΥΔ να επιταχύνει την υλοποίηση έργων διαχείρισης λυμάτων σε οικισμούς Γ κατηγορίας και με την αξιοποίηση εκχωρημένων πόρων του ταμείου συνοχής του επιχειρησιακού προγράμματος ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

3. Η εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΥΜΕΠΕΡΑΑ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για τον προγραμματισμό και τις διαδικασίες χρηματοδότησης έργων διαχείρισης λυμάτων σε οικισμούς Γ' κατηγορίας.

4. Η εκπρόσωπος της επιτελικής δομής ΕΣΠΑ Υπουργείου Υγείας παρείχε διευκρινίσεις πληροφορίες στην Επιτροπή Παρακολούθησης περί των διαδικασιών έγκρισης σκοπιμότητας και υποδομών υγείας και περί ενεργοποίησης και υλοποίησης δράσεων ΕΚΤ στον τομέα υγείας.

5. Η εκπρόσωπος της AFCOS ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για τις διαδικασίες που εφαρμόζει για την καταπολέμηση της απάτης.

(υπάρχει και ένα 6^ο και 7^ο θα το συμπληρώσουμε και θα ενημερωθείτε σχετικά για το σύνολο των παρεμβάσεων και για το αγροτικό και για την παρέμβαση της ΜΟΔ, αλλά έπρεπε καταλαβαίνετε όσο μιλάμε να τα γράφουμε). Αν δεν υπάρχει κάποια αντίρρηση σε αυτά που ανέγνωσα. Πολύ ωραία γίνονται αποδεκτά. Στο διάυλο βεβαίως θα σας έρθει ειδοποίηση θα αναρτηθούν τα συμπεράσματα της επιτροπής. Ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ από μέρους μου και από την υπηρεσία και για τη συνεργασία πριν και για τη συμμετοχή σας σήμερα και για τα πολύ χρήσιμα συμπεράσματα. Ευχόμαστε καλή επιστροφή σε όσους αφήνουν την Περιφέρεια Πελοποννήσου με την ελπίδα να τους ξαναδούμε και να έρθουν σύντομα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ
3^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
2014-2020**